Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Üldplaneeringu avalikustamise perioodil esitatud ettepanekud	
435.	**MTÜ Roheline Härgla** 10.06.2026 **dokumendi viide**	Nüüdseks on Härgla metsast moodustatud kohalik Härgla Võlumetsa maastikukaitseala. Selle kaitseala roll on loodusväärtuste kaitse kõrval ka toimida puhke ja rekreatsioonialana. Sellistele aladele on võimalik üldplaneeringuga määrata mürakategooria I. Üldplaneerigu seletuskirja kohaselt (p 6.6.2) on mürakategooria I kavas määrata puhke- ja virgestuse maa-aladele. Kordame ettepanekut, et konkreetselt kohalikule Härgla Võlumetsa maasikukaitsealale määrataks mürakategooria I ja seletuskirja p 6.6.2 I kategooria kirjeldust täiendatakse, nimetades ära ka Härgla Võlumetsa maastikukaitseala.	Arvestatakse. Kohalikele looduskaitsealadele määratakse I mürakategooria.
436.	**eraisik** 01.07.2026 **dokumendi viide**	Soovin esitada ettepaneku koostatava Rapla valla uue üldplaneeringu täiendamiseks. Minule kuulub Õhtupäikese katastriüksus (66904:003:0770) Tuti küla, Rapla vald. Krunt paikneb rajatava Rail Baltica Rapla peatuse kõrval ning piirneb kahest küljest rajatava raudteejaama juurdepääsuteega. Uued arengud piirkonnas on muutnud krundi kasutamise vastavalt senisele sihtotstarbele (elamumaa 100%) perspektiivituks. Teen ettepaneku täiendada üldplaneeringut minule kuuluva kinnistu ulatuses järgmiselt: ▪ Laiendada tiheasustusala rajatava raudteejaama ümber ja liita Õhtupäikese kinnistu tiheasustusalaga. ▪ Määrata sarnaselt naaberkinnistuga Õhtupäikese kinnistu maakasutuseks segahoonestuse maa-ala (S).	Arvestatakse osaliselt. Kaardil näidatakse Rail Baltica peatuse ümber olev segahoonestusala laiemana. Tiheasustusala ei laiendata, kuna pole teada, et piirkonda kavandataks tiheasustusalale omase taristu laiendamine.
437.	**N.R. Energy OÜ** 09.07.2026 **dokumendi viide**	Palume kaaluda Järlepa kaugküttepiirkonna piiri täpsustamist selliselt, et olemasolev katlamaja jääks määratud kaugküttepiirkonna sisse. Selline väike, kuid sisuliselt oluline korrektsioon viiks kaardimaterjali täielikku kooskõlla reaalse olukorra, seaduse mõtte ja üldplaneeringu eesmärkidega.	Arvestatakse.
438.	**AS Utilitas Eesti** 13.07.2026 **dokumendi viide**	Utilitas Eesti AS, kes tegutseb Rapla linnas kaugkütte võrguettevõtjana, soovib seoses Rapla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku väljapanekuga (28.07.2026–11.09.2026) esitada ettepaneku üldplaneeringu seletuskirja peatüki 6.5.4 „Soojusmajandus” kohta. Meil on huvi ja valmisolek laiendada kaugküttevõrku praegu teenindatavast alast väljapoole, et pakkuda kaugkütteteenust suuremale osale Rapla linnast. Seletuskiri märgib, et kaugküttepiirkondade laiendamine ja piiride täpsustamine otsustatakse valla soojusmajanduse arengukava kaudu, kuid üldplaneering ise perspektiivseid laienemisalasid Rapla linnas praegu ei kajasta. Sellest lähtuvalt teeme järgmise ettepaneku:	Arvestatakse osaliselt. Kaugkütte võrguettevõtte kaasamise ettepanekuga soojusmajanduse arengukava koostamisele arvestatakse, kuid ÜP-ga ei loetleta täpseid tegevusi arengukava koostamisel või konkreetseid võrguettevõtteid, keda kaasatakse.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kaasata meid kui võrguettevõtjat valla soojusmajanduse arengukava ülevaatamisse, et arutada läbi võrgu laiendamise tehniline ja majanduslik teostatavus erinevates linnaosades. Kajastada üldplaneeringus või selle lisamaterjalides kaugkütte perspektiivsed laienemisalad, sarnaselt põhimõttele, mida seletuskiri kasutab perspektiivsete reoveekogumisalade puhul. See annaks nii meile kui ka teistele arendajatele selguse, millistes piirkondades võib tulevikus kohalduda kaugküttega liitumise kohustus, ning aitaks meil kavandada vajalikke investeeringuid suurema kindlusega. Seletuskiri toob kaugküttega liitumise kohustuse põhjendusena välja, et kaugküte on energiasäästlikum ja jätab välisõhu puhtamaks kui suur osa alternatiivseid kütteviise. Laienemine tooks seda kasu suuremale osale linna elanikest ning tõstaks ühtlasi võrgu tarbimiskoormust, mis on vajalik kaugküttevõrgu pikaajaliseks jätkusuutlikuks toimimiseks. Oleme meelsasti valmis teemat vallaga täpsemalt arutama ja vajadusel täiendavat infot esitama.	Kaugkütte perspektiivsed laienemisalad lisatakse info olemasolul.
439.	**Kliimaministeerium** 19.08.2026 **dokumendi viide**	Palume parandada KSH lk 55 tabelit 12. Tabelis on Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveevaru valdajaks nimetatud AS Solbritt. Juhime tähelepanu, et Alu ja Uusküla veehaarete Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveevarusid kasutab lisaks AS Rapla Vesi.	Arvestatakse. Tekst korrigeeritakse.
440.	**Pirgu küla elanikud** 19.08.2026 **dokumendi viide**	Pirgu küla elanikud ja kinnistuomanikud pöörduvad taas Rapla Vallavalitsuse poole seoses Jõeääre kinnistu detailplaneeringu, Rapla valla muudetava üldplaneeringuga ja Pirgu piirkonna võimaliku tihendamisega. Esmalt sooviksime tähelepanu juhtida viimasele koosolekule, mis toimus 1. juulil 2026. Koosoleku käigus lubati koostada protokoll salvestatud video põhjal. Käesolevaks ajaks ei ole seda koosolekul viibijate- ja külaelanikega siiani jagatud. Palume seda esimesel võimalusel! Mainiksime ära https://planeerimine.ee/ veebilehel avaldatud põhimõtted, mis käsitlevad kohalike inimeste ja kogukonna rolli planeeringumenetluses. Planeerimine.ee kohaselt on kohalike inimeste ja kogukonna roll planeeringutes on olla teadlik, põhjendatud ja konstruktiivne partner, kes aitab kujundada otsuseid, mis lähtuvad nii kohalike inimeste kui ka laiemast avalikust huvist. Kogukondade ja elanike aktiivne osalus on oluline, sest just nemad tunnevad kohalikke olusid kõige paremini. Neil on võimalus juhtida tähelepanu keskkonnariskidele või sotsiaalsetele mõjudele, mida omavalitsus saab vajadusel täiendavalt uurida. Avalikkuse aktiivne osalus aitab tagada, et ruumilised otsused sünnivad koosloome tulemusel, kus iga kaasa rääkinud osapool on saanud anda oma panuse planeeringu sisulisse kvaliteeti.	Arvestatakse osaliselt. Ühe konkreetse DP-ga seotud küsimusi ei ole asjakohane lahendada ÜP-ga, seega konkreetselt Jõeääre DP puudutavatele ettepanekutele tuginedes ÜP tingimuste muutmine ei ole põhjendatud. ÜP ei kitsenda DP koostamise käigus esitatud ettepanekutega arvestamist, mittearvestamist, osalist arvestamist või tingimuste kokkuleppimist. Omavalitsus DP koostamise korraldajana kaalub ja põhjendab, milliste ettepanekutega millises ulatuses arvestamine on keskkonnaväärtuste või avaliku huvi seisukohalt otstarbekas ega eelista ühte erahuvi teisele.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kokkuvõttes on planeerimine ühine arutelu ja koosloome selle üle, millises keskkonnas me soovime elada! Soovime endiselt antud planeeringus selgelt väljendada oma seisukohta, et Pirgu ajalooliselt väljakujunenud hajaasustuslikku iseloomu, olemasolevate elanike elukeskkonda ning Atla jõe äärset loodus- ja kultuurmaastikku tuleb käsitleda väärtustena, mida tuleb kaitsta. Pirgu küla elanikud ei ole arengu ega üksikute põhjendatud ehitiste rajamise vastu. Oleme aga vastu sellisele arengusuunale, mille tulemusena võib Pirgu senine hajaasustus antud planeeringute ja erandite kaudu järk-järgult muutuda tihedalt hoonestatud elamupiirkonnaks. Rapla valla üldplaneeringu enda ruumilise arengu põhimõte ütleb, et väljakujunenud asustusstruktuuri tuleb väärtustada ja hoida – „tihe jääb tihedaks, haja hajusaks“. 200 meetri vahekauguse vähendamine on meie jaoks põhimõtteline küsimus Peame eriti oluliseks juhtida tähelepanu kehtivas Juuru valla üldplaneeringus hajaasustusega aladele sätestatud tingimusele, mille kohaselt peab uue elamu ehitamisel kaugus olemasolevast elamust olema vähemalt 200 meetrit. Erand on ette nähtud vanade talukohtade taastamisele. See 200 meetri nõue ei ole juhuslik number. Selle eesmärk ja praktiline mõju on olnud hajaasustusliku asustusmustri säilitamine. Pirgu küla Jõeääre detailplaneeringu eskiisis tehakse ettepanek muuta seda üldplaneeringu tingimust ning vähendada uute ja olemasolevate elamute hoonestusalade vahekaugus 200 meetrilt 40 meetrile. Kinnistu omanike ja küla elanike hinnangul on tegemist väga olulise muudatusega, millega elanikud kindlasti rahul ei ole ning millega rikutakse Pirgu küla elanike huve ja elukeskkonna kvaliteeti. 200 meetri vähendamine 40 meetrini tähendab vahekauguse vähendamist viis korda. Selline muudatus ei mõjuta ainult ühte uut maja või ühte kinnistut. Kui sarnast põhimõtet hakatakse kasutama ka järgmiste planeeringute puhul, võib see muuta kogu Pirgu senist asustusstruktuuri. Seetõttu palume vallal käsitleda 200 meetri nõude muutmist mitte tehnilise detailina, vaid Pirgu tulevast arengut põhimõtteliselt mõjutava otsusena. Pirgu küla elanike elu kvaliteeti mõjutab selline muudatus väga palju! Me ei pea põhjendatuks 200 meetri hajaasustuse põhimõtte automaatset vähendamist 40, 50 ega ka 100 meetrini üksnes selleks, et võimaldada olemasolevale hajaasustusalale senisest oluliselt tihedamat hoonestust. Kui vald peab konkreetses asukohas 200 meetrist väiksemat vahekaugust põhjendatuks, palume seda iga juhtumi puhul eraldi ja sisuliselt põhjendada ning hinnata selle mõju olemasolevatele elanikele ja kogu Pirgu asustusstruktuurile.	ÜP tingimused võimaldavad koha- ja juhtumipõhist kaalumist ning asustuse arengus ruumistruktuurile tuginevate otsuste langetamist. ÜP kohaselt on kavandatud selgelt erinevad tingimused tihe- ja hajaasustusele ja asustuse arengu üldpõhimõtted. Et ÜP oleks rakendatav, ei ole otstarbekas sätestada põhjendamatult jäiki numbrilisi reegleid. Pigem peaksid ÜP põhimõtted määratlema kaalutlusruumi, mida praeguste tingimustega on püütud saavutada. Kehtiva ÜP-ga võrreldes on piirkonnas loobutud ulatusliku kaubandus-, teenindus- ja büroohoone juhtotstarbega ala kavandamisest ja selle asemel oluliselt laiendatud rohelise võrgustiku ulatust Atla jõe kallastel. Ka väärtusliku maastiku ala on koostatava ÜP-ga piirkonda määratud. Need tingimused on kõik suunatud olemasoleva elukeskkonna kaitsele. Olemasolevate väärtuste hoidmisele suunatud ettepanekutega on seeläbi arvestatud.

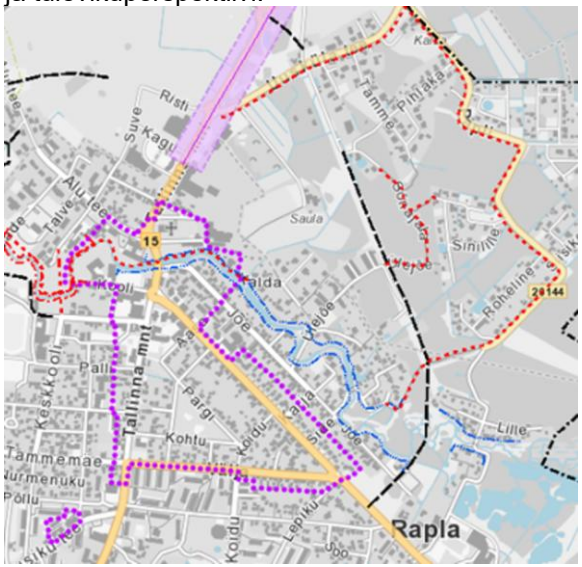
Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Palume selgitada, millistel objektiivsetel ja põhjendatud asjaoludel oleks õigustatud Pirgus seni kehtinud 200 meetri põhimõttest kõrvalekaldumine ning kuidas on sellisel juhul kaalutud kohalike elanike huve, hajaasustusliku, väljakujunenud elukeskkonna säilitamist ning arendushuvi omavahelist tasakaalu. Milline avalik huvi ja asjaolud õigustavad sellist kõrvalekallet? Palun põhjendada üldplaneeringust kõrvalekaldumist. Kas antud detailplaneeringu kasumlikkus kaalub üle küla elanike arvamused? Siiani on kahjuks küla elanike arvamustest ja soovidest jõuga üle trambitud ja selgelt planeeringuga edasi tegutsetud. Miks soovib Rapla vald (Jõeääre detailplaneeringuga seotud isikud) rikkuda Pirgu küla elanike huve ja elukeskkonna kvaliteeti? Kuidas on hinnatud käesoleva detailplaneeringu mõju Pirgu küla pikaajalisele ruumilisele arengule, väljakujunenud asustusstruktuurile ja hajaasustuslikule iseloomule? Külaelanike ja kinnistuomanike mure ei piirdu üksnes Jõeääre kinnistuga. Küsimus puudutab kogu Pirgu küla tulevast ruumilist arengut ja seda, millise pretsedendi käesolev detailplaneering võib luua. Kui ühe detailplaneeringuga tehakse ettepanek vähendada hajaasustuses seni kehtinud 200-meetrist elamutevahelist miinimumkaugust 40 meetrini, tekib põhjendatud küsimus, kuidas hakkab vald edaspidi käsitlema teiste Pirgu maaomanike samalaadseid taotlusi. Palume selgitada, millistel alustel erandit põhjendatakse ning kuidas tagatakse, et käesoleva detailplaneeringuga ei kujundata pretsedenti, mille tulemusena hakkab 200-meetrine põhimõte Pirgus järk-järgult oma sisulist tähendust kaotama Kui sarnaseid erandeid hakatakse võimaldama korduvalt, võib selle tulemusena muutuda Pirgu senine hajaasustuslik ja looduslähedane asustusstruktuur ning piirkond hakata järk-järgult liikuma tihedama hoonestuse suunas. Seetõttu ei saa käesolevat detailplaneeringut käsitleda üksnes ühe kinnistu küsimusena, vaid selle mõju tuleb hinnata kogu Pirgu küla pikaajalise ruumilise arengu kontekstis. Muret suurendab ka 1. juulil toimunud arutelul kõlanud käsitlus Pirgu võimalikust edasisest arengust. Külaelanikele esitatud küsimus Jõeääre detailplaneeringuga seotud arhitekt esitas küsimuse, „aga miks mitte, mis siis kui Pirgu küla muutu tiheasustuseks?“, ei ole meie hinnangul piisav alus, et muuta piirkonna seniseid ruumilise arengu põhimõtteid. Lisaks selline viis elanikele vastata näitab küla elanike suhtes üleolevust. Palume hinnata mitte ainult ühe planeeringu otsest mõju, vaid ka võimalikku pretsedenti ja mitme tulevase arenduse koosmõju. Miks tahetakse rikkuda Pirgu küla elanike huve ja elukeskkonna kvaliteeti? Üksikute planeeringute mõju tuleb hinnata ka laiemas ruumilise arengu kontekstis, kui nende kumulatiivne mõju võib aja jooksul muuta kogu küla väljakujunenud asustusstruktuuri, hajaasustuslikku iseloomu ja elukeskkonda.	

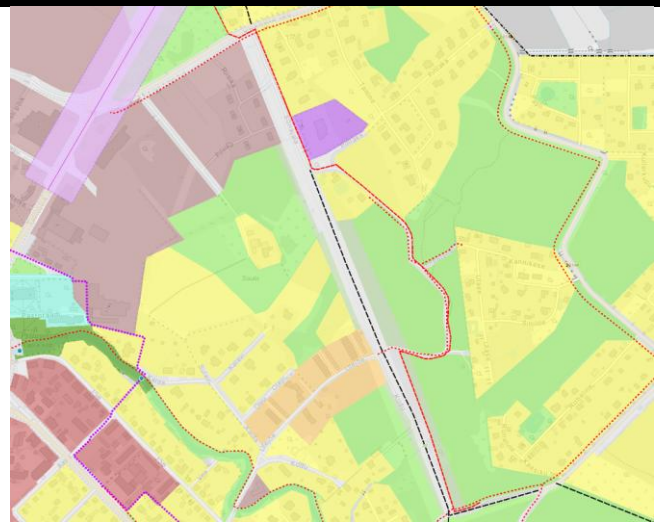
Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Pirgu hajaasustusliku iseloomu säilitamine Pirgu väärtus seisneb muu hulgas selles, et tegemist ei ole tavapärase tihedalt hoonestatud elamurajooniga. Piirkonda iseloomustavad suuremad kinnistud, põllu- ja heinamaad, looduslikud alad, Atla jõgi, avatud vaated ning elamute vahelised suured vahemaad. Inimesed on oma kodud rajanud sellisesse keskkonda teadmisega, et tegemist on hajaasustusega! Küla elanikud peavad väga tähtsaks, et planeerimisel tuleb arvestada ka juba väljakujunenud asustusstruktuuri ning olemasolevate inimeste elukeskkonnaga. Uute arenduste võimaldamine ei tohiks tähendada seda, et olemasolev kogukond peab kandma kogu arendamisega kaasnevat negatiivset mõju. Atla jõgi ja jõeäärne maastik vajavad erilist tähelepanu! Atla jõgi koos seda ümbritsevate heinamaade, avatud maastiku ja olemasoleva hõreda hoonestusega moodustab Pirgu küla olulise loodusliku terviku. Jõeäärsete alade hoonestamine ei tähenda ainult majade ehitamist. Sellega võivad kaasneda järgmised: - uued juurdepääsuteed; - pinnase täitmine ja tõstmine; - kraavide ja kuivenduse muutmine; - sademevee liikumise muutumine; - suurem liiklus; - maastiku killustumine; - valgus- ja mürakoormuse suurenemine; - olemasolevate elanike privaatsuse vähenemine; - võimalik mõju jõele ja selle kaldakeskkonnale. Seetõttu palume enne jõeäärsete alade täiendavat hoonestamist hinnata neid mõjusid tervikuna. Millise analüüsi alusel on Rapla vald/arhitekt (planeeringuga seotud isikud) jõudnud järeldusele, et 200 meetri põhimõttest 40 meetrini kõrvalekaldumine Jõeääre kinnistul ei too kaasa olemasolevate detailplaneeringut puudutatavate elanike õiguste või õigustatud huvide ebaproportsionaalset riivet? Palume käesolevas pöördumises kõigile esitatud küsimustele ja tõstatatud asjaoludele anda kirjalikud ja põhjendatud vastused. Lisaks ootame vastuseid ka esimesena saadetud külaelanike poolt saadetud allkirjastatud dokumendis kirjalikke vastuseid, millele ei ole tänaseni kirjalikke vastuseid saadetud. Küsimused ja tõstatatud asjaolud on märgitud rohelisega	

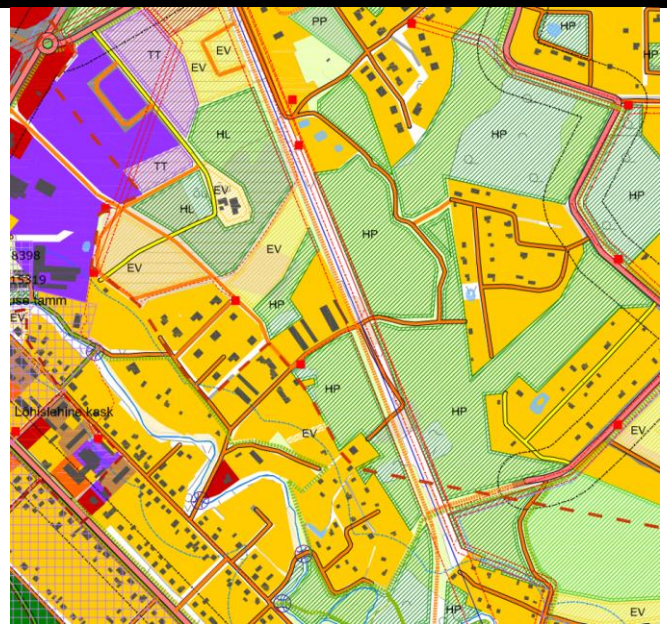
Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
441.	**eraisik** 28.08.2026 **dokumendi viide**	Olles tutvunud Rapla Vallavolikogu 20.12.2018 otsusega nr 92 algatatud uue Rapla üldplaneeringu 28.07-11.09.2026 avaliku väljapaneku käigus avaldatud materjalidega, soovime anda Kalevi tn 7/Jõepere (66904:001:1672) kinnistu omaniku poolse tagasiside ja märkused. Avaldatud materjalide juures olevalt üldplaneeringu kaardilt on näha, et Kalevi tn 7/Jõepere kinnistut läbib tulevikus liikluspind, mida seal hetkel ei ole. Liikluspind on planeeritud olemasoleva elektriliini koridori ning ühendab Uusküla teed Kodu tänavaga ning siirdub edasi Side tänavale. Kodu tänava ja Side tänava vahel hetkel liikluspind otseühendusena puudub. Edasi on planeeritud perspektiivne tee läbi Jõekääru pargi, mis jõuab Jõekaare tänavale ja sealt edasi Jõe tänavale. Uue liikluspinna planeerimisel on arvestatud trassikoridor Uusküla teest kuni Side tänavani sirgjooneliselt arvestamata sellele jäävate kinnistute omandit ja tulevikuperspektiivi. Väljavõte Rapla Vallavolikogu 20.12.2018 otsusega nr 92 algatatud uuest Rapla üldplaneeringust 22.06.2022 pöördus Rapla vallaarhitekt Cerly-Marko Järvela kinnistu omaniku poole küsimusega Jõepere maaüksuse arenguväljavaadete osas. Antud pöördumises selgitas ta ka, et 2006. aastal kehtestatud Linda ja Tuuslari tänavate detailplaneeringuga on Jõepere maaüksusele kavandatud Linda tänav. Nii kehtiva kui koostatava üldplaneeringuga on lisaks sellele reserveeritud maa uue ülelinnalise teekoridori jaoks, mis ühendaks Viljandi maantee Uuskülaga ning saaks kaugemas tulevikus olla oluline nii Uusküla kui Rapla linna jaoks ning omada ülelinnalist tähendust (allpoololeval skeemil musta kriipsjoonega; asukoht on ligikaudu kõrgepingeliini kandis)	Arvestatakse osaliselt. Kavandatav tänavakoridor on vajalik Rapla ja Uusküla piirkonna teedevõrgu sidumiseks ning alternatiivse juurdepääsu tagamiseks. Pole leitud ühtegi teist alternatiivi, mis ülelinnalise mõjuga teekoridoriks samaväärseltki sobiks. Transpordivõrgustiku üldpõhimõtete määramine on ÜP üks ülesandeid. Koridor on kajastatud ka kehtivas ÜP-s ning selle vajadust on kinnitanud piirkonna senine areng ja päästevõimekuse tagamise vajadus. Sõnajala tee korrastamine parandab kohalikku ligipääsu, kuid ei asenda täielikult Uusküla teed Kodu ja Side tänavaga ühendava tänava funktsiooni. Sõnajala tee alternatiivi ja kavandatud koridori täpset paiknemist, sealhulgas kõiki kaasneda võivaid muid mõjusid hinnatakse tee edasise kavandamise käigus. ÜP-s näidatud koridor on põhimõtteline. Selle määramisega ei jagata Jõepere kinnistut, ei muudeta omandit ega anta ehitusõigust ei teele ega muudele võimalikele ehitistele. Nii tee asukoht kui muud maaüksuse kasutamise ja ehitusõiguse

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		 Rapla vallaarhitekti 22.06.2022 kirjas olnud kaardimaterjal Lisaks oli tal ka varasemalt info, et projekteerimistingimuste menetluse käigus olime väljendanud soovi säilitada Jõepere kinnistu terviklikkus ka tulevikus ning selgitas, et seni ei ole üldplaneeringule laekunud alternatiivse asukoha ettepanekuid, mistõttu palus ta maaomaniku seisukohta, kas tee kavandamine teile kuuluvale maale sobib või ei. Täiendavalt selgitas vallaarhitekt, et tänava rajamine ei ole lähiaastatel kavas, kuid pikemas perspektiivis vajab Rapla uut tänavakoridori ning Jõe külalistemaja põleng näitas teedevõrgu kitsaskohad valusalt kätte. Kokkuvõttes palus vallaarhitekt omaniku seisukohta, millisena näeme Jõepere maaüksuse arengut lähema 30 aasta jooksul. 30.06.2022 vastasime päringule ning selgitasime järgnevat: Jõepere maaüksusele ehitusõiguse taotlemist alustades olime teadlikud Linda ja Tuuslari tänavate detailplaneeringust ning püüdsime ka enda kinnistut planeerides sellega arvestada. Oleme seda teemat omavahel korduvalt arutanud ning jõudnud seisukohale, et meie poolt huvi Linda tänava läbimurret läbi Jõepere kinnistu vajalikuks ei pea ning selles osas antud detailplaneeringu elluviimist meie kinnistul ei toeta. Detailplaneeringu kehtestamisest on möödas juba üle 15 aasta ning leiame, et selles esitatud lahendused on mõistlik enne rakendamist täiendavalt üle vaadata. Linda tänava ühendamine Kalevi tänavaga muudaks meie jaoks liikluse tänaval oluliselt tihedamaks kinnistule sissesõidu juures ning seeläbi ebaturvalisemaks liiklemisel.	tingimused määratakse detailsema planeeringu või projektiga. Linda ja Tuuslari tänava DP elluviimisest huvitatud isikuid pole leitud, seega on põhjendatud DP osaliselt või täies mahus kehtetuks tunnistamine. DP tunnistab kehtetuks vallavolikogu huvitatud isiku taotluse alusel. Linda tänava kaudu täiendava liikluse suunamine niigi suure liikluskoormusega Tallinna maanteele ei ole põhjendatud ja seega on Linda tänava lühendamise ettepanek põhjendatud. Maa kasutamise üle otsustab maa omanik. Kui maaomanik soovib ÜP-ga kavandatud teekoridori kavandada elamuala, võib kavandatav teekoridor osutuda vajalikuks elamuala teenindamisel. Kui tee rajamine eeldab omandi muutmist, lahendatakse maa omandamine kokkuleppel või seaduses sätestatud korras õiglase hüvitise eest. Kinnistu Rapla linna koosseisu arvamine ei muuda selle omandit, sihtotstarvet ega olemasolevat ehitusõigust. Muutub asustusüksus ja sellest tulenevalt aadress. Edasise ehitustegevuse kavandamisel tuleb arvestada, et Rapla linnas on üldjuhul detailplaneeringu koostamise kohustus. Teenused, tasud ja

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Liinide all üldplaneeringus reserveeritud teekoridori osas saime info Teilt projekteerimistingimuste taotlemise käigus. Mõistame vajadust Rapla teedevõrku korrastada, kuid meie seisukoht kinnistu jagamise osas pole sellest ajast muutunud. Soovime pikemas perspektiivis säilitada Jõepere maaüksus tervikliku kinnistuna ning selle poolitamine meie jaoks kindlasti mõistlik ei ole. Soovime, et kinnistu jääks ühepereelamu õuealaks koos selle juurde kuuluva metsamaaga. Antud hetkel on meil õueala juurde kuuluv metsamaa vahetult ligipääsetav ning selle jagamine ülelinnalise teekoridoriga tooks kaasa liiklusvoo ja -müra. Mõistame, et piirkonda pääsemiseks jõge ületavast sillast ei piisa ning ka meie huvi on kindlasti, et majadeni pääseks vajadusel nii raskem tehnika, sh päästeauto. Hetkel on Sõnajala tee korrastatud killustiku kattega ajutise ligipääsuna meie kvartalisse, seega on alternatiivne ligipääs on olemas. Nagu ka 2020. aasta lõpus välja pakkusime, siis peame mõistlikuks Sõnajala tee korrastamist selliselt, et luua kvartalisse püsiv ühendus. Eeltoodust tulenevalt selgitame täiendavalt, et meie seisukoht ei ole sellest ajast muutunud ning jätkuvalt soovime ka tulevikus säilitada Kalevi tn 7/Jõepere kinnistu terviklikkus ning ei soovi kinnistu jagamist kaheks maaüksuseks. Seetõttu ei pea me ka võimalikuks üldplaneeringu rakendamist esitatud kujul ning palume võtta meie seisukoht planeeringu koostamisel arvesse ning viia sisse vastavad muudatused, mis ei käsitleks trassikoridori läbi meile kuuluva kinnistu. Mõistame, et kuni uue, kogu ühinenud omavalitsuse territooriumi hõlmava üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad Rapla vallas ühinenud valdade senised üldplaneeringud (Rapla valla üldplaneering kehtestatud Rapla Vallavolikogu 01.03.2011 otsusega nr 6), kuid juhime samas ka tähelepanu, et asjaolud on võrreldes eelmise üldplaneeringu koostamisega muutunud ning ka eelmise üldplaneeringu koostamise käigus ei ole küsitud kinnistu omaniku seisukohta kinnistu jagamise, seda läbiva teekoridori planeerimise ega osalise võõrandamise osas.	maamaks ei muutu üksnes linnapiiri muutmise tõttu automaatselt, vaid sõltuvad nende kohta kehtivatest õigusaktidest ja valla otsustest.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		 Väljavõte Rapla valla üldplaneeringust kehtestatud Rapla Vallavolikogu 01.03.2011 otsusega nr 6 2022. aastal korrastati ajutise lahendusena Ülejõe tänava silla rekonstrueerimise ajaks Sõnajala tänavat lisades sinna killustikkate. Sõnajala tänav on olulise tähtsusega piirkonna elanikele nii igapäevaseks liiklemiseks kui ka ohutuse aspektist võimaldades alternatiivset ligipääsu ka rasketehnikale. Arvestades asjaolu, et piirkonda on planeeritud ning on ehitamisel ka mitmeid uusi elamispindasid on antud tee äärmiselt tähtis ning selle olulisus ajas kindlasti kasvab. Seetõttu teeme ettepaneku planeerida perspektiivne liikluspind lähtudes olemasolevast teekoridorist, mis võimaldaks tagada piirkonna elanike jaoks oluline alternatiivne ligipääs, arvestab maaüksuste omandisuhteid ning säilitab Kalevi tn 7/Jõepere kinnistu terviklikkuse. Oleme meeleldi valmis ka kohtumiseks, et antud seisukohta täiendavalt selgitada ning leidmaks parim lahendus. Ühtlasi jäi silma, et teete üldplaneeringus ettepaneku Rapla linna piiride muutmise osas ning sellega seoses jääks tulevikus Kalevi tn 7/Jõepere kinnistu Uusküla asemel Rapla linna piiridesse. Kas oleks võimalik saada täiendavat infot, milliste muudatustega (nt teenused/tasud jne) peab kinnistu omanik linnapiiri muudatuse realiseerimisel arvestama?	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
442.	**Muinsuskaitseamet** 31.08.2026 **dokumendi viide**	Seoses Rapla valla ÜP avaliku väljapanekuga toome välja, et Muinsuskaitseametil on jätkuvalt kavas tunnistada Järvakandi mõisa matusekabel kultuurimälestiseks. Mälestiseks tunnistamise menetluse raames on ametil kavas veel käesoleva aasta jooksul saata Rapla vallale arvamuse avaldamiseks Järvakandi mõisa kabeli mälestiseks tunnistamise eelnõu. Varasemalt on Rapla Vallavolikogu otsustanud, et nõustub Järvakandi mõisa kabeli mälestiseks tunnistamisega (26.11.2020 otsus nr 50).	Võetakse teadmiseks.
443.	**eraisik** 01.09.2026 **dokumendi viide**	1. Arvata Ülesoo kinnistu (66801:001:1747) kavandatavast rohevõrgustikust välja, sest antud piirkonnas on juba loomade liikumist segavad faktorid : põhja- lõuna suunaliselt hoonestus, õueala ja RBtrass. RB seletuskirjas on loomade liikumiseks jäetud viadukti all üks postivahe. Ida-lääne suunaliselt hoonestus, müratõkkevall, suur sügav kuivenduskraav, viadukti muldkeha koos metallist piiretega. 2. Soovin , et Ülesoo kinnistu kantakse ÜP kohaselt kui kompaktse hoonestusala võimalusega ala. 3. Kinnistu asub Rapla lähedal, kinnistule on hea ligipääs ja teed olemas, planeeritav kergliiklustee kulgeb mööda kinnistu piiri. Elekter ja vesi olemas. 4. Plaanis on kinnistu jagamine kruntideks al 10000m2 ja kuni 5 üksikelamu püstitamine, kompaktse alana.	Arvestatakse osaliselt. RV-st krundipõhiselt maatüki väljalõikamine või kompaktse hoones-tuse võimalusega ala määramine RV-sse ei ole põhjendatud. Arvestades taristuehitiste paiknemist, müratõkkevalli ja head ligipääsetavust on elamu-kruntide moodustamine viisil, mis ei halvenda RV toimimist võimalik. Ökodukti suudmevöönd:
444.	**eraisik** 01.09.2026 **dokumendi viide**	Palun nihutada Hagudi ümbersõit Suupi (66903:003:0305) majast natuke idapoole, endisele karjääri alale. Kaotada ära see kurv, mis keerab Suupi maja taha ja teha trass sirgemaks.	Arvestatakse. ÜP-ga ei kavandata Hagudi idapoolset ümbersõitu.
445.	**eraisik** 02.09.2026 **dokumendi viide**	Teen ettepaneku Rapla valla üldplaneeringus muuta Ridaküla piirkonnas hajaasustuses elamuehituseks vajaliku katastriüksuse minimaalset suurust. Praegu on hajaasustuses üldjuhul nõutud, et ehitusõigust taotleva katastriüksuse suurus oleks vähemalt 2 hektarit. Teen ettepaneku vähendada Ridakülas elamuehituseks sobiva katastriüksuse minimaalset suurust 0,75 hektarile. Ettepanek on seotud katastriüksusega 66903:003:0192, mille puhul soovin tulevikus rajada ühepereelamu, ja teha vastav katastriüksus 2 eraldi üksuseks.	Arvestatakse osaliselt. Koostatavas ÜP-s ei ole hajaasustusega alal katastriüksusele kindlat miinimumsuurust määratud. ÜP kohaselt lähtutakse külatüübist ja väljakujunenud struktuurist. Elamute vahekauguse üldreegel, millesse põhjendatud juhul on

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			erandeid lubatud kaaluda, on 100 m.
446.	**Keskkonnaamet** 03.09.2026 **dokumendi viide**	Ettepanekute koondtabel: RAPLA VALLA ÜLDPLANEERINGULE ESITATUD ETTEPANEKUD alates 3. juulist 2024 ei kajasta Keskkonnaameti tingimuslikus kooskõlastuses (28.04.2026 kiri nr 6-5/26/6621-2) toodud seisukohti (10 märkust) ega vastuseid neile. Palume täiendada.	Arvestatud. Ettepanekute tabelit on ekslikult väljajäänud kooskõlastuskirja ja vastusseisukohtadega täiendatud.
		ÜP kaardil on suurulukite läbipääsude osas kasutatud kahte erinevat nimetust ja leppemärki: „suurimetajate läbipääsu piirkond“ ja „ökodukti/Loomatunneli/Ulukiläbipääsu piiranguvöönd“. Korrektne oleks mõisted ühtlustada ja kasutada viimast, st ökodukti/Loomatunneli/Ulukiläbipääsu piiranguvöönd. Mõiste „suurulukite läbipääsu piirkond“ oli kasutusel Rail Balticu Rapla maakonnaplaneeringus.	Arvestatakse. Mõisted ühtlustatakse.
		Keskkonnaameti 28.04.2026 kirja punktis 4 tõime välja, et ÜP seletuskirja ptk-s 6.3.3 on käsitletud ÜP-s ettepaneku tegemist uue kohaliku kaitsealana Hagudi raba loomiseks, mida ÜP kaardirakenduses kuvatud ei ole. Juhime tähelepanu, et kaardirakenduses puudub endiselt Hagudi raba kohaliku kaitseala ettepaneku ala.	Arvestatud. Kaardirakenduses on kohaliku kaitseala ettepanek kajastatud.
		Loomade läbipääsude piiranguvöönd on kaardil näidatud ringina. Tänaseks on kõikide Rapla valda jäävate loomapääsude ruumikujud täpsustatud. Soovitame ruumikujusid vastavalt täpsustada.	Arvestatakse. Ruumikujusid täpsustatakse.
		Tulenevalt muutunud ruumikujust ulatub vähesel määral Rapla valda Vahekõnnu külla ka Velise jõe ja Lihuveski ulukiläbipääsude kaitsevöönd. Palume see kaardile kanda ning tagada sidusus rohelise võrgustikuga.	
		Keskkonnaameti 28.04.2026 kirja punktis 5 ja 6 märkisime, et kui ehitusjoone mõistet soovitakse rakendada looduskaitseseaduse (LKS) § 38 lg 4 p 11 mõistes, mis ilmneb ÜP kaardikihtides (varasemalt esines ka ÜP kaardirakenduses), tuleb ÜP seletuskirja lisada LKS-ist lähtuv ehitusjoone mõiste ning täpsustada selle määramise aluseid ja tingimusi. Samas punktis viitasime lisaselgituste saamiseks ka Keskkonnaameti 02.08.2024 kirja nr 6-5/24/14267-3 punktile 12. Praegu on ÜP kaardirakendusest ehitusjoone kuvamine eemaldatud, kuid PDF-vormingus kaartidel (nt Rapla linnas Vigala jõe kallastel) on see endiselt olemas. Võrreldes varasemate versioonidega ei ole selle kulgemist korrigeeritud ning seetõttu ei vasta see jätkuvalt tegelikele oludele. Kui ehitusjoont soovitakse ÜP-s määratleda ja kujutada, tuleb see esitada korrektselt, et pärast ÜP kehtestamist ei lähtutaks arendamisel ja projekteerimisel ekslikest eeldustest. Vajadusel palume näidata väljakujunenud ehitusjoont tiheasustusalal vaid seal, kus see on tegelikult välja kujunenud ja korrektselt määratav. Vastasel juhul on Keskkonnaameti hinnangul mõistlikum see üldse eemaldada ning lisada ÜP seletuskirja üksnes eelmainitud LKS-ist lähtuv ehitusjoone mõiste, selgitus ja tingimused, kuidas sellega pärast ÜP kehtestamist koostatavates projektides ja planeeringutes vajaduse korral arvestada.	Arvestatakse. Ehitusjoon eemaldatakse ka .pdf vormingus kaartidelt.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ÜP seletuskirja lk-del 59-60 ja KSH aruande lk-del 57-58 on käsitletud ehituskeeluvööndi (EKV) vähendamist Sulupere külas. Keskkonnaamet palus 28.04.2026 kirja nr 6-5/26/6621-2 punktis 8 täpsustada EKV vähendamise vajadust olemasolevate ehitiste puhul ning selgitada, milliste õigusaktidega soovitakse juba ehitatud ehitised kooskõlla viia ning kas tegemist on õiguslikul alusel rajatud ehitistega või soovitakse neid alles seadustada. ÜP seletuskirjas ja KSH aruandes on nüüd küll märgitud, et EKV vähendamine loob tingimused olemasolevate ehitiste seadustamiseks ning võimaluse olemasolevate hoonete laiendamiseks detailplaneeringuga määratud hoonestusaladel, kuid vastuseta jääb Keskkonnaameti küsimus nende ehitiste õigusliku aluse kohta ning selle kohta, milliste õigusaktide alusel kooskõlla viimine või seadustamine toimub. Palume seda seletuskirjas täpsustada.	Arvestatakse. Seletuskirja lisatakse, et EKV vähendamise eesmärk on anda piirkonnale ühtsed tingimused.
		Keskkonnaamet palus 28.04.2026 kirja nr 6-5/26/6621-2 punkti 8 alapunktis 2 selgitada, mida on mõeldud kaldapromenaadina ning kas selle rajamiseks on vajalikud maapinna täitetööd. ÜP seletuskirja ptk-i 6.3.5.1 (lk 60) on mõnevõrra täiendatud selgitusega, et kaldapromenaadi täpne asukoht ja iseloom selguvad projekteerimisel. Esitatud selgitus ei ole siiski piisav LKS § 38 lg-s 5 sätestatud erandite kohaldumise võimaluse ega ehituskeeluvööndi vähendamise vajaduse ja ulatuse hindamiseks. Samas on ÜP seletuskirja lk-l 60 kaldapromenaad märgitud objektina, mille jaoks taotletakse ehituskeeluvööndi vähendamist. Kui kaldapromenaad kavandatakse ÜP-s avalikult kasutatava teena, ei laiene sellele LKS § 38 lg 5 p 10 kohaselt ehituskeeld ning tee rajamiseks ei ole ehituskeeluvööndi vähendamine vajalik. Kui promenaad hõlmab ka ehitisi või rajatisi, mis ei kuulu avalikult kasutatava tee koosseisu ega mõne muu LKS § 38 lg-s 5 sätestatud erandi alla, tuleb need planeeringus nimetada ning määrata ja põhjendada nende rajamiseks taotletava ehituskeeluvööndi vähendamise ulatus.	Arvestatakse. Kuivõrd ei saa eeldada, et avalikult kasutatava tee koosseisu kuuluvaks saab lugeda kaldapromenaadile tavapäraselt lisatavaid funktsionaalseid elemente, lisatakse seletuskirja ptk 6.3.5.1 täpsustus: „Rapla linnas / Sulupere külas Vigala jõe kalda ehituskeeluvööndi vähendamiseks 10 meetrini veepiirist perspektiivsel rekreatsioonialal avalikult kasutatava kaldapromenaadi (mille täpne asukoht ja iseloom selgub projekteerimisel), puhkeotstarbeliste või hooajaliste avalikku kasutust teenindavate ehitiste ehitamiseks, nagu istepink, linnamööbel, puhkeala, istumis- ja piknikukoht, vaateplatvorm, laudtee, mängu- ja spordiharrastuse element, välijõusaal, infostend või -tahvel, viit, jalgratta- või muu kergliiklusvahendi hoidja, valgustus-, heakorra- või haljastuselement, kunstiobjekt, skulptuur ning ala kasutamist toetav hooajaline kerge ehitis (nt
		Rõhutame, et ehituskeeluvööndi vähendamist ei ole põhjendatud käsitleda planeeringus määratlemata võimalusena juhuks, kui kavandatav lahendus hiljem seaduses sätestatud erandi alla ei liigitu. Palume planeeringulahendust vastavalt täpsustada ning selgitada, milliste konkreetsete ehitiste või rajatiste jaoks ja millises ulatuses ehituskeeluvööndi vähendamist taotletakse.	
		Lisaks märgime, et kehtiva LKS § 38 lg 4 p 1¹ kohaselt ei laiene ehituskeeld tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste vahele uue ehitise püstitamisele ega olemasoleva ehitise laiendamisele. Samuti ei laiene ehituskeeld LKS § 38 lg 4 p 5 kohaselt olemasoleva ehitise esmakordsele laiendamisele juhul, kui laienduse maht on väiksem kui 33 protsenti olemasoleva ehitise mahust. Tiheasustusala varem väljakujunenud ehitusjoone määratlemisel saab arvestada üksnes õiguslikul alusel rajatud ehitisi, mistõttu tuleb kohalikul omavalitsusel välja selgitada, millised olemasolevatest ehitistest on ehituskeeluvööndis kehtivaid piiranguid arvestades rajatud õiguspäraselt.	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			varjualune, paviljon või kiosk). Kavandatavad rajatised peavad olema väikesemahulised, maastikku sobituvad ning ei tohi takistada kallasrajal liikumist ega kahjustada veekogu kalda looduslikku ilmet.“
447.	**Raka külavanem** 04.09.2026 **dokumendi viide**	Teen ettepaneku liikluskoormuse vähendamiseks Hagudi suunal ja liiklusvoogude hajutamiseks ehitada mustkatte alla kogu pikkuses Hagudi-Raka tee. See võimaldab suunata osa Märjamaa suuna liiklust otse Varbola ja Märjamaa teedele mille äärde jääb ka Kuusiku lennuväli. Juba täna on ca 8km pikkusest teest pool mustkatte all seoses Seli karjääriga.	Ei arvestata. Tegemist on riigi teehoiukava ettepanekuga, mis edastatakse Transpordiametile.
448.	**vallavolikogu liige** 07.09.2026 **dokumendi viide**	Teen ettepaneku käsitleda Rapla valla üldplaneeringus vajadust välja töötada **loomade, kodulindude ja mesilaste pidamisega seotud ruumilise regulatsiooni põhimõtted tiheasustusega aladel**. Eesmärk on tagada, et erinevad maakasutusviisid ja tegevused oleksid tiheasustusega aladel omavahel **ruumiliselt sobivad ning ei põhjustaks naaberkinnistutele, elanikele ega avalikule ruumile olulist häiringut või ohtu**. Miks on regulatsiooni vajadus tiheasustusega aladel oluline? Tiheasustusega piirkondades paiknevad elamud, hoovid, laste mängualad, tänavad, puhkealad ja muud kasutusfunktsioonid üksteisele väga lähedal. Seetõttu võivad tegevused, mis hajaasustuses või põllumajanduslikus keskkonnas on tavapärased ja probleemivabad, põhjustada tiheasustusega alal märkimisväärset mõju naabrite elukeskkonnale. Loomade, kodulindude ja mesilaste pidamise puhul võib tekkida olukordi, kus nende pidamisega kaasnevad: • mõju naaberkinnistu tavapärasele kasutamisele; • oht inimeste elule, tervisele või turvalisusele; • häiringud laste mängu- ja puhkealadel; • loomade või mesilaste liikumine naaberkinnistutele ja avalikku ruumi; • tegevuste omavahelisest paiknemisest tulenevad konfliktid. Seetõttu ei ole küsimus üksnes selles, **kas loomade või mesilaste pidamine on lubatud**, vaid ka selles, **kas konkreetne tegevus ja selle paiknemine sobivad konkreetse tiheasustusega elukeskkonda**. Rapla valla kehtiv heakorraeeskiri sätestab üldised nõuded heakorrale ning elukeskkonna ja inimeste elu ja tervise kaitsele, kuid **mesilaste, kodulindude ja muude loomade pidamisega tiheasustusaladel seotud ruumilisi tingimusi eraldi ei reguleeri**.	Ei arvestata. Loomade, kodulindude ja mesilaste pidamise korra või eeskirja sätestamine ei vaja ÜP-ga loodavat õigusraamistikku. Mõnes osas on nimetatud tegevusvaldkonnad juba ka reguleeritud Rapla valla heakorraeeskirjaga, samuti koordineerib tegevusi PRIA. Mesilaste, loomade ja kodulindude pidamisega seotud võimalikud häiringud ja ohud sõltuvad konkreetsetest asjaoludest, sealhulgas mesilasperede, loomade või lindude arvust, paiknemisest, ümbritsevast maakasutusest ning läheduses viibivate inimeste tervislikust seisundist. Kuna nimetatud asjaolud on individuaalsed ja ajas muutuvad, ei ole nende reguleerimine üldplaneeringu tasandil otstarbekas. Võimalikud konfliktid tuleb lahendada

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Üldplaneeringul on seejuures oluline ennetav roll. Planeerimisseaduse § 74 kohaselt määratakse üldplaneeringuga valla ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused ning § 75 võimaldab täpsustada muu hulgas asustuse arengut suunavaid tingimusi ja üldisi kasutus- ning ehitustingimusi. Ka Rapla valla uue üldplaneeringu eelnõus on rõhutatud, et **tiheasustusega aladel koonduvad erinevad funktsioonid, huvid ja maakasutusviisid ning seetõttu on vajalikud täpsemad reeglid**. Samuti seatakse eesmärgiks kvaliteetne elukeskkond, avalik ruum ja laste mängualade olemasolu ning uute tegevuste puhul negatiivsete keskkonnamõjude leevendamine. Sellest tulenevalt on üldplaneeringu menetlus sobiv koht ka selle küsimuse **ruumilise regulatsiooni vajaduse teadvustamiseks ja põhimõtete kujundamiseks**. Regulatsiooni vajadus ei ole üksnes teoreetiline. Rapla vallas on tekkinud olukord, kus tiheasustusega elamupiirkonnas peetavate mesilaste tõttu on mesilased sattunud naaberkinnistute hoovidesse ja eluruumidesse ning piirkonda, kus viibivad lapsed. Sellises olukorras võib ühe kinnistu omaniku tegevus mõjutada oluliselt teise kinnistu omaniku võimalust oma kodu ja õue tavapäraselt kasutada ning tekitada küsimusi inimeste tervise ja turvalisuse kohta. Üksikjuhtum näitab, et **ennetava ja selgelt mõistetava ruumilise regulatsiooni puudumisel võib tekkinud konflikti lahendamine olla keeruline nii elanikele kui ka kohalikule omavalitsusele**. Üldplaneeringu kaudu on võimalik anda selge ruumilise arengu põhimõte, et tiheasustusega aladel tuleb erinevate tegevuste kavandamisel ja olemasoleva maakasutuse korral arvestada nende mõjuga: • inimeste elule, tervisele ja turvalisusele; • naaberkinnistute tavapärasele kasutamisele; • laste mängu- ja puhkealadele; • avalikule ruumile; • piirkonna üldisele elukeskkonna kvaliteedile. Sellise põhimõtte sõnastamine looks **ennetava ja ühetaolise aluse**, millele saab edaspidi tugineda vastavate nõuete ja regulatsiooni väljatöötamisel. Teen ettepaneku: **1.** käsitleda Rapla valla üldplaneeringus vajadust reguleerida loomade, kodulindude ja mesilaste pidamisega seotud ruumilisi küsimusi tiheasustusega aladel; **2.** sõnastada üldplaneeringus põhimõte, et tiheasustusega aladel tuleb loomade, kodulindude ja mesilaste pidamisel arvestada nende tegevuste võimalikku mõju inimeste elule, tervisele ja turvalisusele, naaberkinnistute tavapärasele kasutamisele ning avalikule ruumile; **3.** hinnata üldplaneeringu koostamise käigus, millises ulatuses ja millise õigusliku instrumendi kaudu on vajalik nimetatud valdkonna täpsem reguleerimine Rapla vallas.	juhtumipõhiselt kehtivate õigusaktide alusel või suurema probleemi olemasolul sätestada kord või eeskiri.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Käesoleva ettepaneku eesmärk ei ole pakkuda ette konkreetseid piiranguid ega tehnilisi lahendusi, vaid juhtida tähelepanu **regulatiivsele lüngale ja vajadusele kujundada Rapla vallas selge, ennetav ja ühetaoline lähenemine**. Palun käsitleda käesolevat ettepanekut Rapla valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku käigus ning anda sellele põhjendatud kirjalik seisukoht.	
449.	**Kuusiku Kandi Külaselts** 10.09.2026 **dokumendi viide**	Vastuväited ja arvamused puudutavad eelkõige Kuusiku aleviku ja seda ümbritseva piirkonna planeeringut, mille kohta esitatud ettepanekuid ei ole arvesse võetud. Viidatud ettepanekud on esitatud varasemalt nii Kuusiku küla üldkoosolekul 2019. aastal kui ka Kuusiku Kandi Külaselts 05.09.2024 ettepanekute koosseisus. Vastuvõetud lahenduses ei ole neid ettepanekuid valdavas osas arvesse võetud, kuigi otseselt samasuguseid tingimusi on arvestatud näiteks Järvakandi mõisa piirkonna kohta avaldatud üldplaneeringu seletuskirja osas. Seega on Rapla valla ametnikud kohelnud erinevate piirkondade kogukondade liikmeid ja nende ettepanekuid ebavõrdselt, mis on lubamatu. Üldplaneeringu väljapanekul esitatud kaardimaterjal ja Rapla valla üldplaneeringu aruanne ei ole tavakodanikule üheselt arusaadav ja hoomatav. Seejuures ei nähtu üldplaneeringu kaardimaterjalist miljööväärtusliku ala kui kitsendustega ala piire, kus täiendav ehitustegevus (kui ala väärtuse lõhkumine) oleks mitte lubatav. Ettepanek: saata kogu avalikule väljapanekule esitatud Rapla üldplaneeringu dokumentatsioon tagasi menetlusse algselt sisendina esitatud materjali arvestavate paranduste ja korrektuuride sisseviimiseks, viies üldplaneeringu dokumentatsiooni vastavusse planeerimisseaduses (PlanS) sätestatud eesmärkidega.	Arvestatakse osaliselt. Ettepanekuid kaalutakse koos teiste avalike ja erahuvide ning ÜP eesmärkidega. Kaardimaterjali loetavust parandatakse ning legendi täpsustatakse, kuid infokihtide rohkus ei ole piisav alus ÜP uuesti menetlemiseks. ÜP rakendamisel saab esmase info allikaks kaardirakendus, milles on võimalik infokihte sisse ja välja lülitada ning kuvada vaid parasjagu asjakohane või huvipakkuv.
		Kuusiku kultuuri- ja miljööväärtusega alad ei ole konkretiseeritud ja ei ole üldplaneeringu kaardimaterjalilt leitavad. Eeltoodu tõttu ei ole avalikustatud planeeringu eesmärgid täidetud, põhjustades hilisemates võimalikes ehitusloa ja projekteerimistingimuste menetlustes takistusi ja asjatuid vaidluseid. Ettepanek: ▪ Palume kajastada üldplaneeringus miljööväärtuslikud alad, võttes aluseks endises Rapla valla üldplaneeringus (kehtestatud Rapla Vallavolikogu 1. märtsi 2011 otsusega nr 6) näidatud ulatuse, arvestades kohaliku kogukonna poolt 2019. ja 2024. aastal antud sisendeid ning käesolevas dokumendis esitatud taotlusi; ▪ näidata üldplaneeringu kaartidel ära miljööväärtuslikud alad, kajastades need eristatavalt ja arusaadavalt.	Arvestatakse. Miljööväärtusliku hoonestusala piir lisatakse ÜP kaardile.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kuusikul on seletuskirja punktis 6.2.2 alampunktiga 12 miljööväärtuslikuks alaks määratud ainult Kuusiku mõisasüda. Ainult mõisasüdame nimetamine ei lähtu kohaliku kogukonna poolt vallale antud sisendist ega kohaliku miljöökeskkonna hoidmise eesmärkidest. Piiri puudumine kaardil ja üldplaneeringu seletuskirja kitsendamine „mõisasüdameks“ jätab kaitseta miljööväärtusliku hoonestusega funktsionaalselt ja visuaalselt seotud keskkonna. Ettepanekud: Palume üldplaneeringu dokumendid tagasi menetlusse saata ning kajastada nii üldplaneeringu seletuskirjas kui ka kaardimaterjalil miljööväärtuslike aladena: ▪ Sireli tn 6 magasiait (endine ilmajaam) katastritunnusega 66902:001:0230 ja selle lähipiirkond, sh maaüksus katastritunnusega 66801:001:0790; ▪ viinavabriku piirkond ja vaade viinavabrikule Rapla–Märjamaa maanteelt, sealhulgas kinnistud katastritunnustega 66902:001:0093, 66902:001:0095, 66902:001:0251, 66801:001:2716, 66902:001:0045, 66902:001:0031 ja 66902:001:0030; ▪ endise Kuusiku mõisa kasvuhoone piirkond maaüksustel katastritunnustega 66801:001:1126 ja 66801:001:1127; ▪ eeltoodud alade ette jäävad kinnistud, eelkõige maaüksus katastritunnusega 66801:001:1124; ▪ muinsuskaitse all olevate mõisasüdame objektide vaheline ala maaüksustel katastritunnustega 66801:001:0577, 66902:001:0028 ja 66902:001:0076.	Arvestatakse osaliselt. ÜP-ga määratakse miljööväärtuslikud hoonestusalad (kus on hoonestus) ning väärtusliku maastiku alad. Hoonestuseta põllumaad ei määrata hoonestusalaks, vaid väärtusliku maastiku osaks. Mõisaansamblis hoonestusala läheduses olev ala võib siiski kuuluda hoonestusalasse kui on asjaolusid, mille alusel hoonestuseta ala tervikut moodustada aitab. Ala piiri määramisel lähtutakse tegelikest väärtustest, mitte kinnistupiiridest.
		Miljööväärtusliku ala, sealhulgas põllumaade kasutamise tingimusi ja miljööväärtuse säilitamise põhimõtteid ei ole planeeringu menetluse käigus välja töötatud, kuigi kohaliku kogukonna poolt esitati vastavaid ettepanekuid korduvalt valla arendusjuhile. Rapla valla üldplaneeringu kehtestamine ilma miljööväärtuslike alade säilitamise põhimõtteid ja tingimusi välja töötamata toob kaasa üldplaneeringu eesmärkide mittetäitmise. Eeltoodu on olulises vastuolus PlanS § 74 lg-s 1 sätestatuga, sest jätab kindlaks määramata olulise osa ruumilise arengu põhimõtetest ja kavandatavatest suundumustest. Ettepanek: Teeme ettepaneku töötada miljööväärtusliku ala, sealhulgas põllumaadega seotud miljööväärtuste säilitamise põhimõtted ja tingimused välja enne Rapla valla üldplaneeringu kehtestamist, kaasates selleks kohalikke kogukondi.	Arvestatakse osaliselt. Üldplaneeringu punktides 6.2.1 ja 6.2.2 on kajastatud kogukondadega koostöös kujundatud väärtuslike maastike ning miljöö-väärtuslike hoonestus-alade üldised kaitse- ja kasutustingimused, mis näevad ette ajaloolise maakasutuse, avatud põllumajandusmaastiku, vaadete, traditsiooniliste maastikuelementide ja piirkonnale omase hoonestuslaadi säilitamise ja vastab PlanS § 75 lõike 1 punktides 14, 16 ja 17 sätestatule.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Üldplaneeringu seletuskirja kirjelduses on nimetatud väärtuslikuna Kuusiku mõisakompleksi, Kuusiku-Altveskit, mõisaparki ja veehoidlat ümbritsevat pastoraalselt idüllilist maastikku. Samas ei ole üldplaneeringus toodud ära vastava ala kaitse üldpõhimõtteid, millest lähtuks nende väärtuslike alade senise maakasutuse säilitamine, sealhulgas karjatamine, ning piirang, et nendele aladele uut hoonestust ei kavandata. Ettepanekud: ▪ palume fikseerida üldplaneeringus katastriüksuse täpsusega mõisaparki ja veehoidlat ümbritsevat pastoraalselt idüllilist maastikku kandvad väärtuslikud alad (66902:001:0009, 66902:001:0285 ja 66902:001:0049) ning kajastada need nii väärtusliku maastiku kui ka miljööväärtusliku ala piiridesse jäävate aladena; ▪ täiendada punkti 6.2.1 tingimusega, mille kohaselt tuleb nimetatud väärtuslikel aladel säilitada senine maakasutus, sealhulgas kariloomade karjatamine, ning kehtestada põhimõte, et neile aladele uut hoonestust planeeringutega ei kavandata.	Ettepanekut kohustada maaomanikku jätkama kariloomade karjatamist ja keelata nimetatud kinnistutel täielikult uus hoonestus ei arvestata. ÜP-ga saab seada maakasutus- ja ehitus-tingimusi, kuid konkreetse põllumajandusliku tegevuse jätkamise kohustuse või põhjendamata absoluutse ehituskeelu määramine ei ole proportsionaalne. Uue hoonestuse sobivust hinnatakse väärtusliku maastiku säilitamise tingimustest lähtudes. Hoonestuse kavandamisel tuleb arvestada piirkonna ajaloolise asustusstruktuuri ja ehitustraditsioonidega.
		Võttes arvesse, et siduvate tingimuste seadmine on käesoleva planeeringu raames võimalik ja näiteks Järvakandi mõisa puhul ka tehtud, palume täiendada punkti 6.2.2 alapunkti 12 „Kuusiku mõisasüda“ ja sellega piirnevate alade kohta miljööväärtust tagavate ehituslike põhimõtetega järgmiselt: Ettepanekud: ▪ detailplaneeringuga kavandatavate uusehitiste ning olemasolevate ehitiste ümberehitamisel kasutada viilkatuseid piirkonnas väljakujunenud katusekalletega. Lamekatusega hooned, räästata katuselahendused ja konteinertüüpi hooned ei ole lubatud; ▪ hoone ümberehitamisel säilitada algne katusekuju ning võimalikult autentsed või varasemalt ajalooliselt kasutatud katusekattematerjalid; ▪ välisviimistluses kasutada naturaalseid materjale, eelistatult puitlaudist ja naturaalkrohvi. Naturaalseid materjale imiteerivate materjalide ning plastmaterjalide kasutamine ei ole lubatud; ▪ värvilahendustes kasutada ümbrusesse ja arhitektuuriajaloolisse keskkonda sobituvaid tagasihoidlikke traditsioonilisi värvitoone. Keskkonda mittesobivate eredate ja domineerivate värvitoonide, sealhulgas neoonvärvide kasutamine ei ole lubatud; ▪ uusehitisi mitte lubada endise mõisakompleksi hoonete esi- ega tagaväljakutele. Samuti ei ole lubatud rajada uusehitisi asukohtadesse, mis kahjustavad vaateid mõisakompleksi koosseisu kuuluvatele ajaloolistele hoonetele. Uusi hooneid ja rajatisi ei tohi paigutada viisil, mis häirib miljööväärtuste vaadeldavust või sulgeb olulisi vaateid.	Arvestatakse osaliselt. Uusehitised peavad sobima mõisakeskkonda hoonemahu, katusekuju, materjalide ja värvilahenduse poolest, kuid väljapakutud sõnastuses hoonetüüpide, materjalikasutuse või ehitusviiside kitsenduste seadmine eeldaks põhjendatud alusuuringut. Lausalise ehituskeelu kohaldamisel tuleb analüüsida selle mõju põhiõigustele.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Rapla Valla poolt väljendatud seisukohad, nagu eeldaksid kitsendused hüvitamist, ei vasta kehtivale õigusele. Ka kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse (KAHOS) § 4 lg 3 kohaselt saab omanik nõuda kinnisasja omandamist üksnes juhul, kui kitsendused ei võimalda kinnisasja kasutada vastavalt senisele sihtotstarbele. Käesoleval juhul on miljööväärtuse kaitseks rakendatavad kitsendused suunatud senise sihtotstarbelise kasutuse säilitamisele. Seetõttu tagab miljööväärtust kaitsvate kitsenduste kajastamine üldplaneeringus nii omanike kui ka avalikkuse huvide kaitse, võimaldades tegevuste kavandamisel tugineda üldplaneeringus sätestatud põhimõtetele.	Miljööväärtusliku ala määramine ja selle kaitseks tingimuste seadmine ei too automaatselt kaasa kinnisasja omandamise ega oma-nikule hüvitise maksmise kohustust. KAHOS § 4 lõike 3 kohane kinnisasja omandamise taotlemise õigus tekib juhul, kui ava-lik-õiguslikud kitsendused ei võimalda kinnisasja kasutada vastavalt senisele sihtotstarbele. Samas peavad ÜP-ga seatavad kitsendused olema põhjendatud, eesmärgipärased ja proport-sionaalsed. Nende määramisel tuleb arvestada nii kaitstava miljöö tegelikku väärtust kui ka maa-omanike õigusi. Seetõttu ei saa tingimusi kehtestada üksnes ettepaneku alusel, vaid need peavad tuginema ala väärtuste ja kaitsevajaduse sisulisele hindamisele.
		Punkti 5.16 alapunkti 1 kohaselt võib põllu- ja metsamaale rajada ühepereelamuid koos abihoonetega, puhkerajatisi, ühiskondlikke hooneid ja teisi hooneid ning alapunkti 2 kohaselt äri- ja tootmisettevõtteid. Seega antakse otsene võimalus väärtusliku põllumaa ja metsamaa senise sihtotstarbelise kasutuse muutmiseks. Samas on väärtustega seotud punktides 5.2.2, 6.2.1 ja 5.16 seatud tingimused sõnastatud üksnes soovituslikena. Maastike väärtus seisneb planeeringu üldkirjelduse kohaselt avatuses ja vaadetes mõisakompleksile ning pastoraalsetele maastikele, samas kui ehitustegevust prioritiseeriv punkt 5.16 võimaldab selle väärtuse pöördumatut kahjustamist. Seetõttu on üldplaneeringu seletuskiri sisemiselt vastuoluline ega taga planeeringu eesmärkide saavutamist. Ettepanek: Palume lisada punkti 5.16 „Põllu (MP) ja metsa (MM) maa-ala“ alapunkti 1 järgmine tingimus: põllu- ja metsamaadele on uute elamute ja abihoonete rajamine lubatud üksnes juhul, kui see ei kahjusta ega takista vaateid olemasolevatele miljööväärtust kandvatele ajaloolistele ehitistele ja väärtuslikele maastikele.	ÜP moodustab tingimuste kogumi, milles tuleb võrdselt käsitleda tingimusi nii juhtotstarve-te lõikes kui ka teema-valdkondade lõikes. Väärtustega seotud tingimustest osad ptk 6.2.1, 6.2.2 ja 6.2.3 on soovituslikud, teised kohustuslikud ja uusehitise sobitamine olemasolevat väärtustaval viisil on kohustuslik. Lisaks kohalduvad rohelise võrgustiku tingimused ja muud kitsendused.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kuusiku mõisakompleks, park ja jõeäärne ala on külastusobjektid, mille juures puudub avalikult kasutatav parkimisvõimalus. Seetõttu pargivad külastajad sõidukeid omaalgatuslikult Mõisa tee ääres asuvate hoovide ette ning kohati ka vahetult jõe kallasrajale. Ettepanek: Palume planeerida Sireli tänava äärde, maaüksusele Sireli 10 (katastritunnus 66801:001:1124), mida kasutatakse ka bussipeatuse asukohana, avalikult kasutatav parkla.	ÜP tingimused võimaldavad parkla rajamist. ÜP-s ei ole eraldi konkreetsete parklate asukohti välja toodud, kuid liikuvuse teemad saavad olla käsitletud täiendavate kaardirakenduste koostamisel ÜP elluviimise käigus.
450.	**eraisik** 10.09.2026 **dokumendi viide**	Mul on Rapla vallas kaks kinnistut – Põllu ja Küünepõllu, katastritunnustega 66903:002:0107 ja 66903:002:0108. Olen tutvunud uue üldplaneeringu eelnõuga ning pean positiivseks, et minu kinnistud ei asu enam rohevõrgustiku alal ning varasem 400 meetri piirang ehitamisele on muutunud. Varasem 400 meetri nõue ei võimaldanud mul oma kinnistutele projekteerimistingimusi taotleda, kuna naabrid tuginesid üldplaneeringus sätestatud piirangule ega olnud väiksema vahekaugusega nõus. Uues üldplaneeringus on 100 meetrit. Soovin mõlemale kinnistule taotleda projekteerimistingimusi ja rajada ühe elamu. Põllu kinnistu puhul võib aga tekkida probleem seoses kaugusega Erge suunas, kuna naaberkinnistu õueala asukoha tõttu võib naaber taas tugineda üldplaneeringus sätestatud 100 meetri nõudele. Samas on minu kinnistud üldplaneeringu kohaselt määratud kompaktse hoonestuse võimalusega alale, kus on lubatud tihedam hoonestus. Seetõttu teen ettepaneku määratleda üldplaneeringus selgemalt õuealade soovituslik minimaalne ja maksimaalne vahekaugus või tingimused, mille alusel võib põhjendatud juhul 100 meetrist väiksemat vahekaugust lubada. Vastasel juhul võib tekkida olukord, kus ka uue üldplaneeringu alusel ei ole konkreetsel juba moodustatud kinnistul tegelikult võimalik elamut ehitada.	Arvestatakse osaliselt. ÜP-ga ei määrata kindlat minimaalset ja maksimaalset vahekaugust, sest sobiv kaugus sõltub konkreetse koha tingimus-test. Naabri vastuseis ei välista iseenesest projekteerimistingimuste andmist, kuid tema huve tuleb menetluses kaaluda ja teise omandi suhtes õiguste riivet ei tohi ehitusõiguse andmisega kaasneda. Katastriüksuse varasem moodustamine ei tekita iseseisvat õiguspärast ootust ehitusõiguse saamiseks.
451.	**Rail Baltic Estonia** 10.09.2026 **dokumendi viide**	Tõite üldplaneeringu põhilahenduse avalikustamise lehel tabelis „Kooskõlastamise etapil esitatud ettepanekud ja ettepanekutega arvestamise viisid“ välja, et arvestate meie ökoduktide piirangute ja ökodukti piirangu kajastamise ettepanekuga üksnes osaliselt. Rail Baltic Estonia OÜ on edastanud kohalikule omavalitsusele eksperthinnangu suurulukite läbipääsu piiranguvööndi, selle täpsustatud piiride ning vööndis rakendatavate tingimuste kohta. Üldplaneeringu lahenduses ei ole kõigi esitatud tingimustega arvestatud ning arvesse ei ole võetud ka eksperthinnangus määratud täpsustatud piiranguvööndi piire. Pelgalt suurulukite läbipääsu või rohevõrgustiku koridori kajastamine üldplaneeringu joonisel ei taga selle toimivust. Läbipääsu toimimine sõltub ka seda ümbritseva ala maakasutusest, loomade juurdepääsuteede	Arvestatakse osaliselt. Piiranguvööndi ruumikujud vaadatakse täiendavalt üle. ÜP-ga saab määrata vaid neid tingimusi, mis kuuluvad ÜP ülesannete hulka. Jahipidamise korraldamine ei kuulu PlanS § 75 antud ülesannete hulka.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		säilimisest ning häiringute vältimisest. Seetõttu palume üldplaneeringus määrata läbipääsu toimimiseks vajalik piiranguvöönd ja maakasutustingimused, mis välistavad või piiravad eelkõige: ▪ loomade liikumist takistavate hoonete, rajatiste, aedade ja piirete rajamist; ▪ uute teede rajamist ning olemasolevate teede laiendamist või kõvakattega katmist, kui sellega halvendatakse läbipääsu toimivust; ▪ maavarade kaevandamist ja sellega kaasnevat maastiku olulist muutmist; ▪ kõrgpuistu sidususe katkestamist ja läbipääsule suunduvate metsaalade killustamist; ▪ loomade liikumist takistavaid või olulist häiringut põhjustavaid tegevusi; ▪ inimeste ja mootorsõidukite liikumisest tulenevaid häiringuid läbipääsul ja selle vahetus ümbruses. Kohalik omavalitsus vastutab üldplaneeringu koostamisel rohevõrgustiku toimimist tagava ruumilise lahenduse kujundamise eest. Kui kohalik omavalitsus otsustab eksperthinnangus esitatud piiridest või tingimustest kõrvale kalduda, peab kõrvalekalle põhinema sisulisel ja erialaselt põhjendatud hinnangul, millest nähtub, kuidas tagatakse sellest hoolimata suurulukite läbipääsu ja rohevõrgustiku toimivus. Juhime tähelepanu, et Kliimaministeeriumis valmistatakse ette keskkonnaseadustiku üldosa seaduse muutmist. Väljatöötamiskavatsuse etapis käsitletakse elupaikade sidususe tagamiseks muu hulgas suurulukite läbipääsude ning nende piiranguvööndite ja tingimuste määramist. Kuigi väljatöötamiskavatsus ei ole kehtiv õigus ega määra veel lõpliku regulatsiooni sisu, näitab see riigi kavandatavat suunda suurulukite läbipääsude õigusliku kaitse tugevdamisel. Kui üldplaneeringu menetluses jäetakse praegu teadaolev ja eksperthinnanguga täpsustatud teave arvestamata, võib kavandatava regulatsiooni jõustumisel tekkida vastuolu üldplaneeringuga võimaldatud maakasutuse ning suurulukite läbipääsu toimimiseks vajalike piirangute vahel. See võib hiljem kaasa tuua vajaduse muuta üldplaneeringut, piirata juba kujunenud maakasutusootusi või lahendada vastuolusid järgnevates planeerimis-, loa- ja projekteerimismenetlustes.	
452.	**Riigimetsa Majandamise Keskus** 10.09.2026 **dokumendi viide**	Olles tutvunud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande, üldplaneeringu kaardimaterjalide ja seletuskirjaga, avaldame järgmist: ▪ Palun üldplaneeringu seletuskirja peatükis 6.3.2. punktides asendada kogukonna teavitamise tingimus KOV-i teavitamise kohustusega. Selgitame, et RMKl ei pruugi erinevalt KOVist olla kogukonna teavitamiseks piisavalt võimalusi. ▪ Palun eemaldada üldplaneeringu kaardimaterjalidest kogukonnaala Velise metskond 3 (65403:001:0520) kinnistult. Selgitame, et antud ala ei piirne tiheasustusalaga ja ei ole meie hinnangul ka kogukonna poolt niivõrd aktiivses kasutuses, et seda kogukonnaalana käsitleda. ▪ Palun korrigeerida üldplaneeringu kaardimaterjalides kogukonnaala Vardi metskond 48 (66902:001:0011) kinnistul KOViga eelnevalt kooskõlastatud piiresse.	Teavituse osaga arvestatakse. Ptk 6.3.2 lisatakse tingimus, et teavitamine toimub kohaliku omavalitsuse kaasabil. Alade määramise küsimus arutatakse täiendavalt kogukonnaga läbi.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		▪ Palun eemaldada üldplaneeringu kaardimaterjalidest kogukonnaala Vardi metskond 59 (65402:001:0020) kinnistult. Selgitame, et antud ala ei piirne tiheasustusalaga ja ei ole meie hinnangul ka kogukonna poolt niivõrd aktiivses kasutuses, et seda kogukonnaalana käsitleda. ▪ Palun korrigeerida üldplaneeringu kaardimaterjalides kogukonnaala Vahastu metskond 207 (66903:003:0352) kinnistul KOViga eelnevalt kooskõlastatud piiresse.	
453.	**eraisik** 10.09.2026 **dokumendi viide**	Valla üldplaneeringu seletuskirjas lk 53 on kirjas, et T15 maanteekoridori kavandamisega on ette nähtud ökodukti asukohad Röa külas ja Arankülas. Kust on võimalik saada infot kavandatava Aranküla ökodukti kohta? Maanteeameti poolt tellitud Tugimaantee nr 15 Tallinn-Rapla-Türi km 4,553-47,619 Tallinn -Rapla lõik Töö nr 2019 0059 Eskiisprojekt seletuskirjas on lk 81/87 kirjas loomapääsude orienteeruvad asukohad: km 36,0 (Röa küla) Töngi ökodukt; km 41,7 (Hagudi raba kaguosa) loomafooridega läbipääs ja km 44,5 (Aranküla pkr läheduses) loomafooridega läbipääs. Skepast Puhkimi töös aastast 2019 tugimaantee nr.15 Tallinn-Rapla-Türi Tallinn-Rapla lõigu ulukite liikumise ja konfliktkohtade analüüs (Raimo Pajula) seoses Tallinn-Rapla lõigu rekonstrueerimise eskiisprojekti (Andres Prakman, Veiko Juudas, Valdeko Laats) koostamisega on juttu pigem samatasandilisest ületuskohast, mitte ökoduktist. Seega jätta üldplaneeringust välja Aranküla ökodukt. Pealegi on ökodukt joonestatud praktiliselt Lehe elamumaale ning Lehe ja Kruusiaugu hoonete vaheline kaugus on alla 600 meetri ja sinna pole reaalne mahutada nõuetekohast ökodukti. Koos tee nr 15 eskiislahendusega koostati ka metsloomade liikumise uuring. Tööde käigus leiti, et peamiselt ületavad loomad antud piirkonnas teed nr 15 ja raudteed Aranküla ülesõidust Rapla pool ja Hagudi-Nõmmekõrtsi teest Tallinna pool. Kuigi projekti joonisel oli näidatud ökodukt, siis sama projekti seletuskirjas oli see juba asendatud loomahoiatuse süsteemiga loomade ületuskohaga.	Arvestatakse. Hagudi idapoolse ümbersõidu kavandamisest ÜP-ga loobutakse ning järelikult ei ole asjakohane kavandada ka ökodukti.
		Üldplaneeringu info kohaselt moodustab rohevõrgustik 65% Rapla valla pindalast. Seega Rapla vald ongi sisuliselt rohevõrgustik, milles on ka vähesel määral muid alasid nagu trassid ja muud alad oma piirangualadega, tiheasustusalad, väärtuslikud põllumaad ja veel mõned muud alad. Probleemiks on maapiirkondade tühjenemine. Vaja oleks soodustada rohelise mõttemaailmaga inimeste pöördumist tagasi maale. Jätta üldplaneeringust välja nõue, et hoonete nagu väikeelamud kaugus rohevõrgustiku alal peab üksteisest olema vähemalt 400 meetrit. Samuti peaks arvestama asjaoluga, et ampripõhiste tariifidega saab liituda elektrivõrguga vaid siis, kui alajaam jääb lähemale kui 400 meetrit. Kui rohevõrgustiku laias koridoris oleks kahe väikeelamu vahe 200 m ja kui need asuvad veel piki koridori, siis vaevalt see avaldaks olulist negatiivset mõju rohekoridori toimimisele Rapla valla tingimustes. See aitaks pigem tuua peremeest maale, kes aitaks tagada nii piirkonna heakorda, kui ka julgeolekut ja turvalisust. Samuti on meie tingimustes arusaamatu nõue, et rohevõrgustikus mitte rajada kõvakattega teid ning teed peaksid olema võimalikult kitsad ja madalad.	ÜP-s on ettepanekuga juba arvestatud. ÜP võimaldab ka RV-s elamuid üksteisele lähemale kui 400 m kavandada kui on tagatud RV toimimine ja olemas on muud eeldused asustuse kavandamiseks (teed, võrgud) (ptk 6.3.1).

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
454.	**Aranküla kogukond** 11.09.2026 **dokumendi viide**	Käesoleva pöördumise eesmärk on kutsuda Rapla Vallavalitsust ja Transpordiametit kogukonnaga konstruktiivsele ning edasiviivale koostööle Rapla ja Hagudi ümbersõidu kavandamisel. Kohaliku kogukonna esindajana on soov leida lahendus, mis hoiab ja arendab Rapla valda kui elamisväärset, turvalist ja perspektiivset elukeskkonda, kuid anda sisendid ka riiklikke eesmärke silmas pidades. Kogukonna esindajana, elaniku ja kohaliku ettevõtjana saan anda planeerimiseks vajaliku lähivaate. Pean ennast Aranküla patrioodiks, sest olen siin elanud kogu oma elu. Kogukonna kaasamine annab võimaluse laiapõhjaliseks ja üksteist täiendavaks planeerimis- ja otsustusprotsessiks. Suurem kaasamine tugevdab kodanikes sidet oma piirkonna ja riigiga ning suurendab nende inimeste hulka, kes on uhked oma küla ja riigi üle. Külavanema ja seitsme lapse isana püüan teha endast kõik oleneva, et võimaldada siinsele piirkonnale parim arenguperspektiiv. Lisatud joonised aitavad paremini mõista pöördumise sisu ja annavad visuaalse ülevaate probleemidest ning lahendustest. Joonised on lisatud dokumendile ning esitatud ka eraldi failidena. Üldvaade käsitleb Rapla ja Hagudi asula ümbersõidu logistilist terviklikkust ning detailvaade pakub lahendusvariante kohaliku liikuvuse ja ühistranspordi lõimumiseks. Analüüsides alternatiivseid trassikoridore, soovime tuua esile kollasega märgitud maakonnaplaneeringus oleva trassikoridori eeliseid ja selgitada, miks Transpordiameti pakutud eskiis (joonisel märgitud lillaga) ei ole asjaolusid arvesse võttes jätkusuutlik lahendus ega sobi üldplaneeringus kinnitamiseks. Maakonnaplaneeringus oleva trassi eelised on siiski vaid aluseks selle kaalumisele võimaliku alternatiivina, võimaldades alustada avatud ja kõiki osapooli kaasavat menetlusprotsessi parima lahenduse leidmiseks. Raplal on väga hea võimalus olla mugav sõlmpunkt igasse Eesti olulisse suunda ja samal ajal perspektiivne nii hea elukeskkonna kui ettevõtluse seisukohalt. Seetõttu tuleb väga põhjalikult läbi mõelda, kuidas tagada head ühendused, säilitades samal ajal väärtusliku keskkonna. 1. Kaks joonist seovad omavahel kohaliku ja riikliku tasandi vajadused ja kokkupuutepunktid Esitatud joonised moodustavad ühtse planeerimisaluse, mis seob kohaliku eluvajaduse riikliku liikuvustervikuga. • Terviku ja osa seos: Üldine joonis näitab, et Rapla ja Hagudi ümbersõite tuleb vaadelda ja käsitleda tervikprojektina. Transiitliikluse voog Tallinnast Raplasse ning Türi ja teiste Raplast lõuna ja lääne poole suunduvate piirkondade liiklus kujutavad endast üht tervikut. Antud piirkonna suurim liiklustihedus asub Aranküla-Hagudi lõigul, sest siin liituvad Raplasse lõuna ja lääne poolt tulevad suunad. Ühte lõiku ei tohi käsitleda tervikust eraldiseisvalt, sest sel juhul lükatakse probleemne ala lihtsalt teise kohta.	Arvestatakse osaliselt. Ettepanekuga mitte kavandada Hagudi idapoolset ümbersõitu arvestatakse. Kogukonna kirjeldatud liiklusohutuse, müra, kohaliku liikuvuse ja elukeskkonna probleemidega tuleb T15 edasisel kavandamisel arvestada, samuti on asjakohane kaaluda kirjeldatud metoodika rakendamist. Ettepanek edastatakse Transpordiametile ning tee projekteerimisel tuleb kaasata mõjutatud maaomanikud ja kohalik kogukond. Maakonnaplaneeringuga määratud trassikoridor jäetakse ÜP-sse lähtudes Kliimaministeeriumi 29.10.2026 kirjast. ÜP-ga ei tehta maakonnaplaneeringu muutmisettepanekut T15 trassi osas. Möödasõidukeeldu, pidevjoont ja muid liikluskorralduslikke meetmeid puudutavad ettepanekud edastatakse Transpordiametile, kuna need väljuvad ÜP ülesannete raamest. Rapla–Aranküla kergliiklustee ja Rapla lõunapoolse ümbersõidu maavajadus on ÜP-s juba kajastatud. Kergliiklusteed on kajastatud maakonnaplaneeringus. ÜP kaardil kujutatud kergliiklusteede võrgustik (mille määramisel arvestati ka maakonnaplaneeringut) vaadatakse

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		• Varajase mahapöörde vajadus: Rapla-Aranküla teelt näidatud varasem mahapööre T-15 maanteele on kohaliku liikuvuse tagamisel võtmetähtsusega. See võimaldab suunata Aranküla teelt Tallinna suunas liikujad kollasega märgitud teekoridori, võimaldades samal ajal kohalikul- ja ühistranspordil liikuda mööda praegust trassi Hagudi või Juuru suunas. Selline lahendus säästab Aranküla ja Hagudi küla ning alevikku üleliigse liikluskoormuse eest. • Ühine ja turvaline bussipeatus: Varajane mahapööre võimaldab kasutada olemasolevat Aranküla bussipeatust sõltumata sellest, millist marsruuti bussiliin kasutab, ning kaob oht, et buss läheb teist teed pidi ja reisija jääb peatusse maha. Kohalik elanik saab ühe turvalise, loogilise ja kindla ühistranspordi sõlmpunkti. Pöördumise kolm põhiargumenti **Argument 1: Liikluse sujuvus, ökonoomika ja keskkonnasääst** Sujuv, ilma katkestusteta liikumine suurendab tegelikku kohalejõudmise kiirust kordades rohkem kui üksikud kiired lõigud tippkiirusega. Samuti tagab sujuv sõit kütuse- ja keskkonnasäästu. • **Sujuv liikumine vs. peatuste mõju**: Kui sõiduk saab liikuda ühtlaselt, isegi madalamal püsikiirusel, jõuab ta sihtkohta varem ja säästlikumalt kui teel, kus on küll kiireid lõike, kuid palju ristmikke ja pööramisi. • **Veokite dünaamika**: Raskeveokitel on elektroonilised kiirusepiirajad, mis ei võimalda sõita üle 80-85 km/h. Veoki massi tõttu on kiiruse vähendamine ja uuesti suurendamine füüsikaliselt väga kulukas, lisades iga täieliku peatumise ja taaskiirendamisega ligikaudu 0,5 liitrit kütusekulu. **Toodud asjaolude tõttu on oranžiga märgitud trass äärmiselt ebaökonoomne ja suure keskkonnamõjuga, eriti piirkonna elukeskkonnale.** Kuna sellele trassile jääb palju ristmikke, kolm raudteeületuskohta ning järske kurve, kulub raskeveokil hinnanguliselt umbes kolm liitrit kütust rohkem. Lisaks kaasnevad pidurdamisega rehvide ja pidurite kulumisest tulenevad heitmed, mis summeeruvad külakeskkonnas. Kuna oranžiga näidatud koridor ei ole algselt mõeldud transiitliiklusele, tekitab see hinnanguliselt kogu liiklusvoogu arvestades 3000 liitrit suurema päevase kütusekulu võrreldes olukorraga, kus liiklus toimuks ühtlases tempos selleks sobival trassil. **Argument 2: Majanduslik põhjendatus ja liikluskoormus** Tuginedes liiklusloenduse andmetele, koondaks kollane trass endasse neli suurt liiklusvoogu: Tallinn-Rapla-Türi põhisuund (keskmiselt 4500-5500 sõidukit ööpäevas); Märjamaa-Varbola suund (lisab ligikaudu 1000-1500 sõidukit ööpäevas);	üle eesmärgiga kujutada realistlik terviklik kergliiklusteede võrgustik. ÜP-ga ei määrata rajatiste prioriteetsusklasse. Prioriteete käsitleb kehtiv maakonna-planeering.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Järvakandi-Vändra suund (lisab ligikaudu 1000 sõidukit ööpäevas); Rapla linna läbiv sise- ja välisliiklus. **Prognoositav koormus kollasele trassile on kokku ligikaudu 6000-8500 sõidukit ööpäevas**, millest rasketranspordi osakaal on umbes 10-12%. **Sellist liikluskoormust ei ole kindlasti sobiv suunata Aranküla ja Hagudi elukeskkonna vahele.** Transpordiameti planeeritav lillaga märgitud trassivariant ei ole elukeskkonna arenguperspektiivi arvestades mõistlik ega majanduslikult otstarbekas. Sellise liiklusvoo terviklik planeerimine eeldab põhjalikku analüüsi ja kõigi osapoolte, sealhulgas kogukondade, kaasamist. **Kollasega näidatud trassi kasuks räägib asjaolu, et selle saab kogu ulatuses välja ehitada eraldiseisvalt ning avada seejärel liiklusele. Olemasolev trass hakkab seejärel kohe toimima kogujateena.** Samuti puudub kahe liiklussõlme vahel vajadus peale- ja mahasõitude, kogujateede ning müratõkete rajamiseks, mis vähendab projekti kogukulu. Väga oluline on ka asjaolu, et kollane trass kulgeks valdavalt kõrgepingeliiniga samas koridoris, mistõttu puudub vajadus täiendavaks maade omandamiseks, metsa raadamiseks või põllumaa kasutamiseks. Lisaks on kogu liinikoridoris kulgev osa maakonnaplaneeringus ette nähtud Hagudi ja Rapla ümbersõidu rajamiseks. **Praegustes oludes ei ole põhjendatud loobuda kehtivas maakonnaplaneeringus näidatud koridorist.** Täiendavalt tuleb arvestada Rail Balticu käivitamisega seotud tulevikuväljavaateid. Kuna täpne mõju kaubavoogudele ja liikuvusele ei ole veel teada, peab taristu olema paindlik. Rail Balticu kohalikud peatused ja logistilised punktid võivad piirkonda tuua täiendavat tööstust ning suurendada veokiliiklust. Kollane trass pakub ruumi ja tulevikukindlust uute mahtudega kohanemiseks, samal ajal kui lillaga toodud eskiislahendus lukustaks piirkonna aastakümneteks piiratud ja ohtlikku koridori ning kahandaks elukeskkonna arenguvõimalusi. Samuti mõjuks transiidist tulenev häiring ja saaste elanike tervisele kahjustavalt. **Argument 3: Kogukonna elutingimuste parandamine ja tervisesääst** Aranküla ja Hagudi on Tallinna läheduse tõttu logistiliselt perspektiivsed, hinnatud ja arenevad elamupiirkonnad. Inimese tervise ja elukeskkonna kaitsmine peab olema maantee planeerimisel kõrgeim prioriteet. • **Müra ja saaste eemaldamine:** Kollase trassi eelistamine viib raskeveokite tekitatud heitgaasid ja madalsagedusliku vibratsiooni elamutest eemale, asustamata alale. See kaitseb kohalike elanike tervist ja unekvaliteeti. **Teetaristu rajamisel on oluline selle visuaalesteetiline sobivus**	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ümbritseva keskkonnaga. Elukeskkonda surutud transiitkoridor tekitab sageli vajaduse müratõkkebarjääride rajamiseks, mis omakorda eraldavad kogukondi ja loovad täiendavat tehislikku keskkonda. Kollane koridor võimaldab kasutada looduslikke müratõkkeid, nagu mets, kaugus elukeskkonnast ja maapinna reljeef. • **Külasidusus ja kohalik kogujatee:** Transiidi väljaviimisel saab praegune tee jääda kohalikuks kogujateeks. Kaob kogukondi poolitav ohtlik barjäär ja võimaldab mitmekesistada kohalikku liikumisvõimalusi. T-15 maantee (Rapla–Aranküla–Hagudi) eskiisprojekti kriitiline kokkuvõte Kavandatav T-15 maantee trassivariant püüab transiitliiklust asulate vahele suruda, tuginedes aegunud ja metoodiliselt vigasele tasuvusloogikale. Projekt ei taga pikaajalist elukeskkonna säilimist ega lahenda riigi tegelikke transpordiprobleeme. Teede planeerimisel ei saa lähtuda ainult teel liikuja vaatest, vaid hinnata tuleb väga erinevaid tegureid. Lubamatu on mitte arvestada ega pisendada planeerimisel kõiki mõjusid, sealhulgas elukeskkonna väärtuse langust ja häiringute ning saaste kogumõju. Eriti oluline on võtta tasuvuse arvestusel arvesse kohaliku liikuvuse mõjusid. Sealhulgas hinnata majandusliku kahju suurust kohaliku transpordi pikenemisel transiitmaantee tõttu. 1. Tasuvusanalüüsi puudulikkus, metoodiline silmakirjalikkus ja absurdsus Skepast&Puhkim OÜ koostatud aruandest (töö nr 2019-0059) joonistub selgelt välja metoodiline silmakirjalikkus. Aruande tekstis väidetakse lühidalt: „Projekti alternatiiviga jäädakse samasse teekoridori kus asub 0-alternatiiv.“ See on ametnike ja projekteerijate lemmikväljend, mida kasutatakse näiliselt elukeskkonna säästmise argumendina, kuid mille taha peidetakse massiivne reaalsuse moonutamine: • "Sama teekoridor" tähendab tegelikkuses hiiglaslikku uut maa-ala: Kuigi väidetakse, et jäädakse "samasse koridori", paljastab uuringu tehniline nimekiri hoopis teise reaalsuse. See ei ole olemasoleva tee laiendus, vaid täiesti uue taristu ehitamine elukeskkonna sisse. Plaan näeb ette 21 km uut 2+1 teed, kuid selle teenindamiseks koguni 26 km kogujateid, mida on rohkem kui põhitrass kokku. See paralleelne teedevõrk nõuab massiivselt uut maa-ala, lõhub kohalikud liikumisteed ja tükeldab Aranküla ja Hagudi küla elukeskkonna. Transpordiameti eskiisil näidatud kogujateed hõlmavad hulga uut maad ka minule kuuluval kinnistul, aga sellest isegi ei teavitatud mind. Kuna tegelen jõulukuuskede kasvatusega, siis on maa vajadus kriitilise tähtsusega ja samas on tegemist väga pika investeerimistsükliga. Keskmiselt kulub taime maha istutamisest kuni selle realiseerimiseni jõulukuusena ca 10 aastat. Selliselt kogukonna mitte kaasamine tekitab suure vastuseisu ja toob projektile suure sotsiaalmajandusliku kahju. Kui projekteeritav lahendus	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		halvab suuresti kogukonna elu, siis puudub projektil üldse mõte, sest need, kes teed kasutaks, lihtsalt liiguvad mujale. • Fantoomajavõit: Uuringu peamine sotsiaalmajanduslik tulu (186,7 miljonit eurot) põhineb teekasutajate teoreetilisel ajasäästul maanteel. Tegelikkuses kaob kogu võidetud aeg (ja veel mitmekordselt) Tallinna linna sisenemise ummikutes. Kuna projekt ei suurenda Tallinna pudelikaelte läbilaskvust, on paberile joonistatud tulu tegelikkuses olematu. • Ühepoolne rehkendus: Tasuvustabelisse on pandud transiitreisija minutite sääst, kuid sealt puudub täielikult kohaliku kogukonna kahjude rida. Seal ei kajastu elukeskkonna halvenemine, müraseinte tekitatud barjääriefekt ega kinnisvara väärtuse langus. Riskianalüüsis on kohalike elanike proteste hinnatud "mittetõenäoliseks", eirates täielikult kogukonna huve. Lisaks kinnitab ka uuring ise, et kogujateed pikendavad kohalike liikumistrajektoore. Seega maksab transiitliikleja teoreetilise ajasäästu kinni kohalik elanik, põllumees, ettevõtja. Ka kogujateede hooldus tuleb kohaliku omavalitsuse kaela ja seega ka kohaliku elaniku kanda. Selline moonutatud tasuvusanalüüs ja ühekülgne vaade toob kasu asemel suurt kahju kõigile. Ühistranspordi vähesuse ja samal ajal ka kergliikluse puudulikkuse tõttu tuleb lastega perel teha sagedasi sõite, et viia lapsi trennidesse ja tagasi. Minu kodunt Rapla linna on ca 5 km, aga mõnel juhul on olnud vajalik sõita seda vahet 5 korda päevas, mis teeb kokku 50 km! Kui nüüd näiteks trajektoor transiittee tõttu pikeneks 1 km, tähendaks see lisaks 10 km. 2. Probleemi tegelikud ja säästlikud lahendused • Transiit õigesse koridori (Maakonnaplaneering): Kuna Aranküla juures liiklusvoogude koondumise tõttu sagedus taas tõuseb (ca 8000 autoni ööpäevas), ei tohi seda massi suruda elamute vahele. Transiitliiklus tuleb viia elukeskkonnast täielikult eemale, kasutades kehtivas maakonnaplaneeringus juba reserveeritud vaba ringtee koridori. • Tootliku majanduse suunamine maapiirkondadesse: Riigi ja valla strateegiline eesmärk peab olema töökohtade, ärivõimaluste ja tootliku majanduse toomine Tallinnast välja – Rapla valda. Kui inimestele luuakse kvaliteetsed töökohad ja elukeskkond kohapeal, väheneb vajadus teha igapäevaselt kurnavat ja majanduslikult ebaefektiivset pendelrännet pealinna suunal. • T-15 uus roll atraktiivse elukeskkonnana: Kui suurem transiit suunatakse maakonnaplaneeringu järgsesse koridori, saab praeguse T-15 trassi Arankülas ja Hagudi külas kujundada ümber kohalikuks, inimsõbralikuks ja turvaliseks külaruumiks. See ei lõhu kogukonda, vaid vastupidi – tõstab Rapla valla põhjapoolse värava väärtust ning loob potentsiaali uute atraktiivsete elamualade ja kohaliku ettevõtluse tekkeks.	

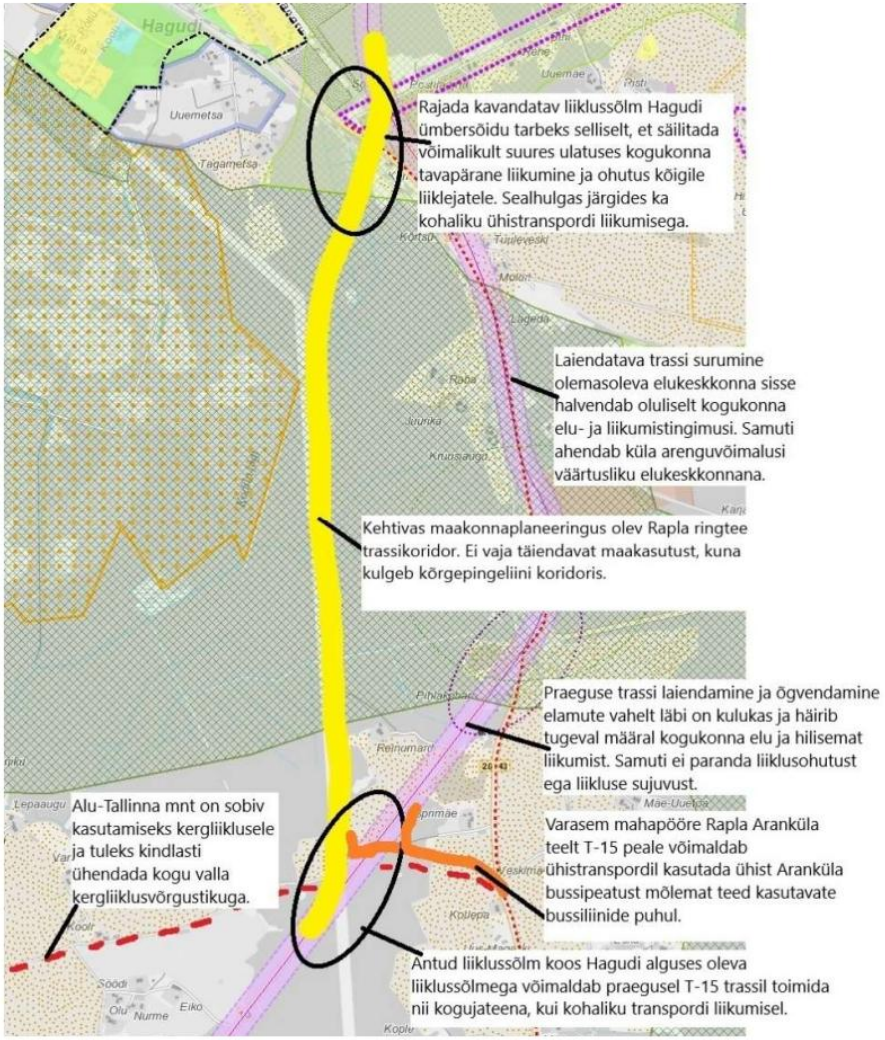
Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		• Rapla valla üldplaneering peab andma tööriistad kogukondadele oma külaruumi ja elukeskkonna parendamisel ja ohutumaiks muutmisel. Headel eesmärkidel ja kaitstavatel väärtustel puudub mõte, kui puuduvad selged tegevuskavad ning vahendid nende ellu viimiseks. Liikluse rahustamiseks on mitmeid erinevaid võimalusi ja need tuleb kogukondade jaoks teha läbi planeeringu kättesaadavaks. Heaks algatuseks sellele on 03.09.2026 Rapla valla külade ümaralaual välja toodud ettepanek koostada ÜP juurde kaardikiht, kuhu kogukondade sisendi põhjal kantakse probleemsed teelõigud, mis vajavad täiendavaid meetmeid liikluse ohutuks muutmisel. Küla läbiv tee on sageli üldkasutatav maantee, mistõttu on mõistlik ühiselt välja töötada külaruumi maanteeosa tähistav liiklusmärk. Põhimõttelt sarnaneks see asula algust tähistava märgiga, andes teel sõitjale arusaama külaga jagatud ühisruumist (külaõue). Märk ei pea omama liiklust reguleerivat tähendust, aga edastab läbisõitjale teadmise jagatud ruumist ja annab täiendava sisu liiklust reguleerivatele märkidele. Külatähise asukoht peab vastama tegelikule vajadusele, mille asukoha valiku sisend peab tulema kogukonnalt. Antud mõtte näitlikustamiseks lisan illustratsiooniks külatee alguse tähistuse. Koostöös omavalitsuse ja Transpordiametiga sai Aranküla–Rapla teele paigaldatud kiirust piiravad märgid 80 km/h ja märgiti need ka teekattele. See annab juhtidele selge sõnumi, et antud teel on kindlal põhjusel piirkiirust alla toodud ning hoiatusmärk „Jalakäijad teel“ täiendab seda sõnumit. Kahjuks tuleb nentida, et paljud liiklejad ei järgi seda piirangut ja ületavad jätkuvalt lubatud piirkiirust, tehes selle käigus ohtlikke möödasõite väga piiratud nähtavusega kohtades. **Tulenevalt sellest on vältimatult vajalik rakendada koheselt järgmisi meetmeid:**	

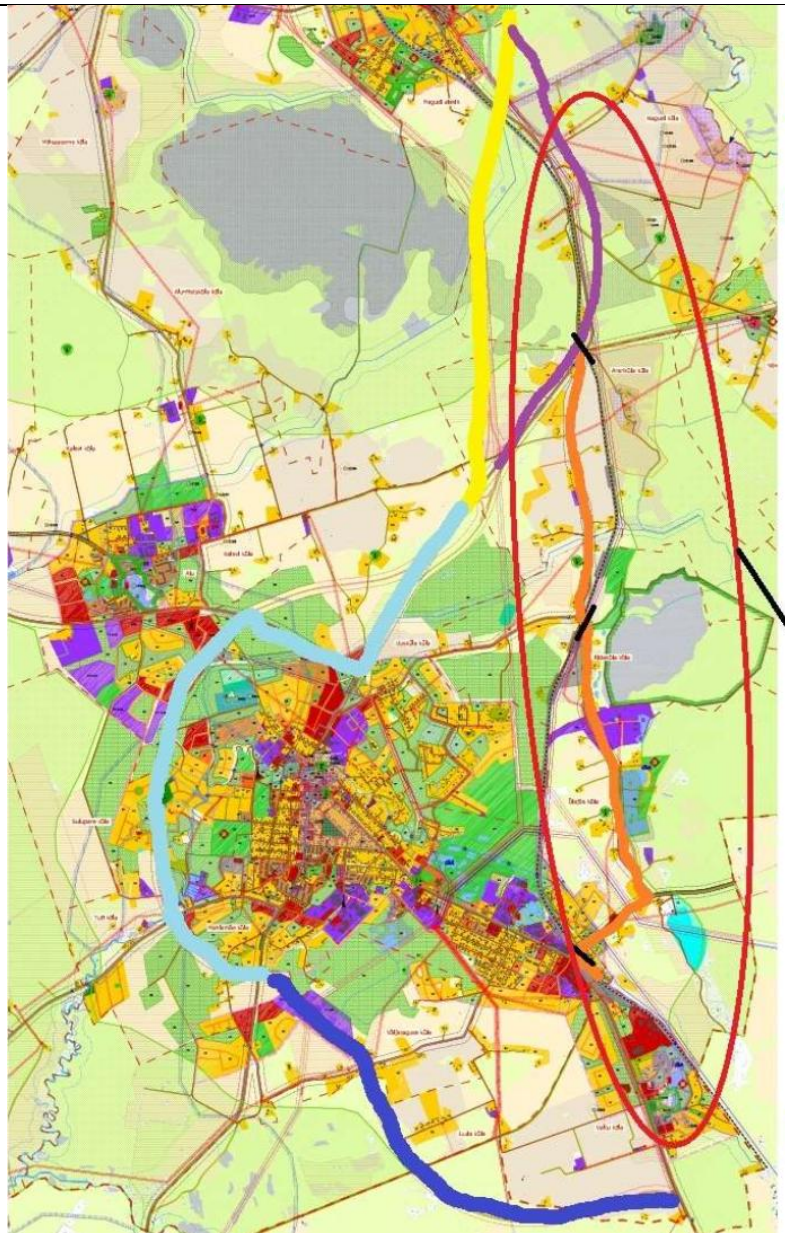
Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		1. **Möödasõidu keeld ja pidevjoon**: On väga vajalik rakendada samale lõigule möödasõidu keeld koos pidevajoone mahamärkimisega. Kui kiiruse ületamine ei ole kaasliiklejate poolt alati visuaalselt tuvastatav, siis pidevjoone ületamine on kõigile üheselt nähtav. Möödasõidu keelu rikkumine on kaasliiklejatele oluliselt paremini tuvastatav ning sellel on tunduvalt suurem korralekutsuv mõju. 2. **Kergliikluse väljaehitamine on vaja teha kiiremas korras:** Planeeringus on küll märgitud kogu Rapla–Aranküla teele kergliiklustee perspektiiv, kuid selle teostuse ajaline raam on hetkel teadmata. **Kuna täna ei ole teada, millal Aranküla lõigult transiitliiklus võiks rajatavale ringteele minna, tuleb koheselt leida lahendused ja vahendid selle lõigu kergliikluse väljaehitamiseks. Kohalike elanike turvalisust ei saa panna aastateks ootele.**	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kokkuvõte ja ettepanek koostööks. Kutsume Rapla Vallavalitsust ja Transpordiametit ühiselt kogukonnaga üles planeerima piirkonna liikuvust ja teedevõrku tulevikku suunatud pilguga. Rapla ja Hagudi ümbersõit mõjutab tervikuna mitte üksnes Rapla valda, vaid tervet piirkonda, mistõttu on vältimatult vajalik kõigi kaasamine protsessi, et leida ühiselt parim lahendus. **1. Soovime, et koostatavast Rapla valla üldplaneeringust jäetakse välja Transpordiameti poolt pakutud T-15 maantee eskiislahendus, mis on vastuolus planeerimise põhimõtetega ja mida ei ole menetletud asjakohaselt ega kogukondi kaasates.** **2. Säilitada Rapla valla üldplaneeringus maakonnaplaneeringus olev ringteekoridor võimaliku alternatiivina.** 	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Olemas olev Rapla ringtee + T-15

Maakonnaplaneeringu põhine alternatiiv

Traspordiameti poolne trassi kulgemine Hagudi ümbersõidu planeerimisel.

Türi-Tallinn suuna transiitliiklus tänastes oludes.

Oranžiga näidatud lõigul on kolm raudtee ületust ja 4 ristmiku ehk pööret. Tee on väga kitsas ja kurviline ning läbib kokku kolme külakeskkonda Ülejõe-Ridaküla-Aranküla.

Rapla ringtee täielikul valmimisel vabaneb punasega näidatud piirkond suurest transiitliikluse voost ja sellest tingitud saastest. Suureneb perspektiivse elu- ja ärikeskkonna atraktiivsus. Olemasoleva külatee saab kujundada ohutuks ja turvaliseks liiklemiseks kogukonnale.

Väga perspektiivne on rajada oranžiga näidatud trassiga paralleelselt kergliiklustee ühendades selle Kehtnast Raplasse suunduva kergliiklusteega. See rikastaks oluliselt Rapla idapoolset elukeskkonda ja võimaldaks kergliikuri abil läbida olulisi vahemaid.

Planeeringus olev aga täna puuduv Rapla ringtee osa.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
455.	**MTÜ Röa küla** 11.09.2026 **dokumendi viide**	MTÜ Röa küla kogus kokku kommentaarid ja mõtted, mis meie küla elanikel tekkisid seoses koostatava üldplaneeringuga. Panen nad siia kirja sedasi, kuidas külaelanikud nad meile edastasid. * Üldplaneeringu eesmärk võiks olla olemasoleva elukeskkonna ja privaatsuse säilitamine, mitte piirkonna täiendav tihendamine. Seoses Rail Balticu ehitamisega meie külas, on see teema eriti esile tulnud.	Ettepanekuga on juba arvestatud. ÜP säilitab hajaasustuse Röa külas, kuid võimaldab ka tihendamist kui see on maaomaniku soov ja eesmärk.
		* Soovime, et meie külas ja lähiümbruses säiliks senine 400m põhimõtte, et ei väheneks olemasolevate majapidamiste privaatsus.	RV-s säilib 400 meetri tingimus hoonetegruppide vahel, kuid RV piire on korrigeeritud vastavalt ökodukti asukohale. Väljaspool RV ala ei ole ulatuslik asustuse kitsendamine põhjendatud.
		* Soovime, et kohalikel elanikel oleks võimalus kaasa rääkida uute hoonete kavandamisel ja et arvestataks kogukonna põhimõtetega ja hinnatakse uue hoonestuse mõju olemasolevale hajaasustusele ja privaatsusele.	Arvestatakse. ÜP ei kitsenda elanike kaasamisvõimalusi ehitusõigust või kaevandamist puudutavatesse menetlustesse. Esitatud arvamusi menetlustes kaalutakse.
		* Uute kaevanduste ja karjääride kavandamisel palume hinnata nende mõju tervikuna. Enne kui mingeid nõusolekuid antakse, võiks kohalikke teavitada ja kaasata.	
		* Soovime kergliiklusteede rajamist tulevasest Mälivere viaduktist Kohila ja Hagudi suunas. Ootame seda juba aastaid. Eriti oluline on laste liikumisvõimalus.	ÜP kaardil kajastatud kergliiklus-teede võrgustik vaadatakse üle ning kajastatakse olulisemad maakonnaplaneeringu kergliiklus-teede teemaplaneeringus märgitud kergliiklusteed. Teede elluviimine sõltub investeerimisvõimalustest.
		* Uudistest kuulsime, et liiklusõnnetuste arv Raplamaal on suurenenud eelmise aastaga võrreldes ligi 40%. Peamiseks põhjuseks on Rail Balticu ehitus. Palume hinnata liiklusohutust ja näha ette konkreetselt meetmeid.	ÜP-ga ei määrata liikluskorralduslikke meetmeid. Märkus edastatakse Transpordi-ametile ja Rail Baltica rajajale.
		* Tänavavalgustus bussipeatustesse!	ÜP ei kitsenda tänavavalgustuse rajamisvõimalusi, kuid elluviimine sõltub teehoiukava vahendite olemasolust.
		* Säilitada Röa piirkonna rohevõrgustiku terviklikkus.	Arvestatakse. Piirkonna RV piire on muudetud, kuid muudatuse on tinginud vajadus kujundada asustuse tegelikku arengut ja

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			kavandatud taristurajatisi ning ökodukti arvestav terviklik RV.
		* T15 4-realiseks tegemise projekt on meie küla osas täiesti arusaamatu ja ebarealistlik, kogujateed on planeeritud põhimõtteliselt läbi meie inimeste õuede. Meie selle projektiga ei nõustu ja arvame, et ka vald ei tohiks sellega nõustuda.	Arvestatakse. Transpordiameti väljapakutud trassilaienduse kajastamisest ÜP-s loobutakse.
456.	**eraisik** 11.09.2026 **dokumendi viide**	Ettepanek: Rapla linna Liiva ja Veetorni tänava elanike tungival soovil palume mitte muuta Rapla linnas asuvaid krunte Veetorni 4 (katastriüksus 67001:005:0280) ja Liiva 2 (66801:001:2926) korterelamu maa-alaks, vaid kehtestada seal uue üldplaneeringuga väikeelamu maa-ala. Põhjendus: Veetorni 4 katastriüksusel asub juba väikeelamu, mistõttu pole mingit alust muuta see katastriüksus korterelamu maa-alaks. Liiva 2 katastriüksusele korterelamu püstitamine käib risti vastu piirkonna elanike soovile ja reaalsetele ruumilistele võimalustele. Nõukogude aja lõpul oli kavas katta kogu Piiri, Põllu ja Nurme tänavate ning Kuusiku tee vaheline ala korrusmajadega, olles eelnevalt lammutanud kõik seal asunud puitkilpmajad. See projekt realiseerus vaid osaliselt, peamiselt Nurme tänava osas. Liiva ja Piiri tänavale jõuti ehitada vaid kaks korrusmaja, allesjäänud puitkilpmajad lubati elanikel erastada, mis määraski piirkonna tulevase iseloomu. Paljud neist majadest on nüüdseks lammutatud ja asendatud kaasaegsete ühepereelamutega. Piirkonna probleemiks on kitsad tänavad (Veetorni ja Liiva), millel kahe auto üksteisest möödasõit on raskendatud, eriti talvel. Ent kuna praegune liikluskoormus on äärmiselt madal, siis ei kujutas see endast probleemi. Samas on absoluutselt selge, et mistahes uue korterelamu lisamine tõstaks kordades liikluskoormust ja looks nendel tänavatel ülimalt komplitseeritud olukorra. Teiseks probleemiks oleks privaatsuse kadumine. Praegused korruselamud ei ühti enam piirkonna senise ilmega ning naaberkruntide elanikud on neid sunnitud taluma kui „ajaloolist paratamatust“. Veel ühe korrusmaja ilmumine oleks aga absoluutselt põhjendamatu ja vaenulik praeguste elanike suhtes. Põhjendamatu seetõttu, et Rapla linnas vallandunud korterelamute ehitusbuum suudab niigi katta kõik elanikkonna vajadused uute korterite järele. Enamik neist uutest kavandatavatest kortermajadest asub selleks tunduvalt sobivamates kohtades (näit. Risti tänaval), kus need ei riiva kellegi elulisi huve. Vaenulik seetõttu, et inimesed, kes on soetanud endale kinnisvara rahulikku ja turvalisse üksikelamute rajooni, peavad nüüd oma lootustest pettuma ning leppima järsult halvenenud elukeskkonnaga. Aga mille nimel? Selleks, et kasumijanus erafirma saaks realiseerida oma järjekordse ambitsioonika projekti? Meie, Liiva ja Veetorni tänava elanikud leiame, et valla huvi peaks olema seotud praeguse kogukonna, mitte arendaja huvidega, ning palume seetõttu suhtuda meie ettepanekusse täie tõsidusega.	Arvestatakse osaliselt. Kehtiva ÜP-ga võrreldes vähendatakse kavanda-tava korterelamu juht-otstarbe osakaalu Piiri, Veetorni ja Liiva tänavate piirkonnas. Korterelamud kavandatakse eelkõige Kuusiku tee äärde, kus on kõnnitee ja kortermaja teenindav liiklus häirib üksikelamuala vähem. Üksikelamuala on kavandatud eelkõige sinna, kus ka praegu domineerivad üksik-elamud. Rapla linnas napib elamispinda ning korter-elamu juhtotstarve sobib piirkonna olemasoleva hoonestusstruktuuri ja ruumiliste eeldustega. ÜP koostamisel arvestatakse kehtivate DP-dega. Juhtotstarbe määramine ei kohusta kinnistut korterelamuga hoonesta-ma. Maaomanikul on õigus maa-ala senisel otstarbel edasi kasutada nii kaua, kuni ta seda soovib.
457.	**4 eraisikut** 11.09.2026 **dokumendi viide**	Esitame Valtu külas Koidu-Mündi detailplaneeringu piirkonnaga külgnevate maaüksuste omanikena ühise ettepaneku koostatava Rapla valla üldplaneeringu põhilahendusele. Ettepanek puudutab järgmisi maaüksusi:	Arvestatakse osaliselt. ÜP ei välista nimetatud maaüksuste tulevast arendamist elamualana.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		• Õunaussi, katastritunnus 66901:001:0749 • Ottovälja, katastritunnus 66901:001:0748 • Metsatuka, katastritunnus 66901:001:0746 • Roosipõllu, katastritunnus 66901:001:0747 Oleme arutanud omavahel nende maaüksuste pikaajalist kasutust ning meil on ühine huvi säilitada võimalus piirkonna etapiviisiliseks arenguks, sealhulgas tulevikus elamufunktsiooni laiendamiseks. Mõistame üldplaneeringus seatud eesmärki säilitada põllumajandusmaad ning peame oluliseks, et põllumajanduslikuks kasutuseks jääksid võimalikult terviklikud ja otstarbekalt kasutatavad maa-alad. Samas leiame, et selle eesmärgi kõrval tuleks üldplaneeringus arvestada ka piirkonna pikaajalise asustusstruktuuri arenguga. Meie maaüksuste vahetusse naabrusse on Koidu-Mündi detailplaneeringuga kavandatud uus üksikelamutest koosnev asum. See muudab piirkonna senist ruumilist struktuuri ning annab meie hinnangul põhjuse vaadata ka sellega külgnevate maaüksuste pikaajalist kasutust ühe tervikuna. Meie ettepanek ei ole määrata üldplaneeringuga kogu nimetatud ala elamumaaks ega fikseerida praegu tulevaste elamukruntide arvu või paiknemist. Soovime, et üldplaneering ei välistaks piirkonnas tulevikus etapiviisilist elamufunktsiooni lisamist, kui see lahendatakse terviklikult ja viisil, mis säilitab võimalikult suure osa põllumaast sidusa ja väheste piirangutega põllumajanduslikult kasutatava alana. Peame otstarbekaks, et piirkonna võimalikku arengut käsitletaks tervikuna, mitte üksikute maaomanike eraldiseisvate ehitussoovide kaudu. See võimaldaks tulevase hoonestuse koondada ruumiliselt sobivatesse kohtadesse, kasutada võimalikult otstarbekalt olemasolevaid juurdepääsuteid ning kavandada ühiselt tehnovarustust. Samuti võimaldaks selline lähenemine vältida põllumaa juhuslikku killustumist. Sellest lähtudes teeme ettepaneku, et koostatav üldplaneering jätaks nimetatud piirkonnas avatuks võimaluse kaaluda tulevikus elamufunktsiooni etapiviisilist laiendamist tervikliku ruumilise lahenduse alusel. Oleme maaomanikena valmis tegema omavahel ja vallaga koostööd, et vajaduse korral koostada piirkonna kohta esmane ruumiline visioon, milles oleksid käsitletud võimaliku tulevase hoonestuse paiknemine, säilitatav põllumajandusmaa, juurdepääsud ning tehnilise taristu põhimõttelised lahendused. Palume käesolevat seisukohta arvestada Rapla valla üldplaneeringu edasises menetluses ning oleme valmis ettepanekut vallaga täiendavalt arutama.	Asustuse laiendamist saab edaspidi kaaluda DP menetluses, lähtudes terviklikust ruumilahendusest, juurdepääsudest, tehnovarustusest ning põllumajandusmaa säilitamise ja killustamise vältimise vajadusest. Piirkonnal on Rapla linna läheduse eelis. Maaomanike esitatav ühine ruumiline visioon võib olla tulevase DP algatamise ettepaneku alus, kuid rahvastikuandmed, mille kohaselt on Valtu küla rahvaarv aastatel 2015 – 2025 vähenenud 9% võrra, ei toeta täiendavate kompaktse asustusega alade või elamualade määramist Valtu külas ÜP-ga.
458.	**Regionaal- ja Põllumajandus-ministeerium** 11.09.2026 **dokumendi viide**	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium leiab, et väärtusliku põllumajandusmaa kaitse on täienduste tegemisel muudetud põhjendamatult ebamääraseks. Palume vaadata üle väärtusliku põllumajandusmaa kasutamise tingimuste punktide 1 ja 2 sõnastus, et üldplaneeringu tingimused tagaksid selgemalt väärtusliku põllumajandusmaa säilimise põllumajanduslikuks tegevuseks ning vähendaksid selle, väga olulise taastumatu ressursi, sihtotstarbelisest kasutusest väljalangemist, tükeldamist või muul otstarbel hõivamist.	Arvestatakse osaliselt. Väärtusliku põllumajandusmaa kasutamise tingimusi ptk 6.3.4 täpsustatakse ettepanekute alusel. ÜP-ga ei ole otstarbekas määrata tingimusi, mille täitmise

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Väärtusliku põllumajandusmaa määramise ning sellele kaitse- ja kasutustingimuste seadmise eesmärk on kasutada kõrge mullaviljakusega maid sihipäraselt põllumajanduslikuks tegevuseks ning tagada nende säilimine võimalikult suures ulatuses. Keskmisest kõrgema boniteediga põllumajandusmaa on piiratud ja sisuliselt taastumatu ressurss, mille säilitamine on oluline toidu tootmise, toidujulgeoleku ja maaelu jätkusuutlikkuse seisukohalt. Selgema ja põhimõttekindlama sõnastuse vajadus tuleneb ka üleriigilise planeeringu „Eesti 2050+“ (edaspidi ÜRP 2050+) põhimõtetest. ÜRP 2050+ kohaselt ei laiene linnaline asustus põllu- ja metsamaade ega looduslike alade arvelt ning põhjendatud vajadusel kaalutakse linnalise asustuse laienemist eelkõige pruunalade või väheväärtuslike põllumaade arvelt. Samuti rõhutab ÜRP 2050+, et maaliste piirkondade areng peab toimuma traditsioonilisi asustusmustreid hoides ning põllu- ja metsamassiive säilitades. Uute monofunktsionaalsete ja looduslikku maad hõivavate väikeelamualade kavandamist tuleb vältida. ÜRP 2050+ näeb ette, et väärtuslikud põllumajandusmaad hoitakse kasutuses ning maakasutuse kavandamisel tuleb nendel aladel arvestada lisaks ökoloogilistele ja kultuurilistele väärtustele ka nende rolliga riigi julgeoleku ja territoriaalse kaitse seisukohalt. ÜRP 2050+ kohaselt tuleb väärtuslikud põllumajandusmaad hoida põllumajanduslikus kasutuses, et tagada toidutootmise võimekus ning toetada toidujulgeolekut, elurikkust ja maamajandust. Eeltoodust tulenevalt tuleks üldplaneeringus selgelt väljendada, et väärtuslik põllumajandusmaa säilitatakse põllumajanduslikuks tegevuseks ning selle metsastamine või muul otstarbel kasutusse võtmine on lubatav vaid erandlikel ja põhjendatud juhtudel. Teeme ettepaneku sõnastada punkt 1 järgmiselt: „Väärtuslik põllumajandusmaa tuleb säilitada põllumajanduslikuks kasutuseks. Väärtusliku põllumajandusmaa kasutusotstarbe muutmine või kasutamine viisil, mis vähendab maa edasist põllumajanduslikku kasutusvõimalust, on lubatav üksnes erandlikul ja põhjendatud juhul, kui puudub mõistlik alternatiivne asukoht väljaspool väärtuslikku põllumajandusmaad. Kui ehitamine väärtuslikule põllumajandusmaale on vältimatu, tuleb ehitised ja rajatised paigutada viisil, mis säilitab võimalikult suures ulatuses põllumassiivi terviklikkuse, juurdepääsu maale ja maa edasise põllumajandusliku kasutusvõimaluse.“ Palume kaaluda punkti 2 sõnastamist järgmiselt: „Väärtusliku põllumajandusmaa metsastamine ja metsastumine ei ole lubatud. Väärtuslikku põllumajandusmaad ei kavandata metsamaaks ega muuks tegevuseks, mille eesmärk või otsene tagajärg on maa põllumajandusliku kasutusvõimaluse oluline vähenemine. Maastiku mitmekesistamiseks, elurikkuse toetamiseks ja keskkonnatingimuste parandamiseks võib väärtuslikul põllumajandusmaal säilitada või kujundada üksikuid maastikuelemente, sealhulgas puude ja põõsaste ridu, väikeseid puudesalusid, hekke, mitmekesiseid rohumaaribasid puude ja põõsastega ning	kontrollimiseks puuduvad omavalitsusel võimalused (näiteks põllumajanduslikus kasutuses hoidmine), küll aga saab ÜP erinevaid aspekte soovitada, mida ongi tehtud. Toidujulgeoleku ja maaelu jätkusuutlikkuse seisukohalt on põllumaa olemasoluga sama-väärselt oluline inimeste maal elamise ja töötamise võimaluste säilitamine.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		põllusaari. Sellised maastikuelemendid ei tohi raskendada juurdepääsu põllumajandusmaa massiivile, takistada maa sihtotstarbelist kasutamist ega kaasa tuua põllumassiivi olulist tükeldamist.“ Leiame, et pakutud muudatusettepanekud väärtusliku põllumajandusmaa kasutustingimuste kohta on paremini kooskõlas ÜRP 2050+ põhimõtetega, mille järgi tuleb väärtuslikud põllumajandusmaad hoida põllumajanduslikus kasutuses ning vältida põllumassiivide tükeldamist ja maa hõivamist uute asustusaladega. Samuti toetab soovitatud sõnastus toidutootmise võimekuse, elurikkuse, maamajanduse ning toidujulgeolekuga seotud kaalutlusi.	
459.	**MTÜ Kuusiku mõis** **MTÜ Tuule Maa** **2 eraisikut** 11.09.2026 **dokumendi viide**	Rapla valla üldplaneering ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne avalikustati 28.07.2026, avalik väljapanek kestab 11. septembrini 2026. Esitame planeerimisseaduse § 89 lõike 1 alusel alljärgnevad vastuväited, arvamused ja ettepanekud. Vastuväited ja arvamused puudutavad eelkõige Kuusiku aleviku ja seda ümbritseva piirkonna planeeringut, kuid kajastatud põhimõtted on vajalikud üldplaneeringusse lisada ka muude piirkondade osas, mida need puudutavad. Samad ettepanekud on esitatud varasemalt nii Kuusiku küla üldkoosolekul 2019. aastal kui ka Rapla Vallavalitsusele nii 9. detsembri 2019 dokumendiga kui ka Kuuskiku Kandi Külaselts poolt 05.09.2024 ettepanekute koosseisus. Vastuvõetud lahenduses ei ole neid ettepanekuid valdavas osas arvesse võetud, kuigi otseselt samasuguseid tingimusi on arvestatud näiteks Järvakandi mõisa piirkonna kohta avaldatud üldplaneeringu seletuskirja osas. Seega on Rapla valla ametnikud kohelnud erinevate piirkondade kogukondade liikmeid ja nende ettepanekuid ebavõrdselt, mis on lubamatu. 3. Üldplaneeringu väljapanekul esitatud kaardimaterjal ja Rapla valla üldplaneeringu aruanne ei ole tavakodanikule üheselt arusaadav ja hoomatav. Seejuures ei nähtu üldplaneeringu kaardimaterjalist miljööväärtusliku ala kui kitsendustega ala piire, kus täiendav ehitustegevus (kui ala väärtuse lõhkumine) oleks mitte lubatav. *Ettepanek:* *kogu avalikule väljapanekule esitatud Rapla üldplaneeringu dokumentatsioon saata tagasi menetlusse algselt sisendina esitatud materjali arvestavate paranduste ja korrektuuride sisseviimiseks, viies üldplaneeringu dokumentatsiooni vastavusse planeerimisseaduses (PlanS) sätestatud eesmärkidega.* 4. Kuusiku kultuuri- ja miljööväärtusega alad ei ole üldplaneeringu seletuskirjas konkretiseeritud ja ei ole üldplaneeringu kaardimaterjalilt leitavad. Eeltoodu tõttu ei ole avalikustatud planeeringu eesmärgid	Arvestatakse osaliselt. Ettepanekud on samad, mis Kuusiku Kandi Külaseltsil. Ettepanekute arvestamise kohta vt tabeli ridadest 449 **Kuusiku Kandi Külaselts** .

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		täidetud, põhjustades hilisemates võimalikes ehitusloa ja projekteerimistingimuste menetlustes takistusi ja asjatuid vaidluseid. *Ettepanek:* - *Palume kajastada üldplaneeringus miljööväärtuslikud alad ja väärtuslikud maastikud, võttes aluseks endises Rapla valla üldplaneeringus (kehtestatud Rapla Vallavolikogu 1. märtsi 2011 otsusega nr 6) näidatud ulatuses, arvestades kohaliku kogukonna poolt 2019 ja 2024 üldplaneeringuks antud sisendeid ja käesolevas dokumendis avaldatud taotluseid;* - *näidata üldplaneeringu kaartidel ära miljööväärtuslikud alad ja väärtuslikud maastikud, kajastades need eristatavalt ja arusaadavalt.* 5. Kuusikul on seletuskirja punktis 6.2.2 alampunktiga 12 miljööväärtuslikuks alaks määratud ainult Kuusiku mõisasüda. Ainult mõisasüdame nimetamine ei lähtu kohaliku kogukonna poolt vallale antud sisendist ega kohaliku miljöökeskkonna ja väärtuslike maastike hoidmise eesmärkidest. Piiri puudumine kaardil ja üldplaneeringu seletuskirja kitsendamine „mõisasüdameks“ jätab kaitseta miljööväärtusliku hoonestusega funktsionaalselt ja visuaalselt seotud keskkonna, sh väärtuslikud maastikud, kus ehitustegevus peaks olema üldreeglina keelatud. *Ettepanekud:* *Palume üldplaneeringu dokumendid tagasi menetlusse saata ja palume kajastada nii üldplaneeringu seletuskirjas kui ka kaardimaterjalil miljööväärtuslike alade koosseisus:* *Sireli tn 1. Kuusiku mõisa töökoda, nn. kasaka küün;* *Sireli tn 6, Kuusiku mõisa magasiait – endine ilmajaam 66902:001:0230 ja selle lähipiirkond, sh 66801:001:0790;* *viinavabriku piirkond – vaade viinavabrikule Rapla–Märjamaa maanteelt, kinnistud katastritunnustega 66902:001:0093, 66902:001:0095, 66902:001:0251, 66801:001:2716, 66902:001:0045, 66902:001:0031 ja 66902:001:0030;* *Kuusiku mõisa kasvuhoone piirkond 66801:001:1126 ja 66801:001:1127;* *eeltoodud alade ette jäävad kinnistud, eelkõige 66801:001:1124;* *muinsuskaitse aluste mõisasüdame objektide vaheline ala – 66801:001:0577, 66902:001:0028, 66902:001:0076;* *määrata Sireli tn 1 ja 6 ning Puhastuse tn 3 ja 5 asetsevad endised mõisahooned – töökoda, magasiait ning triiphoone kultuuriväärtuslikeks objektideks.* 6. Miljööväärtusliku ala, sh väärtuslike põllumaade kasutamise tingimusi ja miljööväärtuse säilitamise põhimõtteid ei ole planeeringu menetluse käigus välja töötatud, kuigi vastavad ettepanekud sai kohaliku kogukonna poolt korduvalt esitatud valla arendusjuhile.	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Rapla valla üldplaneeringu kehtestamine ilma miljööväärtuslike alade ja väärtuslike maastike säilitamise põhimõtteid ja tingimusi välja töötamata toob kaasa üldplaneeringu eesmärgi täitmata jätmise. Eeltoodu on olulises vastuolus PlanS § 74 lg 1 sätestatuga, sest jätab kindlaks määramata olulise osa ruumilise arengu põhimõtetest ja kavandatavatest suundumustest. *Ettepanek:* *Teeme ettepaneku, et miljööväärtusliku ala, samuti väärtuslike alade (sh pastoraalseid vaateid võimaldavate põllumaade) säilitamise põhimõtted ja tingimused töötataks välja enne Rapla valla üldplaneeringu kehtestamist, kaasates selleks kohalikke mittetulundusühinguid, sh Kuusiku Kandi Külaselts, MTÜ Kuusiku Mõis ja MTÜ Tuule Maa.* 7. Üldplaneeringu seletuskirja kirjelduses on nimetatud väärtuslikuna Kuusiku mõisakompleksi, Kuusiku-Altveskit, mõisaparki ja veehoidlat ümbritsevat pastoraalselt idüllilist maastikku. Samas ei ole üldplaneeringus toodud ära vastava ala kaitse üldpõhimõtteid, millest lähtuvalt tuleks neil väärtuslikel aladel säilitada senine maakasutus, sh karjatamine ja ka kitsendus, et uut hoonestust nendele aladele ei kavandata. Lisada tuleb kitsendus, et viidatud aladele ja nende lähiümbrusse vähemalt 5 km raadiuses on keelatud rajada tuulikuid, väärtuslikele põllumaadele on keelatud rajada päikeseparke ja kaevandusi ning maanteid. *Ettepanekud:* - *palume fikseerida üldplaneeringus katastritunnuse täpsusega mõisaparki ja veehoidlat ümbritsevat pastoraalselt idüllilist maastikku kandvad väärtuslikud alad (66902:001:0009, 66902:001:0285, 66902:001:0049 (elamumaa)), mis kajastada nii väärtusliku maastiku kui ka miljööväärtusliku ala piiri siseste aladena, kuhu reeglina uut hoonestust ei planeerita. Uus hoonestus oleks lubatud üksnes elamumaale ja tingimusel, et rajatav hoonestus vastab miljööväärtuslike alade ehitiste kohta kehtestatud tingimustele ega häiri ning ei mõjuta oluliselt väärtuslike alade pastoraalset idüllilist maastikku;* - *täiendada punkti 6.2.1 tingimusega, mille kohaselt tuleb nimetatud väärtuslikel aladel säilitada senine maakasutus ning kitsendus, et nendele aladele uut hoonestust reeglina ei kavandata;* - *lisada üldplaneeringusse kitsendused, et väärtuslikele aladele ja nende lähiümbrusse vähemalt 5 km raadiuses on keelatud rajada tuulikuid, väärtuslikele aladele on keelatud rajada päikeseparke ja kaevandusi ning neid alasid läbivaid maanteid.* 8. Võttes arvesse, et siduvate tingimuste seadmine on käesoleva planeeringu raames võimalik ja näiteks Järvakandi mõisa osas ka tehtud, palume täiendada punkti 6.2.2 alapunkti 12 Kuusiku mõisasüdame ja sellega piirnevate alade kohta miljööväärtust tagavate ehituslike põhimõtetega järgmiselt: *Ettepanekud:*	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		- *detailplaneeringutega lubatud piirkonna uusehitustel ja olemasolevate ehitiste ümberehitamisel kasutatakse viilkatust piirkonnas väljakujunenud katusekaldega. Lamekatusega hooned, räästata katuselahendused ja konteinertüüpi hooned ei ole lubatud;* - *hoone ümberehitamisel säilitatakse algne katusekuju ja võimalikult autentne või varasemalt ajalooliselt kasutatud katusekattematerjal;* - *välisviimistluses kasutatakse naturaalseid materjale, eelistatult puitlaudist ja naturaalkrohvi. Naturaalseid materjale imiteerivate materjalide ja plastmaterjalide kasutamine ei ole lubatud;* - *värvilahenduses kasutatakse ümbrusesse ja arhitektuuriajaloolisse keskkonda sulanduvaid tagasihoidlikke traditsioonilisi värvitoone. Keskkonda mitte sobivate eredate ja domineerivate värvide, sealhulgas neoonvärvide kasutamine ei ole lubatud;* - *uusehitisi ei lubata endise mõisakompleksi hoonete esi- ega tagaväljakutele, samuti ei ole lubatav uusehitisi rajada kohtadesse, mis segaks vaateid mõisakompleksi koosseisu kuuluvatele ajaloolistele hoonetele, samuti ei tohi uusi hooneid ja rajatisi paigaldada vaateid miljööväärtustele segavalt või vaadeldavust sulgevalt.* 9. Rapla Valla poolt väljendatud seisukohad, nagu eeldaksid kitsenduse hüvitamist, ei vasta kehtivale õigusele. Ka kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse (KAHOS) § 4 lõike 3 kohaselt saab omanik nõuda kinnisasja omandamist üksnes juhul, kui kitsendused ei võimalda kinnisasja kasutada vastavalt senisele sihtotstarbele. Käesoleval juhul on miljööväärtuse kaitseks rakendatavad kitsendused seatud tagama senisel sihtotstarbel kasutamise jätkamist. Seega tagab ka miljööväärtust kaitsvate kitsenduste kajastamine üldplaneeringus nii omanike kui ka avalikkuse huve, andes võimaluse tegevuste planeerimisel toetuda üldplaneeringus kajastatud põhimõtetele. 10. Punkti 5.16 alapunkti 1 kohaselt võib põllu- ja metsamaale rajada ühepereelamuid koos abihoonetega, puhkerajatisi, ühiskondlikke hooneid ja teisi hooneid ning alapunkti 2 kohaselt äri- ja tootmisettevõtteid, seega antakse otsene luba väärtusliku põllumaa ja metsamaa senise sihtotstarbe kaotamiseks. Samas on väärtustega seotud punktides 5.2.2, 6.2.1 ja 5.16 seatud tingimused sõnastatud üksnes soovituslikena. Eeltoodud üldplaneeringu käsitlus on suunatud otseselt senise maakasutusviisi hävitamisele ja „valglinnastumisele“ väärtuslike põllumaade arvel, mis ei ole aga kooskõlas kohalike kogukondade poolt planeeringusse antud sisenditega ja teenib üksnes kinnisvaraarendajate huve. Maastike väärtus seisneb planeeringu üldise kirjelduse kohaselt avatuses ja vaadetes mõisakompleksile ning pastoraalsetele maastikele, samas kui ehitustegevust prioritiseeriv punkt 5.16 võimaldab selle	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		väärtuse pöördumatult hävitada. Seega on üldplaneeringu ebakonkreetne seletuskiri sisemiselt vastuoluline ega taga planeeringu eesmärkide saavutamist. *Ettepanek:* *Palume lisada punkti 5.16 „Põllu (MP) ja metsa (MM) maa-ala“ alapunkti 1 järgmine kirje: põllu- ja metsamaadele on uuselamute ja abihoonete rajamine lubatud üksnes tingimusel, kui see ei sega ega takista vaateid olemasolevatele miljööväärtust kandvatele ajaloolistele ehitistele ja väärtuslikele maastikele*. 11. Avalik parkimine Kuusikul Kuusiku mõisakompleks, park ja jõe äärne ala on külastusobjektid, mille juures puudub avalikult kasutatav parkimisvõimalus, mistõttu pargitakse sõidukeid külastajate poolt omaalgatuslikult Mõisa tee hoovide ette ja vahel ka vahetult jõe kallasrajale. *Ettepanek:* *Palume planeerida Sireli tänava äärde (Sireli 10, katastritunnusega 66801:001:1124, mida kasutatakse ka bussipeatusena) ette avalikult kasutatav parkla.*	
460.	**Röa, Hagudi ja Aranküla külavanemad** 11.09.2026 **dokumendi viide**	**SEISUKOHT RAPLA VALLA ÜLDPLANEERINGU AVALIKUL VÄLJAPANEKUL** **Riigitee nr 15 Tallinn–Rapla–Türi maakonnaplaneeringust erineva Röa–Hagudi–Aranküla trassikoridori kohta** **1. Ettepanek** **Palume Rapla valla üldplaneeringust eemaldada Rapla maakonnaplaneeringus 2030+ määratud T15 trassikoridorist erinev, Transpordiameti 2020. aasta eskiisprojektil põhinev uus Röa–Hagudi–Aranküla trassikoridor ning mitte teha käesoleva üldplaneeringuga selle koridori strateegilist asukohavalikut ega vastavat maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekut.** Rapla ümbersõidu ja riigitee T15 tulevane lahendus vajab **terviklikku KOV-ülest strateegilist planeerimist**, mille lähtekohaks ei ole üks juba ette valitud trassijoon, vaid lahendatav liikuvusprobleem tervikuna. Planeerimine peab hõlmama vähemalt: • Tallinn–Rapla–Türi transiitliiklust ja Rapla ümbersõidu terviklahendust; • Rail Balticu Rapla regionaaljaama ja Rail Balticu trassi; • olemasolevat Tallinn–Rapla–Viljandi raudteed; • olemasolevat ja tulevast riigi- ja kohalike teede võrku; • Rapla linna ja ümbruskonna külade omavahelisi ühendusi; • ühistransporti; • jalgsi ja rattaga liikumist;	Arvestatakse. Hagudi idapoolset ümbersõitu ÜP-ga ei kavandata. Maakonnaplaneeringuga määratud trassikoridor jäetakse ÜP-sse lähtudes Kliimaministeeriumi 29.10.2026 kirjast. ÜP-ga ei tehta maakonnaplaneeringu muutmis-ettepanekut T15 trassi osas.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		• rohevõrgustikku ja ulukite liikumist; • asustusstruktuuri ja elanike elukeskkonda; • kultuuripärandit ja väärtuslikke maastikke; • põhjavett, põllumajandusmaad, metsa ja maardlaid. Strateegiline menetlus ja KSH peavad toimuma **ajal, mil mõistlikud ja ruumiliselt tegelikult erinevad trassikoridori alternatiivid on veel avatud**, neid on võimalik võrreldavalt hinnata ning avalikkusel ja kohalikel omavalitsustel on võimalik valiku kujunemist sisuliselt mõjutada. **2. Praeguse ÜP-ga tehakse strateegiline asukohavalik, mitte üksnes hiljem täpsustatav tehniline lahendus** Rapla valla 3.09.2026 ümarlaua esitlus ütleb üheselt, et ÜP-ga tehakse **maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek ja T15 strateegiline asukohavalik** [10]. Ka KSH koostaja 3.09.2026 selgituse kohaselt on T15 põhimõtteline asukohavalik praeguse ÜP menetluse osa, samal ajal kui tee täpne telg, ristmikud, kõrguslahendus ja muud tehnilised detailid jäävad tulevase projekteerimise tasandile [9]. Sellest tuleneb oluline piir: hilisem eelprojekt, KMH või teeprojekt võib lahendada, **kuidas tee valitud koridoris ehitada**, kuid ei saa enam võrdselt lahendada küsimust, **kas tee peaks üldse paiknema Röa–Hagudi–Aranküla koridoris või mõnes teises piirkondlikus koridoris**. Riigikohus on KSH ülesande kohta rõhutanud, et keskkonnamõju hindamine peab mõjutama otsust varases staadiumis, mil strateegilised valikud on veel võimalikud, ning **planeeringus kavandatava tegevuse põhimõttelist sobivust ei saa jätta hilisemate uuringute lahendada** [14]. **3. Riigiasutuste seisukohad kinnitavad, et 2020 eskiisikoridori sobivus tuli ÜP menetluses alles sisuliselt välja selgitada** 2020. aasta eskiisprojekti ei saa käsitleda sellise varasema strateegilise asukohavalikuna, mille Rapla vald peaks üldplaneeringusse üksnes üle kandma. Rahandusministeerium selgitas Rapla Vallavalitsusele 26.01.2022, et **planeeringu korraldaja peab kaaluma kõiki olulisi asjaolusid**, korraldama asjakohaste mõjude hindamise ning tegema ruumilise planeerimise põhimõtetele vastava otsuse, analüüsides eelnevalt erinevaid lahendusvariante ja planeeringu koostamise käigus esitatud arvamusi ning tasakaalustades erinevaid huve [2]. Õiguskantsler selgitas 14.02.2022 sama eskiisprojekti kohta, et Transpordiameti eskiisi saab käsitada ettepanekuna koostatava üldplaneeringu sisu kohta ning selles on kirjeldatud tee trassi võimalik asukoht. **Kuna eskiisi ei koostatud avatud menetluses maaomanikke ja kohalikke omavalitsusi kaasates, võib eeldada, et selles ei ole arvestatud kõiki olulisi asjaolusid ega kaalutud kõiki riivatavaid huve ja õigusi** [3]. Õiguskantsler rõhutas eraldi, et „eskiisprojektis väljapakutud teetrass ei pruugi olla ainuõige“ ning ÜP menetluses võivad selguda asjaolud, mille tõttu tuleb muuta ka selle asukohta [3]. Maa- ja Ruumiamet kinnitas 26.08.2026, et **ametil puuduvad dokumendid või protokollid, mis käsitleksid kehtivas Rapla maakonnaplaneeringus määratud T15 koridori muutmise vajadust** Kuku–Hagudi–Aranküla piirkonnas. 2020. aasta eskiisprojekti järgi paikneb nn Kuku liiklussõlm Röa külas ning kavandatava uue T15 koridori ja sellega seotud kohaliku teedevõrgu mõju algab	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		seega juba Röast. MaRu rõhutas ühtlasi, et maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek peab olema põhjendatud ning muutmisega peavad nõustuma MaRu ja majandus- ja tööstusminister [4]. Need kolm ametlikku dokumenti moodustavad järjepideva seisukohtade rea: 2020 eskiis oli ÜP sisend ja ettepanek, mitte valmis siduv planeeringulahendus; **selle sobivust tuli ÜP menetluses kontrollida erinevaid lahendusvariante, mõjusid ja huve kaaludes**; maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek peab olema põhjendatud. Seetõttu ei ole piisav põhjendus, et „Transpordiamet tegi 2020 trassivaliku“. **ÜP koostamise korraldaja vastutus on iseseisev**. Praeguseks läbi vaadatud materjalidest ei nähtu, et 2020 eskiisile oleks järgnenud selline avatud strateegiline asukohavalik, milles oleks enne eelistatud koridori kinnistamist võrreldud ruumiliselt eristuvaid mõistlikke T15 trassikoridore samade kriteeriumide alusel. Praeguse koridori ÜP-st eemaldamine ei tähendaks riigi teehuvi eiramist ega varasemast siduvast otsusest taganemist. Kui piisavalt põhjendatud strateegilist asukohavalikut ei ole kujunenud, on vastutustundlik planeerimisotsus **jätta uus koridor praeguse ÜP-ga kehtestamata** ning **lahendada T15/Rapla ümbersõit sobival terviklikul planeerimistasandil.** **4. Kehtiv strateegiline lähtekoht on Rapla maakonnaplaneering 2030+** Rapla maakonnaplaneering 2030+ kehtestati riigihalduse ministri 13.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/80 [1]. **Maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus** ning selle üks eesmärke on riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamine. (Riigiplaneering) Planeerimisseaduse § 55 järgi koostatakse maakonnaplaneering eelkõige **kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks ning riiklike ja kohalike vajaduste tasakaalustamiseks**. § 56 lg 1 p 2 nimetab maakonnaplaneeringu ülesandena otseselt **riigimaanteede ja avaliku raudtee võimaliku asukoha määramist** [11]. (Riigi Teataja) Üldplaneeringuga on õigus teha maakonnaplaneeringu muutmise ettepanek. Seetõttu ei väida me, et MP muutmine ÜP-ga oleks iseenesest keelatud. Küsimus on hoopis selles, kas **käesoleval juhul on MP-st erineva riigimaantee strateegilise koridori valimiseks olemas piisav sisuline, ruumiline ja keskkonnahindamise alus**. Maa- ja Ruumiameti 26.08.2026 vastuse kohaselt puuduvad ametil dokumendid või protokollid, milles oleks Röa–Hagudi–Aranküla piirkonnas käsitletud MP T15 koridori muutmise vajadust; MaRu rõhutab samas, et MP muutmisettepanek peab olema põhjendatud [4]. Seega ei saa lähtuda eeldusest, et maakonnaplaneeringu T15 koridori asendamine 2020 eskiisikoridoriga oleks kõrgemal planeerimistasandil juba läbi kaalutud ja otsustatud. **5. Rail Balticu tõttu tekkinud probleem ei tõenda 2020. aasta idapoolse trassi eelistatavust** Transpordiamet on põhjendanud MP lahenduse ümbervaatamise vajadust sellega, et Hagudist lääne pool paiknev T15 lahendus ristuks Rail Balticu trassiga kolmel korral ning ebasoodsate nurkade all; nimetatud on ka Rail Balticu ja maantee ulukirajatiste omavahelise asetuse probleemi [5]. 2020 eskiisprojekti seletuskiri käsitleb läänepoolset Hagudi lahendust veelgi lühemalt: kuna see lõikub Rail Balticu trassiga korduvalt, **ei kuulu see eskiisprojektis käsitlemisele** [6]. See võib põhjendada järeldust: **kehtiva MP lahendus vajab Rail Balticu tõttu uut**	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		insenertehnilist ja strateegilist läbivaatamist. Sellest ei tulene aga järeldus: **T15 tuleb seetõttu paigutada just 2020 eskiisis valitud Röa–Hagudi–Aranküla koridori.** Seni esitatud materjalidest ei ole leitud: • ekspertiisi, mis määratleks MP koridori täpselt teostamatu osa; • võrreldavat analüüsi Rail Balticu ristumiste erinevate tehniliste lahenduste kohta; • ruumiliselt erinevate uute T15 koridoride süsteemset sõelumist; • võrreldavat KSH-d nende koridoride vahel; • dokumenteeritud strateegilist otsust, mille tulemusel just 2020 idapoolne koridor tunnistati tervikuna eelistatavaks. **Varasema lahenduse probleemi tuvastamine ja uue lahenduse põhjendatud valimine on kaks eri otsustusetappi.** **6. Menetluses nimetatud „alternatiivid“ ei ole samastatavad strateegiliste trassikoridori alternatiividega** Käesolevas seisukohas mõistame **trassikoridori alternatiivina** sama transpordivajadust lahendavat, kuid ruumiliselt **põhimõtteliselt erinevas asukohas** kulgevat koridori. Sama üldise koridori sees: • tee telje nihutamine; • kurvi muutmine; • liiklussõlme asukoha korrigeerimine; • koridori laiendamine; • kogujatee tehnilise lahenduse muutmine on **koridorisisesed variandid**, mitte eraldi **strateegilised asukohavaliku alternatiivid.** See eristus on oluline, sest 2021–2022 menetluses nimetati alternatiivideks ka 2020 eskiisikoridori lokaalseid muudatusi. Transpordiameti 07.06.2022 kirjas räägitakse mitmel juhul just tee telje hilisemast nihutamisest sama koridori sees [8]. Sellest ei saa järeldada, et oleks toimunud **erinevas asukohas paiknevate T15 strateegiliste koridoride võrdlev valik**. Transpordiameti 03.09.2026 kiri ütleb seevastu otseselt, et 11.09.2020 saadeti vallale eskiisprojekt, **milles trassi asukohavalik oli juba tehtud**, ning varasemas Transpordiameti kirjas on kasutatud sõnastust „Aastal 2020 otsustati trassivalik“ [5]. **Seega oli eelistatud koridor kujunenud enne avalikku ÜP menetlust.** **7. Eskiisprojekti juurde koostatud uuringud ei ole uue trassikoridori alternatiivide võrdlus** Transpordiamet viitab trassivaliku taustana liiklusuuringule, ulukiuuringule ja tasuvusarvutusele [5]. Nende uuringute olemasolu ei ole vaidluse all. Küsimus on selles, **mida need uuringud tegelikult tõendavad**. **Liiklusuuring** Liiklusuuring võib põhjendada:	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		• olemasoleva tee liiklusohutuse parandamise vajadust; • liikluskoormuse prognoosi; • ristmike ja tee tehnilise taseme muutmise vajadust. See ei ole iseenesest erinevates asukohtades paiknevate T15 koridoride võrdlus. **Ulukiuuring** Ulukiuuringu eesmärk oli välja selgitada transpordi ja ulukite liikumise konfliktalad ning võimalikud leevendusmeetmed [6]. See annab olulist informatsiooni tee kavandamiseks, kuid ei tõenda, et **2020 uus koridor on kõigi realistlike koridoride seas ökoloogiliselt eelistatud**. **Tasuvusarvutus** Tasuvusarvutus võib põhjendada maantee arendamise ühiskondlikku kasu, näiteks: • sõiduaja kokkuhoidu; • liiklusõnnetuste vähenemist; • liiklejate kulude muutust. Kui arvutus ei võrdle eri trassikoridoride vahel samadel alustel nende täielikke rajamis-, maaomandamis-, kogujateede, sildade, viaduktide, keskkonnameetmete ning välismõjude kulusid, ei tõenda see, et **just 2020 koridor oleks majanduslikult parim asukohavalik**. **Uuringu olemasolu** ja **uuringu sobivus** konkreetse strateegilise otsuse põhjendamiseks ei ole sama asi. **8. Praegune KSH ei tõenda avatud strateegilise trassivaliku toimumist** KeHJS § 40 lg 2 nõuab olulise keskkonnamõju kõrval ka peamiste alternatiivsete meetmete, tegevuste ja ülesannete hindamist, arvestades planeeringu eesmärke ja territooriumi. KSH aruande koostamisel tuleb arvestada strateegilise planeerimisdokumendi sisu ja kehtestamise tasandit [12]. (Riigi Teataja) SEA direktiivi 2001/42/EÜ art 5 lg 1 järgi tuleb keskkonnaaruandes identifitseerida, kirjeldada ja hinnata planeeringu eesmärke ja geograafilist ulatust arvestavaid **mõistlikke alternatiive**. Art 6 lg 2 nõuab avalikkusele **varajast ja tõhusat võimalust** arvamuse avaldamiseks enne planeeringu vastuvõtmist [13]. (EUR-Lex) Direktiivi lisa I nõuab muu hulgas: • mõju elanikkonnale ja tervisele; • elustikule; • pinnasele ja veele; • varale; • kultuuripärandile; • maastikule; • nende tegurite omavahelistele seostele; • sekundaarsete, kumulatiivsete ja sünergiliste mõjude arvestamist; • ning põhjendust, miks käsitletud alternatiivid valiti [13]. (EUR-Lex) Rapla ÜP KSH koostaja 3.09.2026 selgitusest nähtub, et T15 puhul on võrreldud **ÜP koridori**	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		maakonnaplaneeringu koridoriga [9]. Selline kahe juba olemasoleva lahenduse võrdlus ei tõenda, et: • võimalikud ruumiliselt eristuvad koridorid tuvastati avatult; • neid hinnati enne eelistatud koridori valimist; • eri variante hinnati ühtse kriteeriumistikuga; • avalikkus sai valiku kujunemist mõjutada ajal, mil tegelikud alternatiivid olid veel avatud. Seetõttu ei saa praegust KSH-d käsitleda tagasiulatuva asendusena strateegilisele alternatiivivalikule, mis pidi toimuma enne eelistatud koridori lukustumist. **9. Valla enda varasemad seisukohad näitavad, et 2020 eskiisikoridor ei olnud kohaliku ruumilahendusena aktsepteeritud** Rapla Vallavalitsus pöördus juba 2021. aastal Transpordiameti poole sooviga loobuda nõudest kanda eskiisprojekti koridor ÜP-sse [7]. 13.01.2022 õiguskantslerile saadetud kirjas kirjeldas vald, et: • trassi asukoht valiti ilma KOV-i ja maaomanike osaluseta; • vallavalitsuse hinnangul oli trassivalik ebaõnnestunud; • lahendus ei arvestanud piisavalt kohaliku huviga [7]. 2022. aastal esitas vald koos maaomanikega muudatusettepanekuid ning Transpordiamet käsitles omakorda mitmeid trassinihkeid ja koridorisiseseid variante [8]. Ka 2026. aasta valla esitlus tunnistab, et 2020 eskiisi koostamisel: • maaomanikke ei kaasatud; • kommunikatsioon ebaõnnestus; • tekkisid konfliktid asustuse, rohevõrgustiku ja omandipõhiõigustega; • vald soovis alternatiivide kaalumist [10]. Seetõttu vajab planeeringus selget põhjendust: **millise uue analüüsi või asjaolu tulemusena muutus valla enda varasemalt ebaõnnestunuks hinnatud 2020 koridor 2026. aastaks strateegiliselt sobivaks ÜP põhilahenduseks?** Sellist otsustusahelat ei ole esitatud materjalidest nähtavalt võimalik rekonstrueerida. **10. T15 tuleb käsitleda Rapla piirkonna tervikliku liikuvusprobleemina** Röa, Hagudi ja Aranküla näited moodustavad seejuures ühe järjestikuse ruumilise terviku. Uus T15 koridor ei mõjuta neis külades ainult üksikuid teeäärseid kinnistuid, vaid muudab eri kohtades kohaliku teedevõrgu ülesehitust, küladevahelisi ja teenusteni viivaid ühendusi ning põhitee ja kohaliku liikluse suhet. Seetõttu tuleb nende kolme küla mõju käsitleda ühe koridori ja ühe liikuvusvõrgu osadena. Üldplaneering peab vaatama elaniku terviklikku teekonda. Valla 3.09.2026 esitlus kinnitab, et **eraldi terviklikku liikuvusuuringut ei ole koostatud** [10]. See on oluline puudus, sest T15 puhul ei lahendata ainult ühe tee geomeetriat. Rapla kivisillal kehtib Transpordiameti Tark Tee rakenduse järgi 10-tonnine registrimassi piirang [18]. See kinnitab praktiliselt, et raskeveokite transiit Raplas sõltub juba praegu kogu teedevõrgu toimimisest, mitte üksnes Hagudi lähedal paiknevast T15 lõigust.	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Seetõttu tuleb enne uue strateegilise maanteekoridori valimist terviklikult lahendada vähemalt: **T15 → Rapla ümbersõit → Rapla lõuna- ja idapoolsed ühendused → Rail Baltica → Rapla jaam → olemasolev raudtee → kohalikud teed → ühistransport → jalg- ja rattaliikumine.** Ühe koridori kehtestamine ilma süsteemi tervikanalüüsita tekitab ohu, et planeering lahendab maantee ühe lõigu, kuid **ei lahenda transiidi ja kohaliku liikuvuse tegelikku probleemi**. See on tüüpiliselt KOV-ülene ruumiline küsimus, mille lahendamiseks on PlanS § 55–56 järgi maakonnaplaneeringu tasandil selge ülesanne [11]. (Riigi Teataja) **11. Taristute koondumine võib olla ruumisäästlik eelis, mitte automaatselt puudus** Rail Balticu ja MP T15 koridori korduvaid ristumisi on seni käsitletud peamiselt negatiivse asjaoluna. Seda tuleb hinnata tasakaalustatumalt. MP-s oli Transpordiameti enda 2026 selgituse järgi kajastatud maanteekoridor koos alternatiivide, Rail Balticu ökoduktide ja ristumistega [5]. Mitme suure taristu koondamine ühte laiemasse taristukoridori võib tähendada: • väiksemat summaarselt hõivatud maa-ala; • vähem eraldi maastikku lõhestavaid lineaarseid barjääre; • väiksemat rohevõrgustiku täiendavat killustumist; • vähem uusi eraldiseisvaid mõjutsoone; • võimalust lahendada erinevate taristute läbipääsud ja ühendused koordineeritult. Loomulikult võivad sellise lahendusega kaasneda keerukamad viaduktid, ristumised ja suuremad kohalikud ehituskulud. Just seepärast tuleb seda **võrrelda**, mitte *a priori* välistada. Koostatava üleriigilise planeeringu **Eesti 2050** värske ruumipoliitiline suund toetab sama põhimõtet. Üks selle põhieesmärke on „ruumisäästlik ja vastupidav tehniline taristu“ ning eelnõu rõhutab olemasolevate ja kavandatavate taristukoridoride **kooskasutust** [15]. Eesti 2050 ei ole veel kehtiv planeering, kuid väljendab praegust riigi ruumipoliitika arengusuunda. (Riigiplaneering) Seetõttu ei piisa põhjendusest: **olemasolev MP T15 ristub Rail Balticuga mitu korda.** Vaja on vastata: **kas tehniliselt keerukama, kuid kompaktsema ühise taristukoridori kogumõju on suurem või väiksem kui täiesti uue sõltumatu maanteekoridori rajamisel?** Sellist võrdlust pole esitatud. **12. Uus trass viiakse Hagudi–Aranküla piirkonnas rohevõrgustikku ja tugeva ulukikonfliktiga alale** 2020 eskiisprojekti enda ulukikäsitlus annab siin olulise informatsiooni. Eskiisi järgi on **Aranküla km 42,6–44,2 üks kogu uuritud teelõigu kõige ohtlikumaid ulukikonflikti piirkondi**; seal oli registreeritud 20 suurulukiõnnetust. Hagudi raba kaguossa km 41,7 ja Aranküla peakraavi lähedale km 44,5 nähti eskiisis ette samatasandilised loomafooridega läbipääsud [6]. Eskiis tunnistab ka põhimõtteliselt, et suure liikluskiirusega maantee puhul tekitab ulukite	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		liiklemine olulise liiklusohutuse ja barjääriefekti küsimuse. Loomade liikumist nähakse ette tagada ökoduktide, altpääsude ja osaliselt tarastamata lõikudega; tarastamise ulatus sõltub teelahendusest [6]. Seetõttu vajab strateegilise koridorivaliku tasandil vastust: **miks on liiklusohutuse parandamiseks mõistlik viia uus kiire põhimaantee just rohevõrgustikku ja Aranküla tugevasse ulukikonflikti piirkonda ning kuidas võrreldakse seda teiste koridoridega?** Kui hilisemates kavatsustes on varasemast ulatuslikust tarastamisest loobutud või seda muudetud, tuleb ka selle muutuse mõju ulukiohutusele ja rohevõrgustiku toimimisele hinnata enne koridori kehtestamist. Lisandub kumulatiivne barjääriefekt: samas piirkonnas paiknevad uus T15, olemasolev raudtee ja Rail Baltica. Transpordiamet on ise käsitlenud kolme taristuobjekti ulukite läbipääsu vajadust koos [5]. **13. Röa küla näide – põhitee ja kogujateede koosmõju** Röa külas ilmneb kavandatava T15 lahenduse teine oluline ruumiline mõju. 2020. aasta eskiisprojekt ei kavanda sinna üksnes uut põhimaanteed, vaid põhitee toimimiseks ka ristete ja kohaliku juurdepääsu ümberkorraldamist. Eskiisprojekti seletuskirjas on kirjeldatud elamualade juurdepääsu lahendamist kogujateedega ning Röa riste ja Kuku liiklussõlme rajamist Röa külas. Sellise lahenduse tulemusena muutub olemasoleva küla sisemine teedevõrk ning osa majapidamiste liikumine hakkab sõltuma põhiteega paralleelsest kogujateede süsteemist ja uutest ristetest. Seetõttu ei saa mõju hinnata ainult põhimaantee 150-meetrise trassikoridori, üksikute maaomandite või hilisemate müraleevendusmeetmete kaudu. Hinnata tuleb põhitee, kogujateede ja liiklussõlmede koosmõju olemasolevale asustusstruktuurile, elanike igapäevastele liikumisteekondadele, külakeskkonna terviklikkusele ning liiklusest tulenevale kumulatiivsele häiringule. Eskiisprojekt ise möönab, et uue tee rajamine Rapla vallas toimub suures osas looduslikul pinnasel, põhjustab suuremat maakasutuse muutust ning et kogujateed on maakasutuse muutuse seisukohalt oluline näitaja. Samuti käsitleb eskiis võimalike mõjudena maa senisest kasutusest väljalangemist, elamutele lähenemist, juurdepääsude pikenemist ja maastikuilme muutumist. Röa näide kinnitab seega, et T15 uue koridori valik ei ole üksnes hilisema teeprojekti tehniline küsimus. Kui põhitrassi valik eeldab olemasoleva küla kohaliku liiklusvõrgu ulatuslikku ümberkujundamist, on see strateegilise asukohavaliku mõju, mida tuleb hinnata enne koridori kinnistamist üldplaneeringus. **14. Hagudi külas kavandatakse olemasolevate väikeste juurdepääsuteede ümberkujundamist kogujateesüsteemiks** 2020 eskiisprojekti üldlahendus lähtub põhimõttest, et kõrgema klassi põhimaanteel suletakse senised otseliitumised ning kohaliku liikluse teenindamiseks rajatakse **kogujateede võrgustik**, kasutades sealhulgas olemasolevaid madalama klassi teid [6]. Hagudi küla 2020 eskiisjoonise ja tänase katastrikaardi kõrvutamisel on näha, et **Loigu ja Männiku majapidamiste seniste juurdepääsuteede koridori kavandatakse kogujateesüsteemi osa** [16],	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		[17]. See tähendaks kvalitatiivselt uut funktsiooni teedele, mis praegu teenindavad väheseid majapidamisi. Mõju tuleb hinnata vähemalt: • Loigu ja Männiku majapidamiste elukeskkonnale; Kui hilisemates kavatsustes on varasemast ulatuslikust tarastamisest loobutud või seda muudetud, tuleb ka selle muutuse mõju ulukiohutusele ja rohevõrgustiku toimimisele hinnata enne koridori kehtestamist. Lisandub kumulatiivne barjäärefekt: samas piirkonnas paiknevad uus T15, olemasolev raudtee ja Rail Baltica. Transpordiamet on ise käsitlenud kolme taristuobjekti ulukite läbipääsu vajadust koos [5]. **13. Röa küla näide – põhitee ja kogujateede koosmõju** Röa külas ilmneb kavandatava T15 lahenduse teine oluline ruumiline mõju. 2020. aasta eskiisprojekt ei kavanda sinna üksnes uut põhimaanteed, vaid põhitee toimimiseks ka ristete ja kohaliku juurdepääsu ümberkorraldamist. Eskiisprojekti seletuskirjas on kirjeldatud elamualade juurdepääsu lahendamist kogujateedega ning Röa riste ja Kuku liiklussõlme rajamist Röa külas. Sellise lahenduse tulemusena muutub olemasoleva küla sisemine teedevõrk ning osa majapidamiste liikumine hakkab sõltuma põhiteega paralleelsest kogujateede süsteemist ja uutest ristetest. Seetõttu ei saa mõju hinnata ainult põhimaantee 150-meetrise trassikoridori, üksikute maaomandite või hilisemate müraleevendusmeetmete kaudu. Hinnata tuleb põhitee, kogujateede ja liiklussõlmede koosmõju olemasolevale asustusstruktuurile, elanike igapäevastele liikumisteekondadele, külakeskkonna terviklikkusele ning liiklusest tulenevale kumulatiivsele häiringule. Eskiisprojekt ise möönab, et uue tee rajamine Rapla vallas toimub suures osas looduslikul pinnasel, põhjustab suuremat maakasutuse muutust ning et kogujateed on maakasutuse muutuse seisukohalt oluline näitaja. Samuti käsitleb eskiis võimalike mõjudena maa senisest kasutusest väljalangemist, elamutele lähenemist, juurdepääsude pikenemist ja maastikuilme muutumist. Röa näide kinnitab seega, et T15 uue koridori valik ei ole üksnes hilisema teeprojekti tehniline küsimus. Kui põhitrassi valik eeldab olemasoleva küla kohaliku liiklusvõrgu ulatuslikku ümberkujundamist, on see strateegilise asukohavaliku mõju, mida tuleb hinnata enne koridori kinnistamist üldplaneeringus. **14. Hagudi külas kavandatakse olemasolevate väikeste juurdepääsuteede ümberkujundamist kogujateesüsteemiks** 2020 eskiisprojekti üldlahendus lähtub põhimõttest, et kõrgema klassi põhimaanteel suletakse senised otseliitumised ning kohaliku liikluse teenindamiseks rajatakse **kogujateede võrgustik**, kasutades sealhulgas olemasolevaid madalama klassi teid [6]. Hagudi küla 2020 eskiisjoonise ja tänase katastrikaardi kõrvutamisel on näha, et **Loigu ja Männiku majapidamiste seniste juurdepääsuteede koridori kavandatakse kogujateesüsteemi osa** [16], [17]. See tähendaks kvalitatiivselt uut funktsiooni teedele, mis praegu teenindavad väheseid	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		majapidamisi. Mõju tuleb hinnata vähemalt: • Loigu ja Männiku majapidamiste elukeskkonnale; Selle mõju võib kirjeldada kui **sundautostumise riski**: • aktiivsete liikumisviiside atraktiivsus väheneb; • autota elanike teenustele juurdepääs halveneb; • laste ja eakate iseseisev liikumisvõimalus väheneb; • suureneb lühikeste autosõitude vajadus; • väheneb raudtee ja bussiliikluse tegelik kättesaadavus. See oleks vastuolus nii EL 2025 transpordivaesuse soovituse suunaga vähendada autost sõltuvust kui ka Eesti 2050 kavandatava põhimõttega tugevdada keskuste ja tagamaa ühendusi ning säästvaid liikumisviise [15], [16]. (Riigiplaneering.) **17. Selge peab olema ka olemasoleva T15 tulevane kohalik funktsioon.** 2020 eskiis kasutab osaliselt olemasolevat T15 koridori, kuid kõrgema klassi maantee rajamise korral nähakse ette otseliitumiste sulgemine ja liikluse koondamine liiklussõlmedesse ning kogujateedele [6]. Seetõttu tuleb enne strateegilist valikut näidata: • kas olemasolev T15 jääb Hagudi–Rapla suunal paralleelseks kohaliku liikluse teeks; • millised olemasolevad ühendused säilivad; • millised mahasõidud kaovad; • millised lühikesed kohalikud sõidud sunnitakse uuele põhimaanteele; • kui palju pikenevad kohaliku liikluse teekonnad; • kuidas pääsevad külad Raplasse; • kuidas lahendatakse jalakäijad, ratturid ja ühistransport. Kui olemasoleva T15 senine kohaliku tee funktsioon muutub põhimõtteliselt, ei ole tegemist ainult uue põhimaantee rajamisega, vaid **kogu kohaliku liikuvusvõrgu ümberkorraldamisega**. Selle kohta puudub terviklik liikuvusuuring. **18. Miks ei ole lahendusena piisav „täiendame praegust KSH-d“?** Meie ettepaneku mõte ei ole paluda olemasoleva 2020 koridori kohta veel mõni mõjuanalüüs lisada. Probleem on varasemas otsustusloogikas: **eelistatud koridor kujunes enne avatud strateegilist alternatiivivalikut.** Kui nüüd hinnata ainult: MP koridor + juba eelistatud 2020 koridor, siis **ei teki sellest automaatselt avatud strateegilist asukohavalikut.** KSH puudused on seetõttu **põhjendus, miks praegust koridori ei ole alust ÜP-ga kehtestada**, mitte ettepanek selle koridori tagantjärele paremini põhjendada. Õige uus järjestus peaks olema: **liikuvusprobleemi määratlemine → mõistlike ruumiliselt erinevate koridoride tuvastamine → ühine hindamismetoodika → KSH ja liikuvusanalüüs → avalik**	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

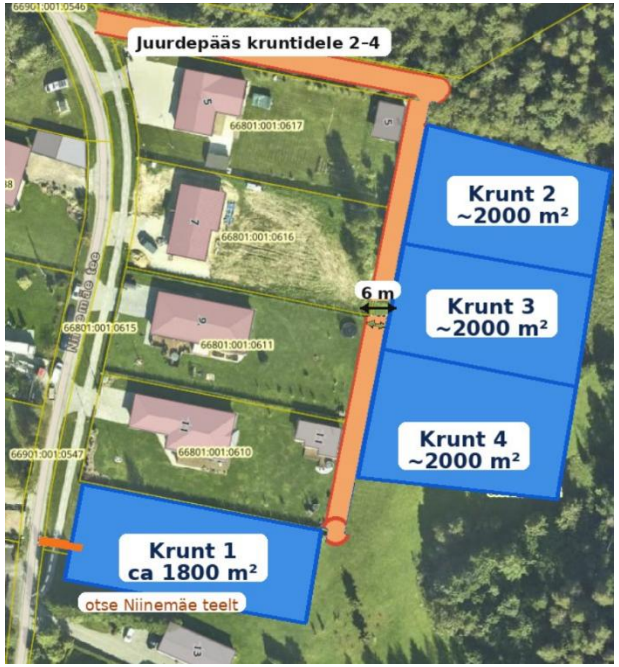
Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		kaasamine → eelistatud koridori valik. Mitte: **2020 eskiisikoridor → kandmine ÜP-sse → hilisem põhjendamine.** **19. Koondjäreldus** Praeguse T15 koridori ÜP-ga määramise probleem ei seisne ühes puudulikus uuringus. Dokumentidest moodustub laiem probleemistik: 1. kehtiv Rapla maakonnaplaneering sisaldab teistsugust strateegilist T15 lahendust [1]; 2. Rail Balticu põhjustatud konflikt võib põhjendada selle lahenduse uut läbivaatamist, kuid ei tõenda 2020 idapoolse koridori eelistatavust [5], [6]; 3. Transpordiamet kinnitab ise, et 2020 oli **trassivalik juba tehtud** enne avalikku ÜP kaasamist [5]; 4. ruumiliselt eristuvaid strateegilisi koridore ei ole nähtavalt samadel alustel võrreldud; 5. liiklus-, uluki- ja tasuvusuuringud ei ole ise uue trassi asukohalternatiivide võrdlus [6]; 6. KSH võrdleb peamiselt MP ja juba valitud 2020 koridori ega tõenda avatud strateegilise valiku toimumist [9], [12], [13]; 7. terviklikku Rapla piirkonna liikuvusuuringut ei ole tehtud [10]; 8. praegune koridor põhjustab juba strateegilisel tasandil nähtavaid olulisi konflikte: • Mõisaallee läbilõikamine; • toimiva jalgsi/rattaga first/last-mile ühenduse kahjustamine; • sundautostumise risk; • Loigu–Männiku juurdepääsude muutumine kogujateesüsteemi osaks; • olemasoleva T15 kohaliku funktsiooni ümberkujundamine; • rohevõrgustiku ja ulukiliikumise täiendav konflikt; • kultuurmaastiku, põhjavee ja maaomandi mõjud; 9. Röa külas põhitee, kogujateede ja liiklussõlmede koosmõjul tekkiv kohaliku teedevõrgu ja elukeskkonna ümberkujundamine; 10. • Arankülas kavandatava liiklussõlme ja kogujateede konflikt olemasoleva asustuse ning toimiva ettevõtlusmaaga; 11. riigi kujunev Eesti 2050 ruumipoliitika rõhutab samal ajal ruumisäästlikku taristut, taristukoridoride kooskasutust, säästvaid liikumisviise ning keskuste ja tagamaa ühendusi [15]. (Riigiplaneering) Nende asjaolude koosmõjus ei ole põhjendatud teha käesoleva Rapla valla ÜP-ga 2020 eskiisikoridorist maakonnaplaneeringut muutvat strateegilist ruumiotsust. **20. Taotletav planeeringulahendus** Palume: **1. eemaldada Rapla valla üldplaneeringu kaardilt ja seletuskirjast Rapla maakonnaplaneeringust erinev, 2020 eskiisprojektil põhinev Röa–Hagudi–Aranküla T15 uus trassikoridor;** **2.** mitte esitada käesoleva ÜP-ga selle koridori osas maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekut;	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		3. märkida ÜP-s, et T15/Rapla ümbersõidu tulevane lahendus vajab Rail Balticu ning muutunud piirkondliku liikuvussüsteemi tõttu **terviklikku KOV-ülest strateegilist ümberhindamist.** Seejuures tuleb järgmise asukohavaliku tegemisel hinnata lisaks põhitee enda mõjule ka sellega kaasneva kogujateede ja kohaliku teedevõrgu ümberkorraldamise mõju mõjutatud küladele. **4.** lahendada see sobival KOV-ülesel planeerimistasandil koos strateegilise KSH ja tervikliku liikuvusanalüüsiga, kus enne eelistatud koridori valimist: • määratletakse lahendatav transpordi- ja liikuvusprobleem; • tuvastatakse mõistlikud ruumiliselt eristuvad trassikoridorid; • võrreldakse neid ühtse metoodika ja samade kriteeriumidega; • hinnatakse riiklikku transiiti ja kohalikke ühendusi koos; • hinnatakse kumulatiivseid loodus-, elu-, sotsiaal-, kultuuripärandi ja maakasutuse mõjusid; • analüüsitakse olemasolevate RB, raudtee ja T15 taristukoridoride ruumisäästliku kooskasutuse võimalust; • kaasatakse KOV-id, kogukonnad ja maaomanikud ajal, mil reaalsed koridorivalikud on veel avatud. ÜP seletuskirja võiks selle asemel lisada näiteks: **„Rail Balticu rajamisest ja Rapla piirkonna muutunud liikuvusvajadustest tulenevalt vajab riigitee T15 Rapla ümbersõidu ning selle jätku tulevane lahendus terviklikku strateegilist ümberhindamist KOV-ülesel tasandil. Käesoleva üldplaneeringuga Rapla maakonnaplaneeringust erinevat uut T15 trassikoridori ei määrata.“** T15 Röa–Hagudi–Aranküla uut koridori puudutava ettepanekuga ühinevad Röa, Hagudi ja Aranküla külade esindajad. Kolme järjestikku mõjutatud küla ühine seisukoht kinnitab, et tegemist ei ole ühe kinnistu ega ühe küla lokaalse probleemiga, vaid mitut asustusüksust hõlmava ruumilise valikuga, mille mõju tuleb hinnata terviklikult koos kohaliku teedevõrgu ja elanike liikumisvajadustega. Palume käesolevat ettepanekut käsitleda eraldi ning ettepaneku arvestamata või osaliselt arvestamata jätmise korral esitada **sisuline ja dokumentidele tuginev põhjendatud seisukoht**, sealhulgas näidata, millise strateegiliste trassikoridoride võrdluse ja milliste dokumenteeritud kaalutluste põhjal peetakse 2020 eskiisikoridori käesoleva ÜP-ga kehtestamiseks piisavalt põhjendatuks.	
461.	**eraisik** 11.09.2026 **dokumendi viide**	Olen Mahlamäe külas asuvate katastriüksuste 66801:001:0612 ja 66801:001:0615 omanik ning soovin, et Rapla valla koostatavas üldplaneeringus arvestataks võimalusega laiendada olemasolevat Niinemäe elamupiirkonda piiratud ulatuses minu kinnistule. Soovin tulevikus kavandada katastriüksuse 66801:001:0612 põhja- ja lääneossa kokku kuni neli täiendavat üksikelamukrunti vastavalt kirjale lisatud illustratiivsele eskiisile.	Arvestatakse osaliselt. Täiendavate elamute kavandamine Mahlamäe küla asustusmustri jätkamiseks vastab ÜP eesmärgile. Seda on ka praeguste ÜP tingimus-

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Krunt 1 paikneks Niinemäe tee ääres olemasoleva elamuala vahetus jätkus ning selle pindala oleks ligikaudu 1800 m². Krunt moodustataks valdavalt katastriüksuse 66801:001:0612 arvelt ning selle koosseisu soovin liita ka osa mulle kuuluvast katastriüksusest 66801:001:0615. Krundile kavandatakse eraldiseisev otsene juurdepääs Niinemäe teelt. Katastriüksuse 66801:001:0612 põhjaosas paiknevale valdavalt avatud alale soovin kavandada veel kolm üksikelamukrunti – Krundid 2, 3 ja 4, igaüks ligikaudu 2000 m². Kruntidele 2–4 kavandatakse ühine juurdepääs Niinemäe teelt. Juurdepääsutee kulgeks esmalt olemasoleva elamuala põhjapiiri suunas ning seejärel paralleelselt olemasolevate elamukruntide 66801:001:0617, 66801:001:0616, 66801:001:0611 ja 66801:001:0610 tagapiiridega. Olemasolevate elamukruntide ning kavandatavate Kruntide 2–4 vahele on kavandatud ligikaudu 6 meetri laiune juurdepääsukoridor. Juurdepääs paikneks täielikult minu omandis oleval maal. Katastriüksusest 66801:001:0615 soovin Krunt 1 koosseisu liita selle osa, mida ei ole vajalik säilitada tee, juurdepääsude või tehnovõrkude toimimiseks. Kavandatav lahendus ei näe ette kogu katastriüksuse 66801:001:0612 muutmist elamualaks. Valdav osa kinnistust jääks jätkuvalt metsa- ja loodusmaaks. Kavandatavad elamukrundid paikneksid olemasoleva Niinemäe elamupiirkonna vahetus läheduses ning Kruntide 2–4 kavandatav ala asub valdavalt juba praegu avatud maa-alal. Seetõttu on kavandatava lahenduse näol tegemist olemasoleva elamupiirkonna mõõduka ja ruumiliselt loogilise laiendamisega, mitte uue eraldiseisva elamuala loomisega. Ettepanek. Palun arvestada Rapla valla üldplaneeringu edasisel menetlemisel lisatud eskiisil näidatud lahendusega ning kajastada üldplaneeringus võimalus kavandada nimetatud aladele kuni neli üksikelamukrunti.	te raames võimalik kaaluda DP menetluses. ÜP-ga määratakse piirkonnas väikeelamumaa juhtotstarve, kuid ei moodustata krunte, ei määrata konkreetset maakasutust (juurdepääsutee v tehnoehitiste paiknemine jms) ega anta ehitusõigust, mistõttu need küsimused tuleb lahendada DP menetluses.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Võimalusel palun määrata kavandatavad elamualad väikeelamu maa-alaks (EV) või sätestada üldplaneeringus sellised maakasutus- ja ehitustingimused, mis võimaldavad kirjeldatud lahenduse hilisemat realiseerimist detailplaneeringu kaudu. Samuti palun arvestada võimalusega muuta katastriüksuse 66801:001:0615 piire selliselt, et eskiisil näidatud osa oleks tulevikus võimalik liita moodustatava Krunt 1 koosseisu. Kruntide täpsed piirid ja pindalad, hoonestusalad, ehitusõigus, juurdepääsutee täpne lahendus, tehnovõrgud, vee- ja kanalisatsioonilahendus, tulekustutusvesi, haljastus ning muud vajalikud tehnilised tingimused lahendatakse edasise detailplaneerimise käigus. Kui ettepanekut ei ole võimalik esitatud kujul arvestada, palun tuua vastuses välja selle põhjused ning võimalikud alternatiivsed lahendused, mis võimaldaksid kavandatud elamukruntide rajamist tulevikus. Ettepanekule on lisatud kavandatavat lahendust selgitav illustratiivne eskiisjoonis. 	
462.	**AS A&P** 11.09.2026 **dokumendi viide**	AS A&P Mets esitab avalikustamisel olevale üldplaneeringule järgmised seisukohad, vastuväited ja osundab lahendamist vajavatele küsimustele. **1. Kinnistute hõlmamine rohevõrgustikku.** Üldplaneeringu seletuskirja (edaspidi seletuskiri) ja KSH aruande kohaselt suur osa valla metsadest kuulub rohevõrgustikku. Rohevõrgustiku paiknemisel arvestati heas seisundis ökosüsteemide paiknemist ja võimalusel hõlmati need rohevõrku, kui varasem hõlmatus puudus. Seletuskirjast nähtub, et kui põllu- ja metsamaad kattuvad teiste väärtustatud aladega – nt väärtuslikud maastikud, miljööväärtuslikud alad, rohevõrgustik – tuleb arvestada vastavalt aladele seatud tingimustega. AS-le A& Mets kuuluvad kinnistud on valdavalt maatulundusmaa sihtotstarbega metsakinnistud ja sisuliselt kõik kinnistud on arvatud ka rohelisse võrgustikku.	Ei arvestata. Andumetsa, Hansu, Jõe-metsa, Lepametsa, Matsimetsa, Metsa ja Sillametsa maaüksusi ei arvata RV-st välja, kuna RV piir lähtub sidusast ruumilisest tervikust, mitte maa omandivormist või katastriüksuse piirist. Üksnes paiknemine RV äärealal ei tõenda, et ala eemaldamine ei mõjuta selle toimimist. Piiri muutmiseks on vaja asukohapõhist ökoloogilist põhjendust, mida ettepanekutega ei ole esitatud.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kuivõrd tänane kohtupraktika võimaldab erinevatel keskkonnaühendustel (kaebeõigus keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 30 lg 2 tähenduses) vaidlustada iga raieks kinnitatud metsateatised üksnes põhjendusel, et raie ohustab rohevõrgustiku toimimist ja peatada seeläbi pikaks ajaks kinnistul metsamajandamise, ei ole eraomanik mõistetavalt rahul, et enamus metsakinnistuid määratakse automaatselt kinnistupõhise kaalutluseta rohevõrgustikku. Kahjuks on kohtupraktika kujunenud selliseks, et vaatamata omandiõigusele, ei pruugi omanik saada rohevõrgustikku määratud maad sihtotstarbekohaselt metsamajandamiseks enam kasutada või peab metsa majandades kandma kahju. **Palume rohelise võrgustiku tugialadelt või rohelise võrgustiku koridori alalt eemaldada katastriüksused: 66801:001:0510, 66801:001:2660 (sarnaselt lõunas oleva katastriga 66801:001:2662), 66801:001:0507, 27701:003:2319, 66801:001:2237, 24005:001:0090, 66801:001:2001, mis asuvad rohelise võrgustiku elementide äärealadel ja mille eemaldamine rohevõrgustikust ei sea ohtu ülejäänud rohevõrgustiku toimimist.**	RV-s on keskkonnasäästlik majandustegevus lubatud ja soovitatav. Kitsendatud on looduslike alade asendamine tehislikega ja ulatuslik tarastamine, kuid mitte metsa majandamine ja seeläbi ei ole tõenäoline, et ettevõte peab ÜP tingimuste tõttu kahju kandma.
		2. Ökodukti-suurulukitunneli piiranguvööndi määramine Seletuskirja punkti 6.3.1. osas „Rohelise võrgustiku kasutamistingimused“ on punktis 13 sätestatud: „Rohelise võrgustiku toimimiseks ning suurulukite läbipääsude (ökoduktid, loomatunnelid ja raudteesillad) tagamiseks moodustatakse läbipääsude piiranguvööndid. Piiranguvööndiks loetakse 500 m ala läbipääsu keskpunktist (Aranküla ökodukti piiranguvööndi täpne ulatus selgub projekteerimise etapis) või suurulukite läbipääsule koostatud eksperthinnangu alusel määratud vööndit. Üldplaneeringu koostamisel teadaolevad läbipääsud koos piiranguvööndiga on kantud maakasutusplaanile.“ Järgnevates punktides 13.6-13.8 esitatakse tingimused tegevuste kavandamisel nn ökodukti piiranguvööndis. AS-le A&P Mets kuulub Matsimetsa kinnistu (kinnistusraamatu registriosa 3479937, katastritunnus 66801:001:2001), mis asub nn suurulukitunneli piiranguvööndis. Esitame seoses sellega järgmised vastuväited: 1. Isiku õiguste piiramiseks peab olema seaduslik alus. Ökodukti, suurulukitunneli, loomatunneli piiranguvööndit, KSH-s nimetatud näiteks joonisel 6 suuruluki läbipääsu kaitsevööndit (heal lapsel mitu nime) õigusaktid ei reguleeri. Piirangud omandile saab kehtestada üksnes seaduses ja sellele on juhtinud tähelepanu ka õiguskantsler 17.10.2024 kirjas nr 7-4/241278/2406044 Kliimaministeeriumile (lisa 1, edaspidi õiguskantsleri 17.10.2024 kiri).	Küsimus on selgitustaotlusega esitatud Kliimaministeeriumile. Arvestamine sõltub ministeeriumi seisukohast.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		2. Seletuskirja punktis 13.5 esitatakse: „Piiranguvööndi metsasel alal ei ole metsa majandamine keelatud, kuid metsa majandamist tuleb seal läbi viia selliselt, et säiliks puistu jätkuv sidusus ökodukti või suurulukitunneli rajatiste ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel.“ Tegelikkus on selline, et metsamajandamine on piiranguvööndi alal juba praegu keelatud. AS-le A&P Mets kuulub Matsimetsa kinnistu (kinnistusraamatu registriosa 3479937, katastritunnus 66801:001:2001), mis asub nn suurulukitunneli piiranguvööndis. Omanik soovis Matsimetsa kinnistu eraldisel 2 teha lageraiet ja esitas Keskkonnaametile kinnitamiseks metsateatise 50001031352. Keskkonnaameti 25.06.2024 otsusega keeldus Keskkonnaamet metsateatise kinnitamisest põhjendusel, et raiealale on kavandatud Põhja-Hagudi loomatunneli potentsiaalne kaitsevöönd. Esitatud metsateatis ühegi õigusaktiga vastuolus ei olnud. 3. Seletuskirjas punktis 13.6 esitatakse: „Piiranguvööndis maaomanikel metsa majandades ja/või metsamajanduskava koostades tuleb arvestada, et piiranguvööndi metsad toimivad läbipääsudele juurdepääsualana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandades raied planeerida mahus ja viisil, mis tagab puistu sidususe ja toetab loomade läbipääsude suudmeni jõudmist. Raiete planeerimisest teavitada läbipääsu omanikku enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile. Uuendusraie on üldjuhul keelatud, välja arvatud Keskkonnaameti nõusolekul ning metsamajandamiskava olemasolul puistutes, kus kaitsevööndis asuva metsatüübi säilimine ja areng on tagatud kõige paremini uuendusraietega.“ Kuna puuduvad õigusaktid, mis seavad kitsendused ökoduktide nn piiranguvööndile, ei ole maaomanikul ja üldplaneeringu seletuskirjast nähtuvalt ka kohalikul omavalitsusel ning seletuskirja koostajal selgust, kas, mis ulatuses ja mis raietega on ökodukti kitsendusega kinnistul võimalik metsa majandada. Üldplaneeringu kohaselt peab maaomanik, metsakorraldaja (taksaator) „kirjutamata reegleid“ arvestama juba metsamajandamiskava koostamisel. Kuidas saavad omanik ja taksaator hinnata puistu sobivust loomade jaoks? Mida ja kuidas arvestada, kui reeglid puuduvad? Maaomanik, taksaator, samuti ametnik peavad lähtuma õigusaktide nõuetest. Kaitstavatel loodusobjektidel on looduskaitseseaduses (LKS) ja konkreetse kaitstava loodusobjekti kaitse-eeskirjas sätestatud reeglistik, millised raied on lubatud või keelatud ja millistel tingimustel. Ökoduktide piiranguvööndite puuduvad igasugused reeglid, millest lähtuda. Õiguskantsler on 17.10.2024 kirjas nr 7-4/241278/2406044 Kliimaministeeriumile selgitanud, et kui seaduses puudub tegevust keelav norm, siis ei saa amet seda tegevust omatahtsi keelata isegi juhul, kui keeld tundub mõistlik. ÜP sätestab, et raiete planeerimisel tuleb koostööd alustada ulukiläbipääsu omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu ulukiläbipääsule.	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Metsateatiste kooskõlastamist reguleerib seadus. Metsaseadus näeb teataval juhul (nt mõningatel rohealadel) ette metsateatise kooskõlastamise kohaliku omavalitsusega (MS § 42 lg 3), aga mitte kunagi naaberkinnistu omanikuga ehk läbipääsu omanikuga. Matsimetsa kinnistu on maatulundusmaa sihtotstarbega metsakinnistu ja omandatud metsamajanduslikel eesmärkidel. Kuni ei ole selge, missugused on ökoduktist lähtuvad täpsed kitsendused seoses metsade majandamisega, missugune on kitsenduste mõju maaomanikule ning kas ja kuidas kitsendusi maaomanikule kompenseeritakse, ei nõustu maaomanik Matsimetsa kinnistu hõlmamisega ökodukti-suurulukitunneli piiranguvööndisse (ÜP kaardil nimetatud suurimetajate läbipääsu piirkond). **Palun üldplaneeringu jooniselt Matsimetsa kinnistult eemaldada rohevõrgustiku tähised ja suurimetajate läbipääsu piirkond sarnaselt põhja suunal jäävate kinnistutega.**	
		3. Enne üldplaneeringu menetluse jätkamist lahendamist vajavad küsimused Küsitav on, kas kohalikule omavalitsusele on planeerimisseadusega antud volitus kehtestada planeeringuga metsateatise menetlusele (sh kooskõlastamisele) seaduses ettenähtust rangemaid nõudeid. PlanS § 75 lg 1 p-s 1 on peetud silmas transpordivõrgustikust tekkivate kitsenduste sisulist määramist, mitte menetluslike küsimustega (sh erinevateks tegevusteks loa küsimise ja selle andmise protsess) tegelemist. ÜP-s kitsenduste sisuline määramine tagaks ka nende läbipaistvuse ning arusaadavuse, samas kui kooskõlastamise protsess võib jääda varjatuks, selle tulemus on etteprognoosimatu ning kitsenduste tegelik kehtestamine lükatakse edasi tulevikku. Kohalikul omavalitsusel on planeerimisseaduse (PlanS) § 75 lg 1 p 1 kohaselt õigus määrata transpordivõrgustikust ja muust infrastruktuurist tekkivad kitsendused. Neid tingimusi määrates tuleb kohalikul omavalitsusel PlanS § 1 lg-st 3 tulenevalt lähtuda ka haldusmenetluse seaduses sätestatud normidest ja põhimõtetest. See tähendab, et muu hulgas tuleb tagada, et määratavad tingimused oleksid seadusega kooskõlas ja proportsionaalsed. ÜP näeb ette, et ulukiläbipääsu piiranguvööndites tuleb säilitada kõrgpuistu jätkuv sidusus ulukiläbipääsude suudmeala ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel. Kui suudmealal asub majandusmets, takistavad sellised kitsendused oluliselt kinnistu tavapärast kasutamist. ÜP-st ei nähtu põhjendusi piirangute proportsionaalsuse kohta. Samuti ei nähtu, et oleks hinnatud nende kitsendustega kaasnevat mõju maaomanikele ning kaalutud kulu või kahju kompenseerimise vajadust. Näiteks kompenseeritakse maaeluministri 23.12.2022 määrusega nr 78 „Perioodi 2023-2027 Natura 2000 erametsades elurikkuse soodustamise toetus“ looduskaitseseaduse alusel kehtestatud piiranguid metsa majandamisele nendes metsades, kus majandamine on tugevasti pärsitud (peamiselt tähendab see	Küsimus on selgitustaotlusega esitatud Kliimaministeeriumile. Arvestamine sõltub ministeeriumi seisukohast.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		lageraiete keeldu) kompensatsiooniga 160 eurot/ha ning leebemate piirangute korral kuni 60 eurot/ha aastas. Riigikohus on 06.12.2022 lahendis 5-22-5 kohaliku omavalitsuse poolt seatud raiepiirangute kohta leidnud, et need võivad riivata omandipõhiõigust intensiivselt, kuna võivad välistada kinnistul paikneva metsa majandamise täielikult või ulatuslikult (nt lageraiet välistava kaitsevööndi kehtestamisel). Arvestades nn loomatunnelite piiranguvööndite riive intensiivsust ja iseloomu omandile, on õiguskantsler 17.10.2024 kirjas esitanud, et juhul, kui raiest on vaja kiiresti säästa konkreetne katastriüksus, siis ei pea selleks seadusliku aluseta keelama isiku tegevust, vaid tuleks alustada seaduse alusel maaomanikuga läbirääkimisi, et omandada vastav maatükk üldiste huvide kaitseks. **Eeltoodust tulenevalt oleme seisukohal, et kuni riik ei ole vastu võtnud seadust, mis võimaldaks laiamahulist ökodukti piiranguvööndit üldse seada, tuleks loomatunnelite piiranguvööndite seadmine sellisel kujul üldplaneeringutega lõpetada ja piiranguvööndite piiritlemine üldplaneeringust välja jätta. Samad probleemid on ka maanteede ökoduktide piiranguvööndditega. Omandiõigust ei saa kitsendada seadusest tuleneva aluseta.** **On vajalik, et kohalikud omavalitsused ja ka planeeringu koostajad tõstataksid selle küsimuse ja nõuaksid selle lahendamist Kliimaministeeriumilt või muult pädevalt ministeeriumilt. Ökoduktidega seotud omandiõiguse riive küsimust tuleb asuda ka päriselt lahendama, mitte vastata pikkade selgitustega rohevõrgustike vajadusest ja avalikest huvidest, pisendades omandiõigust ja tehes metsakinnistu omanikust võrreldes näiteks korteriomandi omanikuga teisejärgulise omaniku.** **Õiguskantsler on 17.10.2024 kirjas Kliimaministeeriumile palunud küsimuse lahendada seadusest ja põhiseadusest lähtudes. Kui raiest on vaja kiiresti säästa konkreetne katastriüksus, siis ei pea selleks seadusliku aluseta keelama isiku tegevust, vaid tuleks alustada seaduse alusel maaomanikuga läbirääkimisi, et omandada vastav maatükk üldiste huvide kaitseks. Sama kehtib ka kohalike omavalitsuste suhtes või kitsenduse tekitanud ehitise omaniku suhtes.** Üldplaneeringute menetlustes on ulukiläbipääsude piiranguvööndit puudutavate vastuväidete saamisel näiteks Paide Linnavolikogu 25.09.2025 otsusega nr 36 üldplaneeringust välja võetud riigiteede ökoduktide ja suurulukitunnelite 500 meetrise piiranguvööndi määramine ning joonistelt piiranguvööndi kaardikiht eemaldatud (lisa 2 ja 3).	
463.	**eraisik** 11.09.2026 **dokumendi viide**	Olen Nurme talu ehk praeguste andmete järgi Hagudi küla, Staadioni tee 6 kinnistu omanik. Sain Rapla valla koostatava üldplaneeringu avaliku väljapaneku käigus teada, et minu kinnistu või selle osa on kavandatud „kompaktse hoonestuse võimalusega ala“ koosseisu.	Arvestatakse. Loobutakse kompaktse hoonestuse võimalusega ala kavandamisest

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Minuga ei ole enne selle lahenduse avalikustamist arutatud, et minu kinnistu ja olemasolev ajalooline taluõu kavandatakse sellise ruumilise arengusuunaga alasse, samuti ei ole mulle selgitatud, miks on ala piir määratud just selliselt ega millised praktilised tagajärjed sellest minu kinnistule ja selle ümbrusele võivad tulevikus tuleneda. Üldplaneeringu seletuskirja järgi tähendab „kompaktse hoonestuse võimalusega ala“ muu hulgas võimalust moodustada kuni 2000 m² minimaalsuurusega katastriüksusi. Hajaasustuses toimub ehitustegevuse kavandamine üldjuhul projekteerimistingimuste kaudu ning detailplaneering on ÜP järgi kohustuslik muu hulgas kolmest ja enamast elamust koosneva elamugrupi püstitamisel. Seega ei ole kõnealune kaarditähis üksnes informatiivne, vaid kujundab piirkonna tulevast maakasutuse ja hoonestamise suunda. Nurme talu ehk Staadioni tee 6 ei ole hoonestamata arendusmaa. Tegemist on olemasoleva ajaloolise taluõuega, milles paikneb ka Hagudi kohaliku ajaloo seisukohalt väärtuslik mõisaaegne turbatööstuse hoone. Hagudi küla poolt ÜP avalikul väljapanekul esitatud seisukohas on seetõttu juba eraldi juhitud tähelepanu vajadusele käsitleda Nurme talu ehk Staadioni tee 6 ajaloolist taluõue ja turbatööstuse hoonet ühe ruumilise tervikuna ning vältida olukorda, kus „kompaktse hoonestuse võimalusega ala“ määratlus muutub iseenesest põhjenduseks selle taluõue või selle vahetu ümbruse tihendamiseks. Hagudi küla kohapõhises väärtuste eriosas on tehtud ettepanek võtta uue hoonestuse, tänava- ja teevõrgu, tehnovõrkude või muu ruumikasutuse muutmise puhul lähtekohaks mõisaaegse turbatööstuse hoone säilimine ja ajaloolise taluõue struktuur. Kaitse-eesmärgiks on säilitada turbatööstuse hoone kohaliku ajaloo kandjana ning vältida ajaloolise taluõue ruumilise terviku põhjendamatut killustamist. Omanikuna pean probleemseks, et minu kinnistule määratakse senisest erinevat ja potentsiaalselt intensiivsemat maakasutust soosiv arengusuund olukorras, kus mul ei ole olnud enne planeeringu vastuvõtmist sisulist võimalust teada, et sellist muudatust kavandatakse, mõista selle eesmärki ja võimalikke tagajärgi ning anda oma kinnistu ja ajaloolise taluõue kohta vajalikku teavet. Planeerimisseaduse § 76 lg 2 kohaselt kaasatakse üldplaneeringu koostamisse isikud, kelle õigusi planeering võib puudutada, ning § 87 lg 3 järgi peavad avalikustatavast üldplaneeringust selguma kavandatavad muudatused, nende kaalutletud põhjendused ja elluviimise tingimused. Palun seetõttu: ▪ mitte kinnitada Nurme talu, praeguse aadressiga Hagudi küla, Staadioni tee 6 kinnistu suhtes praegust kompaktse hoonestuse võimalusega ala piiri enne maaomanikuga sisulise arutelu läbiviimist; ▪ selgitada, millal, milliste ruumiliste või arenguliste kaalutluste alusel ning kelle ettepanekul otsustati Nurme talu, praeguse aadressiga Hagudi küla, Staadioni tee 6 kinnistu sellesse alasse hõlmata;	Hagudi alevikust lõuna pool Staadioni tee ja Sula tee piirkonnas.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		▪ selgitada, milliseid konkreetseid tulevasi maakasutus- ja hoonestusvõimalusi või -ootusi see tähis Nurme talu, praeguse aadressiga Hagudi küla, Staadioni tee 6 kinnistule ning selle naabrusele loob ja milline on seos ÜP-s sätestatud 2000 m² minimaalse katastriüksuse suurusega; ▪ selgitada, kas vald käsitles Nurme talu, praeguse aadressiga Hagudi küla, Staadioni tee 6 omanikku PlanS § 76 lg 2 tähenduses isikuna, kelle õigusi planeering võib puudutada, ning millal ja millisel viisil teavitati omanikku kõnealuse ruumilise arengusuuna kavandamisest; ▪ jätta kompaktse hoonestuse võimalusega ala tihendamise eeldusest välja Nurme talu, praeguse aadressiga Hagudi küla, Staadioni tee 6 ajalooline taluõu koos mõisaaegse turbatööstuse hoone ning selle ruumilise terviklikkuse säilitamiseks vajaliku kontaktalaga; ala täpne piir määrata koostöös omanikuga ja Hagudi kohapõhise väärtusanalüüsi alusel; ▪ lisada Hagudi kohapõhistesse ÜP tingimustesse põhimõte, et kompaktse hoonestuse võimalusega ala määramine ei anna iseenesest alust ajaloolise taluõue tihendamiseks, tükeldamiseks ega selle ajaloolist struktuuri kahjustava uue tee-, tänava-, tehnovõrgu või hoonestuslahenduse rajamiseks; ▪ kui vald kavatseb Nurme talu, praeguse aadressiga Hagudi küla, Staadioni tee 6 või selle vahetu ümbruse suhtes säilitada intensiivsema hoonestamise võimaluse, lahendada uus arendus tervikliku detailplaneeringuga, milles hinnatakse korraga ajaloolise taluõue väärtust, naabrite elukeskkonda, juurdepääse, liikluskoormust, vee- ja reoveelahendust ning põhjavee kaitstust, mitte üksikute järjestikuste projekteerimistingimuste kaudu. Üldplaneeringuga on võimalik määrata täiendavaid detailplaneeringu koostamise kohustusega alasid ja juhte; seega on vallal võimalik selline õigusselgust ja terviklikku planeerimist tagav tingimus ÜP-s ette näha. Ma ei taotle oma kinnistu tavapärase kasutamise või omaniku enda põhjendatud tulevase ehitusvõimaluse välistamist. Ettepaneku eesmärk on, et ajaloolist taluõue ei käsitletaks üldise tihendamisreservina ning võimaliku ruumilise muutuse üle otsustataks omaniku osalusel, olemasolevaid väärtusi ja kogu ümbruse toimimist arvestades. Palun käsitleda käesolevat arvamust Rapla valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku ajal esitatud eraldiseisva arvamusena ning ettepanekute mittearvestamise või osalise arvestamise korral esitada iga ettepaneku kohta põhjendatud seisukoht.	
464.	**MTÜ Raikküla Mõis** 11.09.2026 **dokumendi viide**	MTÜ Raikküla Mõis esitab oma arvamused ja ettepanekud Rapla valla üldplaneeringu (edaspidi ÜP) põhilahenduse avalikustamisel. MTÜ Raikküla Mõis analüüsis Rapla valla ametlikku vastust (Ettepanekute koondtabel, Jrk nr 413) meie 06.09.2024 esitatud kaheksale ettepanekule. Esitame allpool iga punkti kohta uued, konkreetsed vastuargumendid, tuginedes (a) üldplaneeringu 09.06.2026 seletuskirjale ja maakasutusplaanile (14.05.2026); (b) KSH aruande vastuvõtmisele esitatud versioonile (17.05.2026); (c) üleriigilise planeeringu	Arvestatakse osaliselt. Seletuskirjas korrigeeritakse Raikküla mõisasüdame hoonete ja objektide arvu ning täiendatakse ettepaneku alusel mõisakomplekside üldisi tingimusi,

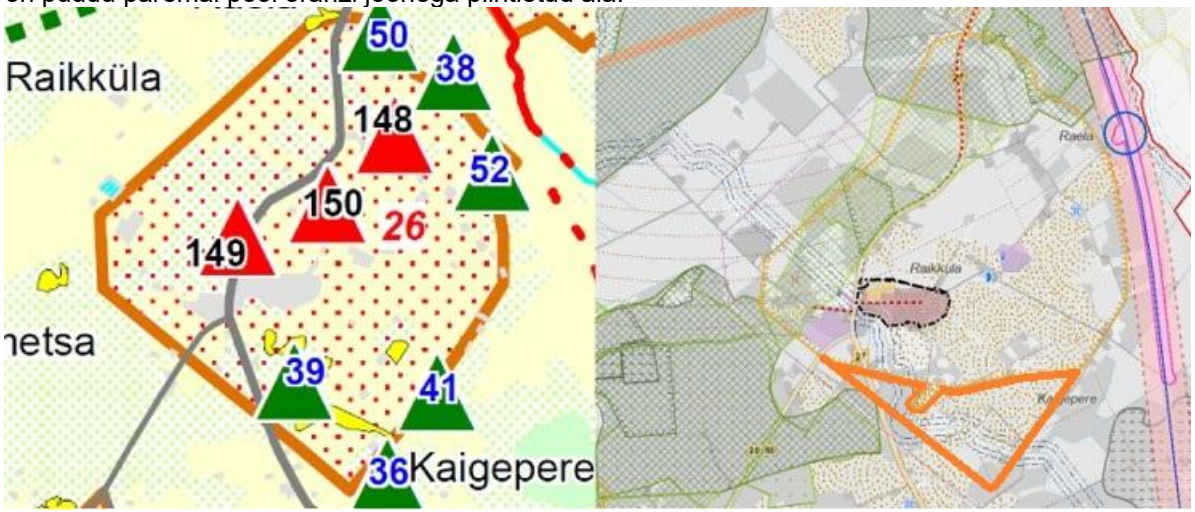
Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		"Eesti 2050" seletuskirjale, Lisale 1 ja mõjude hindamise aruandele (kooskõlastamisel, juuni 2026); (d) Muinsuskaitseseadusele; (e) hetkel kehtivale üleriigilisele planeeringule "Eesti 2030+" ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandele ning (f) kehtivale Rapla maakonnaplaneeringule 2030+ ja selle lisadele (sh Lisa 4 – teemaplaneering "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" koos muinsuskaitseobjektide, rohevõrgustiku ja väärtuslike maastike lisadega) ning (g) Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruandele, mis on ÜP koostamisel juba täna siduvad. Oma 06.09.2024 saadetud ettepanekut nr 2 (tuuleala T8 kohta) me rohkem enam ei käsitle, kuna KSH aruande vastuvõtmisele esitatud versioonis (17.05.2026) on kirjas, et: "Arvestades allesjääva ala (tuuleala T8) väiksust, siis veendumus ala sobivuse osas on väike. Üldplaneeringu koostamisel on otsustatud ala edasisest kavandamisest loobuda ja tuulepargi asukohavalikut üldplaneeringus ei tehta. Sellest lähtuvalt on ka KSH erinevates osades tuuleparke käsitlev osa eemaldatud.". Samuti ei käsitle me rohkem oma 06.09.2024 saadetud ettepanekut nr 6, teemal kaardirakenduse perspektiivse kergliiklustee viga mõisapargis, sest valla vastus Ettepanekute koondtabelis (Jrk 413) sellele ettepanekule oli: "Arvestatakse." Juhime tähelepanu, et lisaks 06.09.2024 esitatud kaheksale ettepanekule esitasime koos Muinsuskaitseametiga 11.04.2025 täiendava, ühise ettepaneku (Jrk nr 432) teede avaliku kasutuse kriteeriumite täiendamiseks. Käesolevas dokumendis on Ettepanek 4 juurde lisatud selle 11.04.2025 pöördumise info, mille saatsime tookord digiallkirjastatuna e-kirjaga Rapla Vallavalitsusele. **Ettepanek 1 — Raikküla mõisa miljööväärtuslikuks alaks määramine** **Valla ametlik vastus (Jrk 413):** "Arvestatakse osaliselt. Miljööväärtusliku ala määramisega nõustutakse. Tingimuste seadmisel lähtutakse väärtuste säilimise põhimõttest, kuid jäetakse samas võimalused ka arendustegevuseks ja uusehitiste rajamiseks. Selgitame, et ÜP-ga saab luua eeldused ja tingimused tegevuste kavandamiseks, kuid pole võimalik kohustada omanikke leidma kõikidele mõisakompleksi hoonetele sobivad funktsioonid (ettepaneku p 3). Raikküla mõisa miljöö säilimiseks esitatud tingimuste ettepanekud vaadatakse üle ja pakutakse välja sobiv sõnastus." Uuendatud seletuskirja p 6.2.2 kannab nüüd punktis 11 kirjet "Raikküla mõisasüda" ning p 6.2.3 lisab kohalike kultuuriväärtuslike objektide loetellu "Raikküla mõisa säilinud kõrvalhooned, mis ei ole riikliku kaitse all". Täname valda põhimõttega arvestamise eest, teeme ka omapoolsed täiendusettepanekud järgnevat: **Uued ettepanekud/argumendid:** ● Palume, et seletuskirja p 6.2.3 kirjeldus loetleks selgesõnaliselt kõik 06.09.2024 kirjas nimetatud, muinsuskaitse alt väljas olevad hooned (tall-kastellihoone, õllevabrik, sepalaut, puutöökoda, masinateruum, varemetes silotorn ja õunaait, 2 rehehoonet, heinaküün, Eona/Joonase kõrts) ning	lisades tehnoseadmete avalikust ruumist nähtavale asukohale paigutamisest hoidumise punkt ning hoolduskohustustuse soovitused (ptk 6.2.2). Ei arvestata ettepanekutega, mille täitmine võib osutuda ebarealistlikult kulukaks või omanikule ebaproportsionaalselt koormavaks. Näiteks ei kohustata omanikku mõisakompleksi kõikidele hoonetele sobivaid funktsioone leidma, ei sätestata uusehitise keeldu ega määrata ajalooliste aedade taastamise kohustust. ÜP võimaldab neist tegevustest kõiki, kuid vabatahtlikkuse alusel, ilma omanikule kohustust seadmata. ÜP eesmärk on luua tingimused pärandi säilimiseks ja kasutamiseks.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		sellele lisaks nimetada ka p 6.2.2 kõik Raikküla mõisaga seotud kultuurimälestised, saades kokku 20 objekti. Juhime tähelepanu veel sellele, et praegu dokumendis nimetatud 14 ajaloolist hoonet ei ole korrektne, õige nimekiri Raikküla mõisa objektidest järgneb, kokku 20: 1. Tall-kastellihoone / mõisa ansamblis 2. Õllevabrik / mõisa ansamblis 3. Sepalaut / mõisa ansamblis 4. Puutöökoda / mõisa ansamblis 5. Masinateruum / mõisa ansamblis 6. Silotorn (varemetes)/ mõisa ansamblis 7. Õunaait (varemetes)/ mõisa ansamblis 8. ja 9. Rehehooned, 2 tk. (1 varemetes)/ need asuvad proportsionaalselt mõisa pargi tagaosa kahel sihiteljel ja on mõlemad olulised objektid mõisa maastikulisel ülesehitusel. 10. Heinaküün / Raikküla mõisa allee alguses üle maantee, nn. Järveheinamaal ja mille servas, nn Hauametsas asub Keyserlingide matmispaik 11. Eona e. Joonase kõrts / Rapla-Järvakandi maanteel Lisanduvad kultuurimälestistena kaitstavad: 12. Peahoone 13. Sepikoda 14. Valitsejamaja 15. Ait-kuivati 16. Tall 17. Küün-tõllakuur 18. Jääkelder 19. Park ja allee 20. Raikküla mõisa kalmistu ● Teeme ettepaneku, et p 6.2.2 Miljööväärtuslikud alad all nimetatud Raikküla mõisasüdame ala kataks kõiki eelpool nimetatud, nii muinsuskaitsealuseid kui mitte kaitstavaid mõisa kõrvalhooneid. Tugineme otseselt sellele, et Muinsuskaitseamet on 2024–2027 aktiivselt läbi viimas kultuurimälestiste nimekirjade korrastamist, see kinnitab meie 2024. a ettepanekus esitatud riski ja põhjendab, miks kohaliku miljöökaitse täpne piiritlus on just praegu oluline, sõltumata riikliku mälestise staatuse võimalikest tulevastest muudatustest. ● Täiendava, kehtivale õigusele tugineva argumendina juhime tähelepanu, et kehtiv üleriigiline planeering "Eesti 2030+" (ptk 2 "Visioon ‘Eesti 2030’", lk 12) näeb maapiirkondade rolli just kultuuripärandi kandjana: "Ökoloogiliselt puhtale tootmisele keskenduv põllumajandus ja metsandus pakuvad traditsioonilisemaid töökohti ning kindlustavad – koos hästi korraldatud kultuuri- ja loodusturismiga – Eesti kultuurmaastike ja rohevõrgustiku säilimise ning kestliku kasutamise." Sama planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne (KSH aruanne,	

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ptk 4.2 "Asustus", lk 20–21) hoiatab otsesõnu: "Asustuse arengu võimalikud keskkonnamõjud on esiteks seotud isevoolulise (ebapiisavalt reguleeritud) asustusmustri muutuste mõjuga väärtuslikele kultuurmaastikele ja viimaste kadumine (sh külamiljöö kadumine)." See toetab otseselt meie nõuet, et p 6.2.2 loetleks hooned selgesõnaliselt, mitte üldsõnalise kokkuvõtte kaudu. ● Palume, et p 6.2.2 üldtingimuste (p 8, "Mõisakompleksides") sõnastusse lisataks meie 2024. a ettepanekus toodud kümnest tingimusest need, mida praegune sõnastus (p 8.1–8.6) veel ei kata – eelkõige punkt 10 - tehniliste elementide, sh päikesepaneelide, nähtavuse piirang avalikust ruumist. ● Täiendava, maakonna tasandi argumendina juhime tähelepanu, et kehtiv Rapla maakonnaplaneering 2030+ (seletuskiri, ptk 4.1.2 "Kultuuripärand", lk 36, "Põhimõtted üldplaneeringute koostamiseks" p 2 ja p 4) sätestab otsesõnu, et maa-alad, kuhu on kontsentreerunud väärtuslikud kultuuripärandi objektid ja kus on säilinud ajalooline maakasutus ja asustusmuster hoonestuse näol, tuleb üldplaneeringu raames määrata miljööväärtuslikeks aladeks ning neile seada kaitse- ja kasutustingimused, mis "peavad olema piisavaks aluseks nii detailplaneeringute koostamiseks kui detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel korral projekteerimistingimuste andmiseks väärtuslikele ehitistele". See on otsene maakonnaplaneeringu tasandi nõue, mis toetab nii miljööala määramist kui ka p 8.1–8.6 täiendamiseks esitatud, piisavalt konkreetsete tingimuste nõuet. ● Täiendava, maakonna tasandi kinnitusena juhime tähelepanu, et Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ Lisa 4 (2003. a teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“, ptk 3.3.3 „Soovitused“, lk 30) sätestab mõisakeskuste ja -parkide ning arhitektuurimälestiste kohta üldise soovituste loetelu: hooldatuse tagamine, vajadusel hoonete konserveerimine/restaureerimine, vaadete avamine ja säilitamine ning parem tähistamine ja eksponeerimine. See on otsene, üle 20 aasta kehtinud maakonna tasandi alus meie nõudele täiendada p 8.1–8.6 konkreetsete, kontrollitavate hooldus- ja eksponeerimistingimustega, mitte jätta neid üldsõnaliseks. ● Teeme ettepaneku, et vald looks miljööalale pigem soodustavad, mitte formaalse kohustusega tingimused (nt DP-vaba menetlus, projekteerimistingimuste eelistamine olemasolevate hoonete taaskasutusel). Kinnitame, et vajadus leida Raikküla mõisahoonele kasutus ei ole meie subjektiivne seisukoht, vaid on maakonna tasandil sõnastatud juba 2003. aastal: Lisa 4 (ptk 3.3.3 „Soovitused“, lk 31, „Maakondliku tähtsusega alad — Raikküla“) sätestab otsesõnu: „Raikküla mõisahoonele kasutuse leidmine. Paka mäe hooldamine ning turistidele kättesaadavaks tegemine.“ See toetab meie ettepanekut luua soodustavad, mitte formaalse kohustusega tingimused, kuna maakonna planeeringu enda soovitus eeldab just kasutuselevõttu soodustavat, mitte piiravat lähenemist. Tugineme siin ka Eesti 2050 seletuskirja ptk 3.4 põhimõttele hoida ehitatud pärandit kasutuses ning siduda uusarendused mõtestatult ajalooliste hoonete ja hoonestuselementidega.	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ettepanek 3 — väärtusliku maastiku "Raikküla" piiride taastamine **Valla ametlik vastus (Jrk 413):** "Üldplaneering lähtub kehtivast Rapla maakonnaplaneeringust, kehtestatud 2018. Kehtiva maakonnaplaneeringuga võrreldes ei ole Raikküla väärtusliku maastiku ulatust vähendatud, vaid laiendatud. Väärtusliku maastiku koosseisu on hõlmatud Jänusmäe tamme piirkond." Meie arvates oli väärtusliku maastiku koosseisus ka juba kehtivas maakonnaplaneeringus Jänusmäe tamme piirkond (vt. allpool kaardil nr 39). Oleme teinud kaardi (vt allpool), millega näitame, et meie arvates maakonnaplaneeringus 2030+ näidatud lõunaosa (millele oleme korduvalt osundanud) – kaardil vasakul ei ole jätkuvalt üldplaneeringusse üle toodud – kaardil paremal pool, nimelt üldplaneeringu põhilahenduses on puudu paremal pool oranži joonega piiritletud ala: *Kaart. Vasakul - Raikküla väärtuslik maastik Rapla maakonnaplaneeringus 2030+ ja paremal - Rapla valla üldplaneeringus – puudu on üldplaneeringus kogu lõunaosa, oranži joonega piiritletud* Juhime tähelepanu, et kui Rapla maakonnaplaneeringus on Raikküla väärtusliku maastiku koosseisus ka nt nr. 36 Aru kasesalu ning nr. 41 Kalmu tammesalu, mõlemad objektid on looduskaitsealused, kuid Rapla üldplaneeringus on need Raikküla väärtuslikust maastikust välja jäetud. **Uued ettepanekud/argumendid:** ● Palume KOV kinnitust koos kahe vastava kaardi võrdlusega, et Raikküla väärtusliku maastiku piir üldplaneeringus katab kogu maakonnaplaneeringu 2030+ dokumendis näidatud ala ehk need nimetatud kahes dokumendis toodud Raikküla väärtusliku maastiku piirid kattuvad 100%liselt.	Arvestatakse osaliselt. Ettepanekus on viidatud teemaplaneeringu “Asustus ja maakasutust suunavad keskkonna-tingimused” vanemale materjalile. 2018. aastal kehtestatud maakonna-planeering on teemaplaneeringuga määratud piire täpsustanud - lõunaosa ei ole kehtiva maakonnaplaneeringu kohaselt enam väärtusliku maastiku osa. ÜP täpsustab kehtivat maakonnaplaneeringut Jänusmäe tamme piirkonna hõlmamisega väärtusliku maastiku koosseisu. Väärtusliku maastiku piiride täiendavaks muutmiseks, Aru kasesalu või Kaigepere mõisa hõlmamiseks väärtusliku maastiku koosseisu on vaja leida põhjendatud ruumikuju, samuti formuleerida laienduse ossa jäävad kaitstavad väärtused ning leida sobivad kaitse-eesmärgid. 2018. aastal kehtestatud maakonnaplaneeringuga vähendati väärtusliku maastiku ulatust. Pole selge, millised asjaolud tingivad piiride laiendamist. ÜP-ga ei tehta ettepanekuid rahvusmaastiku määramiseks ega tööta välja tingimusi rahvusmaastike määramiseks, kuna see väljub ÜP ülesannete raamest.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		• Kordame oma ettepanekut liita Kaigepere mõisa (Raikküla mõisa karjamõisa) ümbritsev ala väärtusliku maastiku piiridesse. Vald on selle objekti lisanud p 6.2.3 kohalike kultuuriväärtuslike objektide loetellu (p 2), kuid objektikaitse ei kaitse ümbritsevat avatud maastikku ega vaateid, mistõttu esitame selle konkreetse ettepaneku osa uuesti eraldi punktina, kuna vald ei ole seda otsesõnu käsitlenud ega tagasi lükanud. • Tugineme "Eesti 2050" seletuskirja ptk 3.6.2 punktile 1–2 ("väärtuslikke maastikke tuleb osana kvaliteetsest ruumist hoida ja kasutada maastikuväärtusi säilitades, et kanda edasi meie identiteeti ja kultuurilugu") kui kõrgema taseme tugiargumendile kohaliku tasandi väärtusliku maastiku piiride pigem laiendamiseks kui kitsendamiseks. Juhime ühtlasi tähelepanu, et "Eesti 2050" kaalub ka rahvusmaastike kategooria kasutuselevõttu (ptk 3.6.2 p 5) kõige olulisemate maastike esiletõstmiseks – leiame, et Raikküla, ühe kõige terviklikumalt säilinud klassitsistliku mõisaansamblina, sobib sellesse konteksti. • Lisaks "Eesti 2050" kavandile tugineb sama põhimõte juba kehtivale "Eesti 2030+" planeeringule (ptk 6 "Rohevõrgustiku sidusus ja maastikuväärtuste hoidmine", lk 48): "Väärtuslike maastike hoidmine, säilitamine ja kestlik kasutamine teenivad osaliselt rohevõrgustiku toimimise eesmärke … Maakonna teemaplaneeringutes nimetatud väärtuslike maastike (sh traditsiooniliste põllumajandusmaastike) säilitamise ja kasutamise meetmeid tuleb uute planeeringute koostamisel arvesse võtta" ning "Välja tuleb töötada Eesti rahvusmaastike määratlemise ja nende säilimist tagavad tingimused." Sama peatükk (lk 47) rõhutab, et erilist tähelepanu tuleb pöörata piirkondadele, kus rohevõrgustiku struktuuride tihedus on väiksem ja sidusus ohustatud, tuues näitena otseselt Kesk-Eesti, kuhu Raplamaa kuulub – see on täiendav, geograafiliselt konkreetne riiklik argument väärtusliku maastiku piiride pigem laiendamise, mitte kitsendamise kasuks. • Kehtiva Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ väärtuslike maastike tabel (seletuskiri, lk 32, NR 26 "Raikküla", maakondlik tähtsus) kirjeldab ala järgmiselt: "Muinaseestlaste Kärajate (nõupidamise kant) Paka mäel. Klassitsistlikus stiilis Raikküla mõisa peahoone ja mõisaansambel. Keyserlingide perekonna matusepaik. Jänusmäe tamm. Lillemägi – A. von Keyserlingi poolt rajatud Eesti esimene kiviktaimla. Raela ridaküla. Aru kasesalu." Kuna Aru kasesalu asub 2002. a teemaplaneeringu (nüüdse maakonnaplaneeringu Lisa 4, ala 24 "Raikküla") kirjelduse kohaselt just Kaigepere külas, on Kaigepere juba täna maakonna tasandi planeeringudokumendis käsitletud Raikküla väärtusliku maastiku lahutamatu osana – see on otsene alus Rapla valla üldplaneeringusse, mitte ainult Aru kasesalu taasühendamiseks Raikküla väärtusliku maastikuga, vaid ka Kaigepere mõisa ümbritseva ala liitmiseks väärtusliku maastiku piiridesse. • Täiendava, iseseisva looduskaitselise argumendina juhime tähelepanu, et KSH aruande Natura-eelhindamise tabel (lk 49, nr 36) käsitleb "Raikküla-Paka loodusala"(138,9 ha), mille kaitse-eesmärgiks on Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübid ning II lisas nimetatud kaitstav liik püst-linalehik. Kuna Raikküla väärtusliku maastiku enda kirjeldus (vt eespool) nimetab just Paka mäge ala keskse väärtusena, kinnitab Natura-staatus, et tegemist ei ole üksnes kultuurilis-ajaloolise, vaid ka Euroopa Liidu tasandil kaitstava loodusväärtusega alaga, mis annab täiendava kaalu piiride hoolikale ja väärtuste levikule vastavale määratlemisele.	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ettepanek 4 — Määrata avaliku kasutusega teedeks Raplamaa väärtuslikel maastikel asuvad need kaitsealused mõisaalleede teed, mis ühendavad alleed riiklike mälestistena kaitse all olevate mõisa peahoone ja pargiga. **Valla ametlik vastus 06.09.2024 ettepanekule (Jrk 413):** "Ettepanekuga ei arvestata. Avalikuks kasutamiseks erateed määratakse juhtumipõhiselt omavalitsuse kaalutlusotsusega." Esitasime 11.04.2025 koos Muinsuskaitseametiga (Raplamaa nõunik Andrus Rospu) täiendava, oluliselt detailsema ja faktipõhisema ühise ettepaneku (Jrk 432), mille saatsime e-kirjaga Rapla Vallavalitsusele. **Ühine ettepaneku 11.04.2025:** MTÜ Raikküla Mõis ja Muinsuskaitseamet teevad ettepaneku täiendada üldplaneeringu seletuskirja eratee avalikuks kasutamiseks määramise osa, lisades omavalitsuse kaalutlusotsuse tegemisele järgmise kriteeriumi: „7) tee tagab ühenduse kaitsealuste kultuurimälestiste vahel: alleedelt ajaloolised juurdepääsud ehitismälestisteni“. **Valla vastus (Jrk nr 432):** “Kaalutluste kriteeriumite seletuskirjas olev hulk on piisav, mistõttu täiendava tingimuse lisamise vajadus puudub. Ajalooline juurdepääs kvalifitseerub „muuks kaalukaks juhtumiks“ ja seega on ka praeguses sõnastus ettepaneku eesmärk täidetud." **Uued ettepanekud/argumendid:** ● Palume veelkord vallal kaaluda MTÜ Raikküla Mõis ja Muinsuskaitseameti ühisettepanekut täiendada üldplaneeringut konkreetselt, eratee avalikuks kasutamiseks määramise osas, lisades omavalitsuse kaalutlusotsuse tegemisele järgmise kriteeriumi: „7) tee tagab ühenduse kaitsealuste kultuurimälestiste vahel: alleedelt ajaloolised juurdepääsud ehitismälestisteni“. ● "Muu kaalukas juhtum" on kaalutlusotsuse tegemise alus, mitte tagatis, et otsus ka tehakse – nagu meie ettepaneku sisus kirjeldatud konkreetse juurdepääsutee juhtum. Kusjuures oluline on rõhutada, et tegemist on mälestiste võimaliku arendamise ja seeläbi säilimise seisukohalt ülikriitilise teemaga. ● Raikküla mõisa näitel on Raikküla mõisa park ja allee üks ja sama riiklik mälestis (reg nr 15300) ning juurdepääsu tagamine selle mälestise enda territooriumi sees on mitte kellegi teise kinnistu kaudu tehtav erand, vaid mälestise enda ajaloolise terviklikkuse ja säilimise küsimus. See on täiendav, Muinsuskaitseseadusest tulenev argument ja „ajalooline juurdepääs“ on võrdväärne omavalitsuse kaalutlusotsuse kuue kriteeriumi loetelus toodud punktidega ning vajaks üldplaneeringus konkreetset sõnastust, mitte vaid mälestiste juhtum-juhtumipõhist lahendust.	Arvestatakse osaliselt. ÜP-s toodud kriteeriumid võimaldavad ajaloolise juurdepääsu vajadust hinnata muu kaaluka asjaoluna. Seletuskirja pt 6.4.2 täiendatakse muu kaaluka juhu näidetega. Eratee avalikuks kasutamiseks määramine eeldab igal juhul konkreetse tee kasutus-vajaduse, avaliku huvi, omandi-kitsenduse, tee seisundi ja teega seotud kulude kaalumist. Uue eraldiseisva kriteeriumi lisamine ei muudaks teed automaatselt avalikuks, ei annaks täiendavat tagatist ega garanteeriks taotletud tulemust.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Ettepanek 5 — meie 2020. a ideekorje ettepanekud **Valla ametlik vastus (Jrk 413) sellele ettepanekule, s.h.**: ● **Uusehitiste keelu vööndi mõisaalleega piirnevatel kinnistutel —** "Lausalise uusehitiste keelu vööndi kehtestamist mälestise ümber ei ole vajalikuks pidanud Muinsuskaitseamet. Ehituskeeld oleks puudutatud maaomanike omandipõhiõigust ebaproportsionaalselt riivav ja eeldaks kitsenduse kompenseerimist, milleks omavalitsusel puuduvad võimalused." ● **Kergliiklustee Jänusmäe tammeni —** "Perspektiivne kergliiklustee lisatakse, kuid ebaõige nimekuju pärineb alusandmete kaardikihtidelt, mis ei ole valla hallata." — **Uued ettepanekud/argumendid:** ● Perspektiivne kergliiklustee Jänusmäe tammeni – ei ole lisatud üldplaneeringu maakasutusplaanile, palun seda teha, nagu lubasite. ● Uusehituste keelu vööndi kohta kommenteerime, et maakonna tasandi tuge sellele ettepanekule annab Lisa 4 (ptk 3.3.3 „Soovitused“, lk 30), mille üldised soovitused mõisakeskuste ja -parkide ning arhitektuurimälestiste kohta sisaldavad juba 2003. aastast põhimõtet „Mitte rajada vahetusse lähedusse uusehitisi“ — sama soovitust on maakonnaplaneeringu koostajad rakendanud ka teiste mõisaansamblite (nt Hageri, Juuru-Mahtra, Kivi-Vigala) puhul. See näitab, et tegemist on väljakujunenud, mõõduka planeerimispõhimõttega, mitte Raikkülale soovitava erandliku uue piiranguga. ● Uusehitiste keelu vööndi asemel teeme alternatiivina ettepaneku – kehtestada vaatekoridori säilitamise tingimus miljööväärtuslikel aladel ja väärtuslikel maastikel. Tugineme siin "Eesti 2050" seletuskirja ptk 3.6.2 p 4 tunnustusele, et "väärtuslikud maastikud [kujutavad endast] miljööväärtuslikke hoonestusalasid, looduskaitsealasid, vaatekoridore, parke või muinsuskaitsealasid" – seega vaatekoridor on riiklikul tasandil tunnustatud väärtusliku maastiku kaitse vahend, mis ei tähenda tingimata täielikku ehituskeeldu ega seega omandipõhiõiguse ebaproportsionaalset riivet. Ka kehtiv "Eesti 2030+" planeering (ptk 6, lk 48) näeb väärtuslike maastike kaitse õige vahendina just kasutus- ja säilitamistingimuste seadmist: "väärtuslike maastike (sh traditsiooniliste põllumajandusmaastike) säilitamise ja kasutamise meetmeid tuleb uute planeeringute koostamisel arvesse võtta."	Arvestatakse osaliselt. ÜP tingimused ei takista kõnealuse kergliiklustee rajamist, kuid ÜP seisukohalt on esmaselt oluline kajastada kergliiklusteede võrgustiku moodustamine. Jänusmäe tammeni on takistuseta juurdepääs olemas. Pole teada, kui palju potentsiaalseid kasutajaid kergliiklusteel oleks. ÜP-s on juba seatud tingimus, et kultuurimälestiste vaadeldavuse säilitamiseks uued hooned sobitada maastikku kultuurimälestiste olemasolu ja paiknemist arvestavalt. Uushoonestus ei tohi sulgeda kultuurimälestisele avanevaid vaateid olulistest vaate-punktidest (ptk 6.2.2 ja 6.2.3). Väärtuslike maastike, väärtuslike põllumajandusmaade ja miljööväärtuslike alade kaitse- ja kasutustingimused on piisavad väärtuste kaitsmiseks. Lausaline uusehitise keeld välistaks teede ja võrkude rajamise võimaluse, mis ei ole asjakohane. Vaatekoridorist tuleneva piiranguvööndi määramine ÜP-ga oleks võimalik analüüsi olemasolul, mis käsitleks ka riive ulatust koridori jäävate maaüksuste omanike põhiõigustele.
		Ettepanek 7 — erinevate piirete/aedade/väravate lubamine Muinsuskaitseameti kooskõlastusel **Valla ametlik vastus (Jrk 413):** "Arvestatakse. Sõnastust täiendatakse järgmiselt: „Mälestise kaitsevööndis on Muinsuskaitseametiga kooskõlastuse olemasolul lubatud ka teistsugused piirded, aiad ja väravad.“"	On juba arvestatud. ÜP annab võimaluse üldreeglitest erinevate piirete rajamiseks - “kujundada need avalikku ruumi

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Uued ettepanekud/argumendid: ● Täiendage siis palun üldplaneeringu sõnastust nii nagu lubasite. Meie ettepanek oli - Keskuse segahoonestusalade kui ka Muude segahoonestusalade kohta, „Arhitektuursed, ehituslikud ja kujunduslikud tingimused“ all. ● Juhime Teie tähelepanu küll sellele, et Teie sõnastuses toodud „mälestise kaitsevööndis“ – ei ole selleks parim mõiste, kuna kaitsevöönd kui selline võib ajas muutuda, seda võidakse ümber sõnastada või see mõiste kaduda. Parem oleks kasutada sõnastust – „Muinsuskaitseametiga kooskõlastuse olemasolul lubatud ka teistsugused piirded, aiad ja väravad.“	sobiv ning lähtuvalt piirkonnas välja kujunenud traditsioonidest materjalikasutuse, kõrguse ja kujunduse osas” (ptk 5.1).
		Ettepanek 8 — Kuusiku lennuvälja müra tiheasustusalade kohal Kokkuvõtteks, meie ettepanek oli, et Kuusiku lennuvälja hobi- ja väikelennukid lõpetavad tiirutamise Rapla vallas tiheasustusalade kohal, kasutades valla elanike kodusid, tiheasustusalasid nii vähe kui võimalik - vaid ülesõitudeks ning tiirutaksid edaspidi põllumajandusmaa ja metsa maa-ala kohal, kuna need ei ole müratundlikud alad. Täpsemalt nagu on kirjas Rapla valla üldplaneeringus p. 6.6.2, siis „põllumajandusmaa (MP) ja metsa (MM) maa-ala – ei rakendu keskkonnaministri 16.12.2016. a. määruse nr 71 nõuded, kuna neid ei loeta müratundlikeks aladeks“. **Valla ametlik vastus (Jrk 413):** "Ettepanekuga ei arvestata. Kuusiku lennuvälja kasutamistingimusi saab määrata teiste omavalitsuse-poolsete haldusaktidega, mistõttu lennuvälja kasutustingimuste määramine ÜP-ga pole põhjendatud. Hobilennundustegevuse ajalist ja/või ruumilist piiramist või hobilennundustegevuse lõpetamist vallas ei ole kaalutud. Lennuvälja maandumisradade asetusest tingituna jääb Raikküla tõesti lennuvälja lähenemisnurga sisse (sarnaselt Kuusiku, Tõrma ja Kodilaga), mistõttu küsimusepüstitus on õigustatud. Teoreetiliselt on võimalik kokku leppida lennuvälja kasutuskord, mis arvestaks häiritud maaüksuste omanike seisukohtadega, kuid kasutuskorra määramine ei ole ÜP ülesanne." KSH aruande (vastuvõtmisele, 17.05.2026) müra peatükk 4.4.2 käsitleb ainult tööstusmüra (4.4.2.1) ja liiklusmüra (4.4.2.2) — lennumürale eraldi alapeatükki ei ole, ning Kuusiku lennuväli on KSH-s mainitud vaid tuulepargi puhvri ja militaarpärandi kontekstis, mitte müra kontekstis. **Uued ettepanekud/argumendid:** ● Kuna vald ise tunnistab probleemi õigustatust ja viitab, et lahendus võiks olla "lennuvälja kasutuskorra" kokkulepe muu haldusakti kaudu, palume kanda üldplaneeringu seletuskirja p 9 "Üldplaneeringu elluviimine" (või vastavasse elluviimise tegevuskavva) konkreetse viite-ülesande, et vallavalitsus algataks pärast ÜP kehtestamist menetluse lennuvälja kasutuskorra kokkuleppimiseks häiritud maaüksuste omanikega. ● Tugineme KSH aruande enda korratud põhimõttele (Eesti keskkonnastrateegia eesmärk nr 14, "Tervist säästev ja toetav väliskeskkond"): "Planeering seab arenduspõhimõtted müra jt häiringute vältimiseks ja vähendamiseks elamise, puhkamise ja sotsiaalse juhtotstarbega aladel." Leiame, et see põhimõte peaks laienema ka õhusõidukite põhjustatud mürale tiheasustusala kohal, isegi kui	Ei arvestata. ÜP ülesanne ei ole lennuvälja kasutuskorra kokkuleppimine. Lennuvälja kasutuskorra koostamise algatamine ei ole ÜP-ga lahendatav ruumilise maakasutuse küsimus. Raikküla mõis on kahe väike-konnakotka registreeritud territooriumi piiril, mistõttu seal võib kotkaid näha. ÜP ei kavanda lennuvälja osas mingeid muudatusi, mida KSH saaks hinnata. Samuti ei kavandata maakasutuse muutust lennuvälja lähialal. Lennundusseaduse § 4¹ lg 1 kohaselt kehtestab õhusõidukite lennupiirangud lennuohutuse, riigi julgeoleku, avaliku korra või keskkonnakaitse eesmärgil Vabariigi Valitsus korraldusega. Eesti õhuruumi kasutamist korraldab Transpordiamet.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		konkreetne lennuvälja kasutuskord jääb teise haldusakti pädevusse – üldplaneering saab siiski kehtestada müratundlikkuse põhimõtte, mis ei sõltu konkreetsest halduslikust instrumendist. ● Täiendava, kehtivale planeeringule tugineva argumendina juhime tähelepanu, et üleriigilise planeeringu "Eesti 2030+" keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne (KSH aruanne, ptk 4.7 "Kaitstavad loodusobjektid ja inimese tervis", lk 30) sedastab sõnaselgelt: "Mõjud inimese tervisele avalduvad detailsemate strateegiliste planeerimisdokumentide ja konkreetsete projektide elluviimise kaudu, üleriigilisest planeeringust 'Eesti 2030+' otseselt mõjusid inimese tervisele ja varale ei tulene." Seega nagu ikkagi kuuluks müratundlikkuse põhimõtte kehtestamine üldplaneeringu ülesannete hulka – riiklik tasand delegeerib sellised küsimused sõnaselgelt just detailsematele, s.o valla tasandi planeeringutele. Lisaks rõhutab "Eesti 2030+" (ptk 3, lk 14), et "kvaliteetne elukeskkond tähendab avaramat elu- ja töökohtade ning teenuste valikut ning puhast looduskeskkonda, hästi ehitatud keskkonda ja kestlikku arengut", mis on samuti riikliku tasandi tugiargument müratundlikkuse põhimõtte kehtestamiseks üldplaneeringus. ● Täiendava, maakonna tasandi argumendina juhime tähelepanu, et kehtiv Rapla maakonnaplaneering 2030+ (seletuskiri, ptk 5.1.3 "Lennuväli", lk 54) käsitleb Kuusiku lennuvälja mõjuala juba iseenesest planeerimisküsimusena, sätestades otsesõnu, et "Kuusiku lennuvälja lähiümbruses tuleb planeerimisel ja ehitamisel arvestada lennuvälja lähiümbruse piirangupindadega" ning et "Lennuvälja laiendamist ei kavandata". See toetab meie seisukohta, et ka üldplaneering saab ja peab kehtestama lennuvälja mõjualal müratundlikkuse põhimõtte, mitte käsitlema seda üksnes teiste haldusaktide pädevusalana. ● Täiendavalt juhime tähelepanu, et ka KSH aruanne (ptk 9.1 "Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale", lk 32) käsitleb Kuusiku lennuvälja otsesõnu kui maakonnaplaneeringu osa, mis vajab arvestamist: "Maakonnas paiknev Kuusiku lennuväli on kantud maakonnaplaneeringusse koos arvestamist vajavate tingimuste ja soovituslike tegevustega." See kinnitab, et lennuvälja mõjuala ei ole käsitletav üksnes muude haldusaktide küsimusena, vaid on juba maakonna tasandi planeerimisdokumendis tunnustatud arvestamist vajava teemana, mida üldplaneering peaks järgima ja täpsustama. ● Juhime tähelepanu veel sellele, et Raikküla mõisas oleme täheldanud lendamas kotkaid. Palume vallal (a) selgitada koostöös Keskkonnaametiga, kas Raikküla mõisapargi piirkonnas on teadaolev kotka(ste) pesapaik või territoorium, ja kui on, siis (b) küsida Keskkonnaametilt sellele tuginedes ametlik seisukoht, kas Kuusiku lennuvälja lennuliiklus mõisapargi kohal on ikka aktsepteeritav. Nimelt kui Raikküla mõisapargis või selle vahetus läheduses paikneb teadaolev, asustatud kotka pesa või territoorium, on korduv ja teadlik lennuliiklus selle kohal pesitsusperioodil problemaatiline. Nagu on teada, siis kotkaste puhul võib ka kaitsetsooni naabruses toimuv häiring viia pesitsuse ebaõnnestumiseni.	
465.	**Hagudi külavanem** 14.09.2026	Hagudi küla on üldplaneeringu koostamisse sisendit andnud juba varasemates etappides, sealhulgas külade arendustingimuste küsitluses. Käesoleva avaliku väljapaneku raames täpsustame varasemaid ettepanekuid ning esitame need ühe tervikuna koos käesoleva seisukoha lisadega.	Arvestatakse osaliselt.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
	dokumendi viide	Peame oluliseks, et üldplaneering käsitleks Hagudit mitte üksikute maakasutuskihtide või arendusobjektide summana, vaid ajaloolise hajaasustuse, väärtusliku kultuurmaastiku, rohevõrgustiku, kohaliku liikuvuse ja loodusressursside seisukohalt tervikliku elukeskkonnana. Siinkohal esitame kokkuvõtlikult olulisemad teemad, mis kindlasti vajavad üldplaneeringu edasiarendamisel põhjalikku tööd. Eeldame, et üldplaneering peab olema valla ruumilise arengu üks peamisi alusdokumente vähemalt lähemaks aastakümneks, sellega väljendab vald avalikku huvi ja seda peab saama käsitleda ühiskondliku kokkuleppena, mis toetaks edasiste otsuste mõistlikkust ja olemasoleva elukeskkonna kaitsmist. Käesolevas dokumendis on iseseisvad ettepanekud tähistatud tunnustega H-1 kuni H-30. Palume iga tähistatud ettepaneku kohta anda eraldi sisuline seisukoht, millest on üheselt arusaadav, kas ettepanekuga arvestatakse, arvestatakse osaliselt või ei arvestata. Ettepanekuga arvestamise korral palume näidata, millises ÜP seletuskirja, kaardilahenduse, KSH või ÜP elluviimise tegevuse osas see kajastatakse. Osalise arvestamise korral palume eristada arvestatud ja arvestamata osa ning põhjendada arvestamata jätmist. Käesolevas dokumendis esitatud selgitused, kohapõhised asjaolud ning viited lisadele moodustavad vastavate ettepanekute põhjenduse ja neid tuleb käsitleda koos ettepaneku sisuga. **1. Hagudi mõis, Mõisaallee ja väärtuslik kultuurmaastik** **H-1. Hagudi mõisa ja Mõisaallee miljööväärtusliku ala käsitluse säilitamine ja täpsustamine** **ETTEPANEK.** Säilitada Hagudi mõisa ja Mõisaallee miljööväärtusliku ala käsitlus ning täpsustada see nii, et kaitstavaks väärtuseks oleks mõisasüdame, pargi, ajaloolise teesihti ja Mõisaallee ruumiline tervik, mitte üksnes alleepuud või üksikud mõisahooned. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla toetab seda, et praeguses ÜP lahenduses on Hagudi mõis ja Mõisaallee taas käsitletud miljööväärtusliku alana. Mõisaallee väärtus seisneb ajaloolises teesihtis, teljelisuses ja seoses Hagudi mõisaga. Maastikuarhitektuurse analüüsi järgi paikneb allee mõisa peahoone teljel ning ühendab mõisaansambli Tallinn–Rapla–Türi maanteega. Käesoleva ettepaneku üheks erialaseks aluseks on OÜ Sfäär Planeeringud maastikuarhitekti Kerttu Kõlli koostatud „Hagudi Mõisaallee väärtuste analüüs ja ettepanekud edaspidiseks“, mis esitatakse käesoleva seisukoha lisana. **H-2. Hagudi mõisa taguse väärtusliku maastiku määramine ja täpsustamine** **ETTEPANEK.** Määrata või täpsustada Hagudi mõisa tagune väärtuslik maastik nii, et Mõisaallee, mõisasüda, avatud põllumajandusmaastik, Vargametsa tammed ja olulised avalikud vaated oleksid käsitletud ühe maastikulise tervikuna.	ÜP-ga kinnitatakse maakonnaplaneeringuga määratud väärtusliku maastiku reservala täpsustatud ulatus väärtuslikuks maastikuks ning loetakse Hagudi mõisa ja mõisaallee miljööväärtuslikuks hoonestusalaks. Täiendatakse miljööväärtusliku hoonestusala ja väärtusliku maastiku kirjeldust (ptk 6.2). ÜP-ga ei sätestata täpsemaid hooldustöid või nende järjekorda või prioriteetsust. Samuti ei määrata ÜP-ga täiendavaid teid avalikuks kasutamiseks. Kultuurimälestisega seotud eratee määratakse avalikult kasutatavaks omavalitsuse kaalutlusotsusega.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		H-3. Mõisaallee ajaloolise ruumistruktuuri kaitse **ETTEPANEK**. Uute ehitiste, tehnovõrkude, teede ja muude rajatiste kavandamisel vältida Mõisaallee kahjustamist ning selle ajaloolise ruumistruktuuri killustamist. Säilitada Hagudi mõisamaastiku kultuurilooliste väärtuste avalik tajutavus ning mõistlik avalik juurdepääs A. J. Krusensterni sünnikohaga seotud paigale ka tulevikus; maakasutuse või omandisuhete muutumine ei tohiks seda juurdepääsu põhjendamatult katkestada. Põhjendus / selgitus. Hagudi 2025. aasta arendustingimuste sisendis on eraldi rõhutatud A. J. Krusensterni sünnikohale juurdepääsu säilitamise vajadust ka võimaliku omanikuvahetuse korral. Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ Hagudi mõisa väärtusliku maastiku reservala kirjeldus nimetab Krusensterni sünnikodu ühe ala kultuuriloolise väärtusena. Täpsed ettepanekud on esitatud: Lisas A – ÜP MVA/VM üldosa ettepanekud; Lisas B – Hagudi kohapõhine väärtuste eriosa; Lisas B1 – Hagudi mõisa/Mõisaallee MVA ja VM piiride täpsustamise ettepanek.	
		2. Mõisaallee kui Hagudi küla ja aleviku vaheline turvaline liikumisühendus **H-4. Mõisaallee säilitamine kohaliku liikumis-, puhke- ja tervisespordiruumina** **ETTEPANEK**. Käsitleda Mõisaalleed ajaloolise puhke- ja liikumisruumina ning toetada selle seotust Hagudi aleviku ja küla jalgsi- ja rattaliikumise võrgustikuga. Üldplaneeringu ja võimalike tulevaste taristulahendustega tuleb see ühendus säilitada. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi mõisaallee ei ole ainult kultuuriväärtus või eraldiseisev pärandobjekt, vaid osa Hagudi aleviku, raudteejaama, mõisa ja küla vahelisest toimivast ruumilisest ühendusest. Mõisaallee laiem tähendus seisneb ka selles, et see moodustab olulise osa Hagudi raudteejaama, alevikku, mõisa ja Keila jõe ümbrust ühendavast mugavast ja turvalisest jalgsi- ja rattateekonnast. Mõisaallee ei ole üksnes potentsiaalne jalgsi- ja rattaliikumise ruum, vaid osa juba kasutatavast puhkeja liikumisvõrgust. Hagudit läbib Raplamaa jalgrattamarsruut nr 161 „Rattaga ümber Rapla“ (Rapla–Alu–Kodila–Hagudi–Maidla–Ingliste–Keava–Kehtna–Põlma–Raikküla–Koikse–Kuusiku–Kodila risttee), mille kulgemist tähistavad Hagudi piirkonnas ka jalgrattamarsruudi viidad. Raplamaa jalgrattamarsruutide võrgustik on käsitletud maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus „Raplamaa kergliiklusteed ja jalgrattamarsruudid“. Mõisaallee on ühtlasi pikaajalise kohaliku liikumis- ja sporditraditsiooni osa. Purila–Hagudi Krusensterni jooks toimub 2026. aastal juba 36. korda ning selle finiš paikneb Hagudi mõisa alleel; võistluse lõpuosa kulgeb mööda ajaloolist alleed mõisa suunas ja võitjate autasustamine toimub auväärse Krusensterni pärna all.	Arvestatakse osaliselt. ÜP-ga on juba antud olulisemad kergliiklusteede põhimõtted ja põhimõtteline ruumivajadus (ptk 6.4.4 ja kaart). Maakonnaplaneeringuga on määratud kergliiklusmarsruudid ja kergliiklusteed. Maakonna-planeering on ÜP sisend. ÜP loob ruumilised eeldused ühenduste hoidmiseks, liikumis- ja spordi-harrastuse viljelemiseks, Hagudi raudteejaama ja bussipeatuse toimimiseks, kuid konkreetsed tegevused ja nende rahastamine kavandatakse arengu-, tegevus- ja eelarvekavade kaudu. ÜP määrab lahenduspõhimõtted, multimodaalsete sõlmede toimimispõhimõtted, aga täpsed

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		H-5. Hagudi raudteejaama arenguruumi ja turvaliste ühenduste säilitamine **ETTEPANEK.** Säilitada ja tagada ÜP-s Hagudi raudteejaama parkla perspektiivse laienduse ruumiline võimalus koos rattaparklate ning jalgsi- ja rattaliikluse ühendustega ning käsitleda jaama võimaliku kompleksse ümberehitamise korral tervikuna juurdepääsuteid ja raudteeületuse ohutust. Käsitleda Hagudi raudteejaama ja ühistranspordipeatusi multimodaalsete liikumissõlmedena, mille toimivust hinnatakse kogu liikumisahela järgi: elukoht või küla → ohutu jalgsi-, ratta-, kohaliku etteveo või muu sobiva ühendusega peatusse või jaama → rongi- või bussivõrk → Rapla, Kohila, Tallinn ja teised keskused. ÜP peab looma ruumilised eeldused jalgsi- ja rattajuurdepääsuks, turvaliseks rattaparkimiseks, bussi ja rongi sidumiseks, pargi-ja-reisi lahenduseks ning vajaduse korral paindlike etteveo-, nõudetranspordi või jagatud liikuvuse lahenduste kasutamiseks. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla varasemas ÜP sisendis tehti ettepanek näha Hagudi raudteejaama parkla perspektiivse laienduse ala võimalikult varakult planeeringus koos rattaparklate ja kergliiklusteedega; koondtabelis on ettepanek märgitud arvestatuks ja ÜP kaarti täiendatavaks. Edelaraudtee on ÜP menetluses samuti teinud ettepaneku, et peatuskohtade ja jaamade, näiteks Hagudi, komplekssel ümberehitamisel lahendatakse juurdepääsuteed ja raudteeületamine. Hagudi Mõisaallee liikumisruumi käsitlus on seetõttu otseselt seotud raudteejaama ja seda teenindavate kohalike ühendustega. Selline käsitlus vastab ka Euroopa liikuvuspoliitika suunale. Euroopa jalgrattasõidu deklaratsioon (2024) rõhutab turvalise ja sidusa jalgrattataristu arendamist, äärelinna- ja maapiirkondade ühendamist keskustega ning turvalise rattaparkimise tagamist raudtee- ja bussijaamades. TEN-T ja EL linnalise liikuvuse raamistik käsitlevad multimodaalseid reisijasõlmi vahendina, millega parandada esimese ja viimase miili ühendusi, sh juurdepääsu ühistranspordile ja aktiivsele liikuvusele. Hagudi puhul tähendab see, et jaama või peatuse formaalsest olemasolust ei piisa, kui külade ja hajaasustuse elanikul puudub sinna ohutu ja praktiliselt kasutatav ühendus.	lahendused projekteeritakse koostöös maaomanike ja kogukonnaga, mis kõige paremini vastab kehtivale õigusele ja kvaliteetse ruumi aluspõhimõtetele. Seletuskirja ptk 6.4.2 täiendatakse punktiga 9 järgnevas sõnastuses: „Ühenduste kavandamisel arvestada ühenduse tegeliku kasutatavusega eri liikujate lõikes ja aastaringselt, võttes arvesse liikluskoormust ja raskeveokite osakaalu, sõidukiirust, tee laiust ja ristlõiget, teepeenra või eraldatud liikumisruumi olemasolu, nähtavust, teeületusvõimalusi, ühistranspordipeatusi ja tee aastaringset läbitavust“.
		3. Hagudi põlisküla ruumilise väärtuse kaitse **H-6. Hagudi põlisküla miljööväärtuse säilitamine ajaloolise külastruktuurina** **ETTEPANEK.** Säilitada ja sisustada ÜP-s Hagudi küla miljööväärtuslik ala selliselt, et kaitstavaks väärtuseks ei oleks üksnes üksikud hooned, vaid ajalooline külastruktuur tervikuna. **Põhjendus / selgitus.** Täpsed kaitse-eesmärgid, tingimused ja piiride käsitlus on esitatud käesoleva seisukoha Lisas B „Hagudi küla kohapõhine eriosa“. Põlisküla puhul tuleb vältida olukorda, kus ajalooliselt kujunenud tihedamat hoonestust kasutatakse uue tihendamise põhjendusena. Käesolevas kohapõhises eriosas on sõnastatud põhimõte, et olemasolevate hoonete vahele jäävat ruumi ei käsitleta automaatselt täisehitamiseks sobiva maana ning iga uue ehituskoha puhul hinnatakse mõju õuestruktuurile, vaadetele, juurdepääsudele, privaatsusele, vee- ja	Arvestatakse osaliselt. Hagudi põlisküla ruumiliste väärtuste kirjeldust täiendatakse vastavalt ettepanekule. Kuivõrd keskkonnanõuded ja tuleohutusnõuded kehtivad kõikjal samalaadselt, ei tooda neid eraldi välja, samuti ei määrata kompaktse hoonestusega ala endise turbatööstuse hoone juurde.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		reoveelahendustele.	
		4. Hajaasustuse väärtustamine ning Hagudi põlisküla iseloomu säilitamine **H-7. toimiva hajaasustuse väärtustamine** **ETTEPANEK.** Täiendada ÜP punkti 2.2 „Rapla valla keskkonnaväärtused“ järgmise väärtusega: „Toimiv praktiline elu, ettevõtlus, liikumisvõimalused ja teenused hajaasustuses.“ Üldplaneeringu erinevaid ruumilahendusi ja arengusuundi tuleb seetõttu hinnata ka sellest vaatenurgast, kas need säilitavad või halvendavad olemasoleva hajaasustuse toimimist. Hajaasustust ei tule käsitleda üksnes alana, kuhu võib paigutada uusi maakasutusi või taristut, vaid tervikliku elukeskkonnana, mille toimimine on valla ruumilise kvaliteedi osa. **Põhjendus / selgitus.** Toimiv hajaasustus on olemasoleva elukeskkonna oluline väärtus, mille püsimist peab üldplaneering toetama ja kaitsma. Hajaasustuses elamine erineb linnalisest elukeskkonnast: maaelule on omased teistsugused tegevused ja häiringud, kuid samal ajal sõltub sealne igapäevaelu toimivatest ühendustest asulate, teenuste, töökohtade ja ühistranspordiga ning võimalusest liikuda eri kohtade vahel nii jalgsi, rattaga kui sõidukiga. Hagudi küla puhul tähendab selle põhimõtte rakendamine muu hulgas ajalooliselt kujunenud asustusstruktuuri, kohalike ühenduste, majapidamiste toimimise ning hajaasustusliku ruumi säilitamist. **H-8. Hagudi hajaasustusliku iseloomu ja arengutingimuste säilitamine** **ETTEPANEK.** Hagudi külas ei ole vajalik määrata tiheasustusala ega kompaktse hoonestusega ala. Hajaasustuses säilitada uute majapidamiste kavandamisel vähemalt 100 m õuealade vahekauguse põhimõte ning kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega ja ühisveevärgita hajaasustuses lähtuda uue majapidamise kinnistu algsuurusena 20 000 m²-st, võimaldades väiksemat pindala üksnes kohapõhiselt põhjendatud juhul, kui vee- ja reoveelahendus ning olemasolevate majapidamiste ohutus on tõendatud. Uute hooajaliste või suvilalise kasutusega elamiskohtade kavandamisel tuleb arvestada püsiasustuse toimimise, teeninduskohustuse, tuleohutuse, juurdepääsude ning kohaliku vee- ja reoveetaristu koormusega ega käsitleda olemasolevate talukohtade vahelisi alasid automaatselt uue hoonestuse reservina. ÜP hajaasustuse arengupõhimõtetes toetada eelkõige püsiasustust ning olemasoleva hoonefondi ja ajalooliste elukohtade kasutuselevõttu. Uute hooajalise kasutusega elamualade või suvilakruntide moodustamist olemasoleva püsiasustuse vahele ei tule käsitleda hajaasustuse arendamise iseenesest soovitava vormina; otsustamisel tuleb arvestada mõju olemasolevale asustusstruktuurile, püsielanike turvalisusele ja privaatsusele, tule- ja päästeohutusele, kohalikele vee- ja reoveelahendustele, teedele ning KOV teenuste osutamise vajadusele. Täiendada ÜP hajaasustuse arengu üldpõhimõtet nii, et uue maahõive ja uute elamukohtade kavandamisel arvestatakse esmalt olemasoleva hoonefondi, kasutusest välja langenud elukohtade ning	Arvestatakse osaliselt. Keskkonnaväärtuste juurde lisatakse „toimiv praktiline elu ja teenused hajaasustuses“ (ptk 2.2). Liikumisvõimalused ja ettevõtluskeskkond on kajastatud ruumilise arengu põhimõtete juures (ptk 3). Hagudi külas ei määrata kompaktse hoonestusega ala ega tiheasustusala. Hagudi külale eraldi hooajalist elamutüüpi välistavat tingimust ei määrata, kuna puudub analüüs sellise kitsenduse mõju kohta põhiõigustele ja ruumile. Krundi suuruse üldreeglit ei ole ÜP-ga kavandatud määrata ning 100 m õuealade vahekaugus on kavandatud määrata üldreeglina, millesse võib teha põhjendatud juhul erandeid. Selline käsitlus võimaldab juhtumi- ja kohapõhist paindlikkust, mis annab ruumi kasutamisel maa-omanikku võimalikult vähe koormava toimiva lahenduse (sisaldub ka ettepanekus B-14). Uue hoonestuse kavandamisel tuleb tagada nõuetekohane joogivee- ja reoveelahendus ning vältida olemasolevate veehaarete ja põhjavee seisundi halvendamist. Tegeliku, registrisse kandmata kaevu arvestamiseks peab selle

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		juba hoonestatud või varem kasutuses olnud alade taaskasutamise võimalustega. Uue maa kasutuselevõtt peab olema põhjendatud olukorras, kus olemasoleva ruumi mõistlik kasutamine ei võimalda arenguvajadust lahendada. Määrata ÜP elluviimise põhimõtteks kasutusest välja langenud, lagunevate või ümbruskonna ohutust ja maastikukvaliteeti kahjustavate endiste tootmis- ja põllumajandushoonete ning rikutud alade kaardistamine ja nende taaskasutamise, korrastamise või eemaldamise võimaluste süsteemne käsitlemine. Ohu korral inimestele või keskkonnale tuleb edasised meetmed määrata koostöös pädevate asutuste ja maaomanikuga. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla ei pea vajalikuks määrata Hagudi külas tiheasustusala ega kompaktse hoonestusega ala. Varasemas sisendis on seda seisukohta selgelt väljendatud ning rõhutatud, et Hagudi põlisküla ajalooliselt tihedam struktuur ei tähenda automaatselt sobivust uueks tihendamiseks. Hagudi põlisküla väärtus seisneb ajalooliselt kujunenud õuealade, hoonestuse, teede, kiviaedade, haljastuse ja nendevahelise avaruse ruumilises loogikas. Hagudi puhul ei ole see vahemaa pelgalt maastikuline või privaatsuse küsimus. Piirkonnas tuleb arvestada kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjavee, lokaalsete joogiveekaevude ning individuaalsete reoveelahendustega. Varasemas Hagudi sisendis on rõhutatud, et hajaasustuses peab uue hoonestuse kavandamisel lähtuma põhjavee kaitstusest, maapinna kaldest, geoloogilisest aluspinnast ja olemasolevate kaevude ohutusest ning et kohasem on hinnata just õuealade, mitte üksnes eluhoonete vahelist kaugust. Varasemas Hagudi arendustingimuste sisendis on 20 000 m² algsuurust põhjendatud kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega ühisveevärgita hajaasustuses. Samas on märgitud, et olukorras, kus lähimad majapidamised jäävad õuealadega kaugemale kui 100 m ning maapinna kalded ja geoloogilised tingimused võimaldavad puurkaevu ja heitveekäitluse turvaliselt paigutada, võib kaaluda väiksemat kinnistut; naabrite nõusolek ei saa seejuures asendada ohutu joogivee- ja reoveelahenduse tõendamist. Samas varasemas sisendis on juhitud tähelepanu hooajaliste elamiskohtade ja suvilate lisandumise mõjule püsiasustuse turvalisusele ja kohaliku omavalitsuse teeninduskohustusele ning sellele, et Hagudi põliskülas on olemasolevate majapidamiste vahelise ruumi tihendamine seotud joogivee, heitveekäitluse, tuleohutuse ja päästejuurdepääsu riskidega. Hagudi 2025. aasta sisendis on teema sõnastatud veel laiemalt: püsiasustusega külas ei ole soovitav soodustada suvilate rajamist olemasolevate majapidamiste vahele või metsa; tähelepanu on juhitud püsielaniketa ja hooajaliselt kasutatavate majapidamiste rohkusele, hooldamata investeerimiskinnisvara tekkele, kriisiolukordade riskidele ning asjaolule, et KOV teeninduskohustus ei vähene ka siis, kui püsielanike arv ei kasva. Samas on külas kasutusest välja langenud elamuid ning uute püsikodude jaoks sobivaid kohti, mistõttu uue maahõive asemel on põhjendatud eelistada olemasoleva hoonefondi ja juba kasutuses olnud alade mõistlikku kasutamist. See lähenemine on kooskõlas ka koostatava üleriigilise planeeringu „Eesti 2050“ ruumilise arengu põhimõtetega. Planeeringu eelnõu ja selle abimaterjal toovad keskse põhimõttena välja maahõive	asukoht ja kasutus olema menetluses tõendatud. Täpne hinnang antakse projekteerimistingimuste, DP või ehitusloa menetluses. Kaitsmata põhjaveega ala on Rapla vallas laialdaselt. Arendustingimused ja keskkonnanõuded on ÜP väljapakutud sõnastuses ühesugused. Ettepaneku alusel lisatakse asustuse arengu põhimõtete juurde joogiveekaevusid ja reoveekäitluslahendusi puudutav täiendus järgnevas sõnastuses: „Uue majapidamise kavandamisel tuleb hinnata selle paiknemist olemasolevate naaberkinnistute joogiveekaevude, reoveekäitlus-lahenduste, maapinna languse ja põhjavee kaitstuse suhtes. Uus majapidamine ei tohi halvendada olemasolevate majapidamiste joogivee kvaliteeti ega reoveekäitluse ohutuse tingimusi.“ (ptk 3).

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		leevendamise ning maahõivehierarhia, mille eesmärk on vähendada loodusliku maa tehiskasutusse võtmist, samuti olemasolevate alade, hoonete ja taristu mitmekülgse ja tõhusa kasutuse ning pruunalade eelisarendamise. Hagudi varasemas sisendis on eraldi tõstatatud ka kasutusest välja langenud kolhoosiaegsete põllumajandushoonete probleem. Hagudi näitena on nimetatud Hageriku kinnistul paiknevat lagunevat endist sigalahoonet. Küsimus ei ole üksnes miljöös: ümbruskonnale ohtlikuks muutuvate hoonete ja võimalike ohtlike jäätmete puhul peab KOV-l olema ÜP elluviimisel selge tegevusraam, mille kaudu suunata ala korrastamist, taaskasutust või vajaduse korral ohu kõrvaldamist. H-9. olemasolevate joogiveekaevude ja vee- ning reoveelahenduste kaitse **ETTEPANEK.** Uue majapidamise rajamisel tuleb enne ehitusõiguse määramist hinnata selle paiknemist olemasolevate naaberkinnistute joogiveekaevude, reoveekäitluslahenduste, maapinna languse ja põhjavee kaitstuse suhtes. Uus ehituskoht ei tohi halvendada olemasolevate majapidamiste joogivee kvaliteedi ega reoveekäitluse ohutuse tingimusi. Ka registris või kaardikihil kajastamata tegeliku kaevu olemasoluga tuleb arvestada. **Põhjendus / selgitus.** Sama põhimõte sisaldus juba Hagudi varasemas arendustingimuste sisendis.	
		5. Kompaktse hoonestuse võimalusega alade määramine ja maaomanike sisuline kaasamine **H-10. kompaktse hoonestuse võimalusega ala määramisel maaomanike sihipärane teavitamine** **ETTEPANEK.** Kui üldplaneeringuga kavandatakse olemasoleva hajaasustuse või väljakujunenud külastruktuuriga alale uus kompaktse hoonestuse võimalusega ala või muu senisest oluliselt intensiivsemat maakasutust võimaldav ruumiline arengusuund, tuleb kavatsusest sihipäraselt teavitada nii kavandatava ala maaomanikke kui ka neid vahetuid naaberkinnistute omanikke, kelle elukeskkonda või kinnistu kasutustingimusi võib kavandatav muutus oluliselt mõjutada. Enne ala määramist tuleb anda neile tegelik võimalus lahenduse eesmärgist, võimalikest tagajärgedest ja rakendustingimustest aru saada ning selle kohta arvamust avaldada. Põhjendus / selgitus. Üldine avalik väljapanek ei pruugi sellise olulise ruumilise muudatuse puhul olla piisav, kui maaomanikul ei ole põhjust eeldada, et tema kinnistule või selle vahetusse naabrusse kavandatakse senisest erinevat asustuse arengusuunda. „Kompaktse hoonestuse võimalusega ala“ määramine ei puuduta üksnes selle ala sees paikneva kinnistu tulevast kasutust. Võimalik asustuse tihendamine võib mõjutada ka naaberkinnistute elukeskkonda, privaatsust, liikluskoormust, juurdepääse, tuleohutust, kaevude ja reoveesüsteemide toimimist ning ajaloolise asustus- või õuestruktuuri säilimist. **H-11. Hagudi kompaktse hoonestuse võimalusega ala piiri ja mõju uuesti läbivaatamine**	Arvestatakse osaliselt. Tavaline praktika on ehitusõiguse menetluses kaasata hajaasustuses maaomanikud 600m ning tiheasustuses 200 m raadiuses, mis peaks andma piisavalt laiale isikute ringile võimalused krundipõhiste otsuste puhul kaasa rääkida. Planeeringutes või taristuobjektide projektidesse kaasatakse vajaduspõhiselt. Kuivõrd kaasamise kord tuleneb seadustest, ei ole põhjendatud ÜP-ga täiendavate menetlusnormide sätestamine. Üldiste põhimõtetena on ÜP-s ruumiloome hea tava, mis samuti hõlmab puudutatud isikute võimalikult varajast menetlusse kaasamist.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ETTEPANEK. Enne Hagudi piirkonna kompaktse hoonestuse võimalusega ala lõplikku määramist teavitada sihipäraselt alasse jäävaid ja selle vahetult mõjutatud maaomanikke, selgitada ala määratluse tähendust, hinnata mõju olemasolevatele majapidamistele ja nende naabrusele tervikuna ning määrata ala piir ja tingimused alles pärast sisulist kaasamist. Põhjendus / selgitus. Hagudi külas on selle vajaduse näitlikuks näiteks praeguses ÜP lahenduses kompaktse hoonestuse võimalusega ala piiresse või vahetusse mõjualasse sattunud olemasolevad majapidamised. Vähemalt osa maaomanikke ei ole kavandatavast ruumilisest arengusuunast olnud teadlikud ega ole saanud selle võimalikke tagajärgi enda kinnistu ja naabruse seisukohalt hinnata. Eriti oluline on see Staadioni tee 6 ajaloolise taluõue puhul, kus paikneb ka kohaliku pärandkultuuri seisukohalt väärtuslik mõisaaegne turbatööstuse hoone. Hagudi kohapõhises eriosas on juba tehtud ettepanek käsitleda selle hoone ja ajaloolise taluõue ruumilist tervikut kompaktse hoonestuse võimaluste edasisel kavandamisel ning vältida olukorda, kus ala määratlus muutub iseenesest põhjenduseks ajaloolise taluõue või selle ümbruse tihendamiseks. **H-12. detailplaneeringu kohustus olulise tihendamise eel** **ETTEPANEK.** Kui ÜP-s siiski säilitatakse Hagudi piirkonnas kompaktse hoonestuse võimalusega ala, näha selle rakendustingimusena ette detailplaneeringu koostamise kohustus enne sellise ala olulist kruntimist, uute ehituskohtade moodustamist või asustuse tihendamist. Detailplaneering peab võimaldama hinnata tervikuna juurdepääse, liiklusohutust, olemasolevat asustusstruktuuri, vee- ja reoveelahendusi, põhjavee kaitset, tuleohutust ning mõju naaberkinnistutele. **H-13. ohutu ja pikaajaliselt toimiva vee- ja reoveelahenduse tõendamine enne tihendamist** **ETTEPANEK.** Kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega alal, kus puudub ühine vee- ja reoveetaristu, ei tohi asustuse tihendamist võimaldada enne, kui on tõendatud piirkonna olemasolevaid ja kavandatavaid majapidamisi hõlmava ohutu ning pikaajaliselt toimiva vee- ja reoveelahenduse võimalikkus.	Loobutakse Hagudi külla kompaktse hoonestuse võimalusega ala määramisest. DP koostamise vajaduse üle otsustatakse juhtumipõhiselt. Kolmest ja enamast elamust koosneva elamugrupi kavandamisel on DP koostamine kohustuslik, samuti on ÜP-s hulk juhtumeid, mille puhul tuleb DP koostamise vajadust kaaluda (ptk 4.3).
		6. Hagudi küla kohalik liikuvus ja ühendused **H-14. kohaliku liikuvuse ja ruumile vastava ohutu liikluskiiruse põhimõte** **ETTEPANEK.** Säilitada olemasolevad turvalised kohalikud ühendused ning käsitleda jalgsi liikumise võimalust läbiva liikuvuspõhimõttena. Asulates ja muudes kohtades, kus paiknevad ühistranspordipeatused, elamud ja igapäevased jalgsi- või rattaliikumise ühendused, peab teeruum ja liikluskiirus vastama ümbritseva ruumi iseloomule ja tegelikule kasutusele. Palume ÜP-s käsitleda jalgsi liikumise võimalust läbiva liikuvuspõhimõttena ning määrata kaardil või rakendustingimustes kohad, kus teeruumi iseloom ja liikluskiirus vajavad kohaliku asustus- ja	Arvestatakse osaliselt. ÜP toetab ohutuid kohalikke ühendusi ning jalgsi ja rattaga liikumise võimalusi. Konkreetsete kiiruspiirangute, bussipeatuste lahenduste, bussiootekodade, jalgrattaparkimisvõimaluste, tänavavalgustuse, teekatte-

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		liikumisruumi tõttu täpsustamist. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla jaoks on oluline säilitada olemasolevad turvalised kohalikud ühendused ning lahendada kohad, kus elanike igapäevane liikumine on praegu ebaturvaline. Üldplaneeringu liikuvuslahendustes tuleb lähtuda põhimõttest, et liiklemiskiirus vastab ümbritseva ruumi iseloomule ja tegelikule kasutusele. Asulates ning kohtades, kus paiknevad ühistranspordipeatused, elamud ja igapäevased jalgsi- või rattaliikumise ühendused, peab teeruum toetama ohutut liikumist ja sõidutee ületamist. Läbiva riigimaantee olemasolu ei tohi iseenesest tähendada, et asula või kohaliku keskuse ruum allutatakse maanteelisele kiirusrežiimile. **6.1. Puuduv jalgsi- ja rattaliikluse ühendus Rapla suunas** **H-15. võimalikult otsene jalgsi- ja rattaliikluse ühendus Rapla suunas** **ETTEPANEK.** Säilitada ÜP-s eesmärk luua Hagudi piirkonnast võimalikult otsene, turvaline ja loogiline jalgsi- ja rattaliikluse ühendus Rapla suunas, hinnates trassi valikul tegelikku kasutatavust, pikkust ning seost olemasolevate elukohtade, raudteepeatuste ja kohalike ühendustega. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla ja aleviku kohalik liikumisvõrk vajab senisest paremat ühendust Rapla suunas. Varasemas Hagudi sisendis juhiti tähelepanu sellele, et ÜP kaardil esitatud jalg- ja rattatee trass ei ühti Rapla valla arengukava Hagudi kandi teekaardis kirjeldatud ühendusega Aranküla raudteeületuskohast Rapla linnani ning ÜP-s kujutatud Ridaküla kaudu kulgev lahendus on pikem. **6.2. Hagudi küla bussipeatus ja ohtlik teeületus Tallinn–Rapla–Türi maanteel** **H-16. Hagudi küla bussipeatuste ohutu jalgsi- ja rattajuurdepääs ning teeületus** **ETTEPANEK.** Säilitada ja realiseerimiseks ette näha Hagudi küla bussipeatusi teenindav jalgsi- ja rattaliikluse ühendus ning lahendada ohutu teeületus mõlema sõidusuuna bussipeatuste kasutamiseks. Kuni püsiva lahenduse valmimiseni käsitleda kohta kohaliku liiklusohutuse prioriteetse probleemkohana ning hinnata ning rakendada koostöös teeomanikuga sobivaid vahemeetmeid: sealhulgas sõidukiiruse vähendamist, liikluse rahustamist, valgustust, teeületuse nähtavuse parandamist või muud kohapõhist lahendust. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla ühistranspordipeatused paiknevad Tallinn–Rapla–Türi maanteel asukohas, kus lubatud sõidukiirus on 90 km/h. Peatuste asukoht teenindab küla loogiliselt, kuid Rapla poole suunduva bussipeatuseni jõudmiseks tuleb elanikel ületada suure kiirusega maantee. Teeületus on eriti ohtlik suurema liiklussageduse ajal. Probleemi süvendab sõidukite tegelik kiirus, mis ei pruugi piirduda lubatud 90 km/h-ga. Jalgsi- ja rattaliikluse tarbeks on tee ääres vajalik ruum või maaeraldus ette nähtud, kuid püsivat ühendust ega ohutut teeületuslahendust ei ole välja ehitatud. Ühistranspordipeatuse olemasolu ei taga iseenesest ühistranspordi tegelikku kättesaadavust, kui	märgistuse, liikluse rahustamise meetmete kohaldamine või teeruumi täpsustamine eeldab ÜP-st täpsemat käsitlemist koostöös tee omanikuga. ÜP ei kitsenda võimalike meetmete ringi. ÜP-s on kajastatud maakonnaplaneeringuga kavandatud kergliiklustee Rapla suunas. Võimalikult otsese trajektoori asemel on kavandatud trajektoor läbi Ridaküla kui olemasolevate elukohtadega paremini seotud variant. Arvestades ÜP kehtivusaega ei ole ajutiste meetmete kavandamine ÜP-ga põhjendatud. Kaevandamisega seotud raskeveokiliikluse mõju käsitlevad juba üldplaneeringu mäetööstuse maa-ala kasutustingimused (ptk 5.6). Nende kohaselt peavad ligipääsuteed vastama kaevandamistegevusega kaasnevale liikluskoormusele ning vajadusel tuleb kavandada teede kandevõime tugevdamine ja tolmuvabaks muutmine. Samuti tuleb uute karjääride kavandamisel selgitada välja tegevusega kaasnev võimalik keskkonnamõju ning kavandada vajalikud leevendus-meetmed. ÜP tingimusi täiendatakse, et rõhutada tootmis- ja kaevandamis-

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		peatuseni jõudmine või tee ületamine on jalakäijale ohtlik. **H-17. Hagudi küla bussipeatuste ilmastikukaitse** **ETTEPANEK.** Varustada Hagudi küla bussipeatused ilmastikukaitset pakkuvate ootekodade või paviljonidega, arvestades peatuste paiknemist avatud ja tuulisel maastikul ning olemasolevat ruumilist valmidust. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla peatustes on paviljoni paigalduseks olemas ruumiline eeldus ja valmidus. **H-18. jalgrattaparkimise võimalus Hagudi küla bussipeatuste juures** **ETTEPANEK.** Rajada Hagudi küla bussipeatuste juurde turvaline jalgrattaparkimise või lukustamise võimalus, et toetada küla hajaasustusest jalgrattaga bussipeatusse liikumist ning ühistranspordi ja jalgrattaliikluse kombineerimist. Põhjendus / selgitus. Praegu puudub peatuste juures koht, kuhu jalgratas oleks võimalik turvaliselt jätta. **6.3. Hagudi–Nõmmekõrtsi tee ja karjääri raskeveokiliiklus** **H-19. Hagudi–Nõmmekõrtsi tee ja karjääri raskeveokiliikluse käsitlemine ruumilise koosmõjuna** **ETTEPANEK.** Käsitleda kaevandamisega seotud raskeveokiliikluse mõju Hagudi–Nõmmekõrtsi teele kaevandamise ruumilise koosmõjuna kohaliku elukeskkonna ja liikuvusega, mitte üksnes hilisema teehoiu või liikluskorralduse küsimusena, ning kavandada elanike ohutu juurdepääsu tagavad meetmed. Tööstus- ja kaevandamistegevuse ruumilise mõju hindamisel tuleb raskeveokiliikluse osana hinnata lisaks liiklusohutusele ka mõju kohalike teede seisundile ja teehoiu vajadusele, tolmule ja välisõhu kvaliteedile ning elanike muudele teelt lähtuvatele häiringutele. Negatiivse mõju korral tuleb määrata vajalikud leevendus- ja seiremeetmed ning nende rakendamise vastutus. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla üks kõige tõsisemaid kohaliku liikuvuse probleeme on Hagudi–Nõmmekõrtsi tee. Mitme selle tee ääres asuva majapidamise jaoks on see ainus praktiline ühendus muu teedevõrguga. Tee on kitsas ning puudub jalakäijale või ratturile turvaline teepeenar või kõrvalruum. Samal ajal kasutab teed Hagudi karjääriga seotud raskeveokiliiklus. Probleem ei puuduta üksnes jalgsi või rattaga liikumist. Intensiivse raskeveokiliikluse ajal mõjutab tee ristlõige ja liikluse koosseis ka kohalike elanike ohutut autoga kodust väljumist ja koju pääsemist. Sellises olukorras ei saa tee toimivust hinnata üksnes selle järgi, et sõidutee on formaalselt olemas ja läbitav. Varasemas Hagudi sisendis oleme juba juhtinud tähelepanu sellele, et kaevandamisloa menetlus ei pruugi reguleerida mõju KOV vastutusse jäävatele kohalikele teedele ning seetõttu peab ÜP looma	tegevusega kaasneva transpordi põhjustatud häiringute hindamise ja leevendamise vajadust. Mäetööstuse maa-ala kasutustingimustele lisatakse tingimus "Väljaspool keskkonnaloaga reguleeritavat ala sõlmitakse vajadusel erinevate osapoolte koostöös eraldi kokkulepped teede kasutamise kohta" (ptk 5.6) Tootmise maa-ala kasutustingimustele lisatakse tingimus hinnata tootmisega kaasnevast transpordist põhjustatud häiringut ja vajadusel kaaluda leevendusmeetmeid (ptk 5.5). Konkreetse tee liikluskorraldus, võimalik rekonstrueerimisvajadus, teehoiu korraldus ja meetmete rakendamise vastutus tuleb lahendada koostöös teeomaniku ning tegevusest huvitatud isikutega vastava tegevuse kavandamise või elluviimise käigus.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		sellele küsimusele kohaliku ruumilise raamistiku, mida võimaldab detailplaneeringu menetlus. Hagudi 2025. aasta sisendis tehti see nõue sõnaselgelt laiemana: raskeveokite liiklemisega kaasneva tööstustegevuse puhul tuleb hinnata mõju kohalike teede seisundile ja piirkonna välisõhu kvaliteedile ning kavandada leevendusmeetmed, kui tegevus põhjustab teeolude halvenemist või olulist negatiivset mõju. Näitena nimetati ka teelt lähtuva tolmu võimalikku ülenormatiivset taset.	
		7. Hagudi maardla ja rohevõrgustiku konflikt **H-20. Hagudi maardla ja kaevandustegevuse kumulatiivse mõju hindamine rohevõrgustikule ETTEPANEK.** Hinnata Hagudi maardla, olemasoleva ja võimaliku laieneva kaevandustegevuse ning piirkonna teiste taristuobjektide koosmõju rohevõrgustiku toimimisele tervikuna. Mitte käsitleda iga uut mäeeraldist, uuringuala või taristuobjekti rohevõrgustiku suhtes eraldiseisva väikese mõjuna, kui samasse tuumalasse või ühendusalasse lisandub järjest uusi häiringuid ja katkestusi. Hinnata tuleb nii rohevõrgustiku ruumilist sidusust kui ka selle tegelikku ökoloogilist toimimist. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi maardla paikneb rohevõrgustiku tuumala ja koridori seisukohalt tundlikus piirkonnas. Hagudi varasemas ÜP sisendis on tõstatatud küsimus, kuidas on rohevõrgustiku terviklikkus ja sidusus tagatud olukorras, kus selle alale on märgitud mäetööstuse maa-ala ning samas piirkonnas paiknevad või kavandatakse ka teisi suuri taristuobjekte. ÜP enda rohevõrgustiku tingimused lähtuvad põhimõttest, et säilitada tuleb võrgustiku terviklikkus ja sidusus ning vältida loodusalade killustamist. Hagudi sisendis on seetõttu palutud hinnata, kas need tingimused on Hagudi maardla piirkonnas tegelikult täidetud ka maardla laienduste ja uute varuplokkide lisandumisel.	Arvestatakse asjakohastes menetlustes. ÜP koostamisel ja KSH läbiviimisel on Hagudi piirkonna RV toimimise hindamisel arvestatud olemas-olevate kaevandamislubadega mäeeraldiste, kavandatud Rail Balticu raudteetrassi ning perspektiivse T15 maantee-trassiga. ÜP-ga Hagudi piirkonda täiendavaid mäetööstuse maa-alasid ei kavandata. Nõustume, et uute tegevuste kavandamisel tuleb arvestada nende võimalikku koosmõju teiste piirkonna tegevustega. Koosmõju hindamise kohustus tuleneb juba keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimis-süsteemi seadusest ning selle alusel kehtestatud määrustest. Keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 § 4 p 7 kohaselt tuleb KMH eelhinnangu koostamisel arvestada kavandatava tegevuse koosmõju muude asja-kohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega. KMH läbiviimisel tuleneb vastav kohustus

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			keskkonnaministri 01.09.2017 määruse nr 34 § 6 lg 2 p-st 6. Iga uue tegevuse mõju hindamisel lähtutakse selleks ajaks kujunenud keskkonnaseisundist, milles kajastu-vad juba elluviidud tegevuste mõjud, ning arvestatakse teiste teadaolevate kavandatavate tegevustega, mis võivad avaldada koosmõju samadele keskkonnakomponentidele.Täienda vate mäeeraldiste kavandamisel tuleb nende mõju RV sidususele ja ökoloogilisele toimimisele, sealhulgas võimalikku koosmõju teiste tegevustega, käsitleda vastava keskkonnaloa menetluses. Hindamise vajadus ja ulatus määratakse konkreetse tegevuse ja selle võimaliku keskkonnamõju alusel. Kuna üldplaneeringuga täiendavaid mäetööstuse maa-alasid Hagudi piirkonda ei kavandata, ei ole põhjendatud üldplaneeringu KSH raames täiendava, praeguseks määratlemata kaevandamis-tegevuse üksikasjaliku kumulatiivse mõju hindamise läbiviimine.
		H-21. rohevõrgustiku eksperthinnangu sisulised nõuded **ETTEPANEK.** Täiendada ÜP rohevõrgustiku kasutustingimusi nii, et tööstuse, sh kaevandamise, uue taristuobjekti või olemasoleva taristu laiendamise kavandamisel koostatakse vajaduse korral rohevõrgustiku mõju eksperthinnang vastava pädevusega eksperdi poolt, tehakse asukohapõhised välitööd ning arvestatakse teiste samas piirkonnas ja naabervaldades kavandatavate arenduste koosmõjuga. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi 2025. aasta arendustingimuste sisendis tehti ettepanek, et rohevõrgustikule avalduva mõju hindamisel peab eksperthinnangu koostajal olema vastav pädevus ja kogemus; tööstuse, uue	Arvestatakse osaliselt. Nõustume, et eksperthinnang peab olema koostatud vastava valdkonna pädevusega eksperdi poolt ning arvestama tegevuse koosmõju teiste olemasolevate ja kavanda-tavate arendustega, sealhulgas vajaduse korral naaberoma-valitsuste territooriumil.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		taristuobjekti või olemasoleva laiendamise kavandamisel tuleb teha välitöid, sest ilma nendeta ei ole võimalik ajakohaselt tuvastada ala liike, elupaiku ja muid asukohapõhiseid rohevõrgustiku olulisi elemente. Samas sisendis rõhutati, et hinnangu koostamisel tuleb arvestada ka teiste valla alale ja naabervaldadesse kavandatavate arendustega, mis võivad rohevõrgustikku koosmõjus mõjutada.	Asukohapõhiste välitööde vajadus tuleb määrata juhtumipõhiselt, lähtudes kavandatava tegevuse iseloomust, eeldatavast mõjust ning olemasolevate andmete piisavusest ja ajakohasusest. Kõigi tööstus- ja taristuobjektide kavandamisel kohustuslike välitööde nõudmine ei ole põhjendatud, sest osal juhtudel on mõju võimalik usaldusväärselt hinnata olemasolevate andmete alusel. ÜP RV kasutustingimusi täpsustatakse koosmõju arvestamise, eksperdi pädevuse ja vajaduspõhiste välitööde põhimõtetega (ptk 6.3.1).
		8. Põhjavesi kui Hagudi piirkonna ruumilise arengu piirav tegur **H-22. põhjavee kaitse kui Hagudi piirkonna läbiv ruumiline arengutingimus** **ETTEPANEK.** Käsitleda põhjavee kaitset Hagudi piirkonnas läbiva planeerimistingimusena, mitte ainult üksikute lubade või ehitusprojektide tehnilise küsimusena. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi piirkonnas tuleb ÜP otsuste tegemisel käsitleda põhjavee kaitstust ühe olulise ruumilise lähtetingimusena. See puudutab korraga nii uut elamuehitust, lokaalset vee- ja reoveekäitlust kui ka kaevandustegevust. Hagudi varasemas sisendis on rõhutatud, et rohevõrgustikul on piirkonnas oluline roll ka põhja- ja pinnavee kujunemise ja kaitse seisukohalt ning küsitud, kuidas tagatakse joogivee kvaliteet kaitsmata põhjaveega alal, kus paikneb ka maardla.	On juba arvestatud. Põhimõte lisatakse ka arengutingimustele. Konkreetsed tingimused on juba antud seletuskirja ptk 5.2.2. ja põllumajanduse kontekstis ptk 5.5. Põhjavee kaitse vajaduse rõhutamiseks lisatakse aspekt ruumilise arengu põhimõtete juurde (ptk 3). ÜP käsitlus ei piirdu vaid Hagudi piirkonnaga, sest pole teada, et Hagudi piirkonnas oleks olukord kriitilisem kui mujal.
		9. Kaevandamise, taristu ja kohaliku elukeskkonna kumulatiivne mõju **H-23. kaevandamise, taristu ja kohaliku elukeskkonna kumulatiivse mõju hindamine** **ETTEPANEK.** Enne uue olulise koormuse lisamist hinnata Hagudi piirkonna olemasolevat kumulatiivset koormust ning keskkonna- ja elukeskkonna taluvusvõimet, käsitledes koos vähemalt kaevandamist, raskeveokiliiklust, T15 võimalikku uut trassi, olemasolevat maanteed, olemasolevat raudteed, Rail Balticut, rohevõrgustikku ja põhjavee kaitset. Erilist tähelepanu tuleb pöörata mõjudele, mis võivad olla pöördumatud või väga raskesti taastatavad, sealhulgas põhjavee ja joogivee kahjustumine, veerežiimi püsiv muutus ning rohevõrgustiku või	Arvestatakse. Kaevandamisega seotud KMH läbiviimisel käsitletakse kumulatiivseid mõjusid. ÜP koostamisel käsitletakse KSH-s ÜP-ga seotud kumulatiivseid mõjusid.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		väärtusliku kultuurmaastiku selline killustumine, mida hilisemate leevendusmeetmetega enam sisuliselt taastada ei saa. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi piirkonna puhul ei ole põhjendatud hinnata eraldi: kaevandamist, raskeveokiliiklust, T15 võimalikku uut trassi, olemasolevat maanteed, olemasolevat raudteed, Rail Balticut, rohevõrgustikku ja põhjavee kaitset. Need toimivad samas geograafilises piirkonnas ning nende mõjud võivad kattuda ja üksteist võimendada. See põhimõte haakub RVKÜ ühises seisukohas esitatud vallaülese kumulatiivse mõju ja piirkondliku taluvusvõime käsitlusega.	
		10. T15 uus koridor – eraldi külade ühise seisukohana **H-24. T15 uue koridori väljajätmine** **ETTEPANEK.** Arvestada eraldi külade ühises T15 seisukohas esitatud nõudega jätta 2020. aasta eskiisprojektil põhinev uus T15 koridor käesolevast ÜP lahendusest välja. **Põhjendus / selgitus.** Hagudi küla ei pea põhjendatuks 2020. aasta eskiisprojektil põhineva uue T15 koridori säilitamist käesoleva ÜP lahenduses. Uute riigimaantee trasside kavandamisel tuleb lähtuda kehtivatest kõrgema tasandi planeeringulahendustest ning nende muutmise vajaduse korral käsitleda trassivalikut tervikliku ruumilise ülesandena. Trassi kavandamise üheks lähtekohaks peab olema olemasoleva hajaasustuse, kohalike ühenduste ja elukeskkonna toimimise säilitamine ning selleks vajalik varajane ja sisuline koostöö mõjutatud külade, maaomanike ja elanikega. Kuna küsimus mõjutab mitut T15 koridoriga seotud asustusüksust, esitatakse selle kohta eraldi külade ühine seisukoht, millega saavad ühineda kõik seda seisukohta toetavad kogukonnad. Käesoleva Hagudi seisukoha lisades käsitletakse T15 siiski ka niivõrd, kuivõrd see tekitab konkreetse konflikti Hagudi Mõisaallee, mõisamaastiku, väärtuslike vaadete, rohevõrgustiku ja kohalike ühendustega. See ei ole dubleerimine: Hagudi väärtuste dokument määrab, mida tuleb kaitsta, külade ühine T15 dokument põhjendab, miks praegune trassivalik ei ole nende väärtuste ja kohaliku ruumistruktuuriga kooskõlas.	Arvestatakse. Hagudi idapoolset ümbersõitu ÜP-ga ei kavandata.
		11. Hagudi raba kohaliku kaitse alla võtmise ettepaneku säilitamine **H-25. Hagudi raba kohaliku kaitse alla võtmise ettepaneku säilitamine** **ETTEPANEK.** Säilitada praeguses ÜP-s Hagudi raba kohaliku kaitse alla võtmiseks kavandatava ala ja selle kasutustingimuse käsitlus.	Arvestatakse.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Põhjendus / selgitus. Hagudi küla tegi varasemas ÜP menetluses ettepaneku kajastada Hagudi raba kohaliku kaitse alla võtmiseks kavandatava alana ning lisada planeeringusse põhimõte: „Hagudi raba kavandatakse kohaliku kaitse alla võtmiseks ja selle kasutamine peab olema kooskõlas kaitse-eesmärkidega.“ Ettepanek on praeguses ÜP lahenduses arvestatud. Täname selle arvestamise eest.	
		12. Oluliste muudatuste korral vajalik uus avalik väljapanek ja sisuline koostöö **H-26. sisulise koostöö jätkamine enne ÜP kehtestamist** **ETTEPANEK.** Jätkata pärast avalikku väljapanekut sisulist koostööd Hagudi küla, teiste mõjutatud kogukondade, maaomanike, valla ja teiste asjaomaste osapooltega küsimustes, mis puudutavad asustuse arengutingimusi, väärtuslike alade piire ja kaitset, kohalikke liikumisühendusi, liiklusohutust, rohevõrgustikku, kaevandamise koosmõju ning T15 koridori. **Põhjendus / selgitus.** Käesoleva avaliku väljapaneku käigus on Hagudi ja teiste külade ettepanekutes esile tulnud mitmeid küsimusi, mis puudutavad planeeringu põhilisi ruumilahendusi: asustuse arengutingimusi, väärtuslike alade piire ja kaitset, kohalikke liikumisühendusi, liiklusohutust, rohevõrgustikku, kaevandamise koosmõju ning T15 koridori. Neid küsimusi ei ole võimalik lahendada üksnes üksikutele ettepanekutele vastamisega. Need vajavad omavahelist seostamist, kohapõhist täpsustamist ning sisulist koostööd kohalike kogukondade, maaomanike, valla ja teiste asjaomaste osapoolte vahel. Hagudi küla hinnangul ei ole selline koostöö mitmes käesolevas seisukohas käsitletud küsimuses enne ÜP vastuvõtmist piisavas ulatuses toimunud. Avaliku väljapaneku jooksul esitatud sisulisi ettepanekuid tuleb seetõttu käsitleda mitte üksnes vastuväidetena valmis lahendusele, vaid sisendina planeeringulahenduse edasiseks väljatöötamiseks. **H-27. ÜP ettepanekute menetlemise ja otsustusprotsessi läbipaistvus** **ETTEPANEK.** Teha avalikkusele üheselt arusaadavaks, kuidas avaliku väljapaneku jooksul esitatud arvamusi ja ettepanekuid menetletakse ning millisel tasandil nende arvestamise või arvestamata jätmise kohta kaalutlusotsused tehakse. Kui ettepanekute sisulisel läbivaatamisel osaleb ÜP juhtrühm, avaldada juhtrühma koosseis, moodustamise alus, ülesanded ja volituste ulatus ning selgitada eri otsustustasandite rollid. Selgitada, millised otsused teeb juhtrühm, millised vallavalitsus ja millised kuuluvad vallavolikogu pädevusse. **H-28. ettepanekute ja planeeringulahenduse muudatuste menetlusjälg** **ETTEPANEK.**	Arvestatakse osaliselt. ÜP koostamise korraldaja on Rapla Vallavalitsus, planeeringu võtab vastu ja kehtestab Rapla Valla-volikogu. Kui juhtrühm ettepanekute läbivaatamisel osaleb, on selle roll nõuandev, samuti nagu kõigi ettepanekute esitajate oma. ÜP koostamisel saavad võrdväärselt osaleda kõik isikud. Õiguslikke otsuseid teeb vallavolikogu. Avalikkusele tehakse kätte-saadavaks ettepanekud, valla seisukohad ja ÜP ajakohastatud dokumendid. Planeerimismenetlus peab olema avalik. ÜP menetlus ei eelda kõigi asutusesiseste töö-versioonide, arutelude ja iga redaktsioonimuudatuse eraldi avaldamist. ÜP kaart, seletuskiri ja KSH peavad omavahel olema kooskõlas, mistõttu koostajad on tänulikud iga märgatud ebakõla väljatoomise ja sisulise kaasatöötamise eest.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Tagada, et avalikkusel oleks võimalik jälgida mitte ainult ettepaneku esitamist ja lõplikku vastust, vaid ka seda, kelle vastutusel ja millistel kaalutlustel kujuneb planeeringulahendus, sealhulgas miks varasemalt planeeringusse kuulunud väärtus, tingimus või lahendus jäetakse sellest välja või seda muudetakse. **Põhjendus / selgitus.** Menetlusjälje ja planeeringudokumentide omavahelise kooskõla vajadus ei tulene üksnes Hagudi küla tähelepanekutest. Muinsuskaitseamet märkis 09.09.2024 kirjas nr 1.1-7/1035-1, et tema varasemate kultuuripärandit puudutavate ettepanekutega oli kooskõlastamiseks esitatud materjalides arvestatud üksnes osaliselt ning täiendusi oli tehtud ÜP seletuskirjas, ÜP kaardil ja KSH aruande eelnõus ebaühtlaselt. Ameti hinnangul ei olnud kultuuripärandi käsitlus seetõttu arusaadav ja oli kohati puudulik. See kinnitab vajadust, et väärtuste, piiride, tingimuste ja nende põhjenduste muutumine oleks ÜP eri dokumentides omavahel kooskõlaline ning menetluslikult jälgitav. **H-29. ajakohastatud terviklahenduse uus avalik väljapanek** **ETTEPANEK.** Käesolevat avalikku väljapanekut ei saa käsitleda Rapla valla üldplaneeringu viimase sisulise avaliku väljapanekuna. Pärast käesolevate ettepanekute sisulist läbivaatamist, vajalikku koostööd ja planeeringulahenduse terviklikku ajakohastamist esitada ajakohastatud ÜP koos KSH-ga uuele avalikule väljapanekule. **H-30. eraldi sisuline vastus Hagudi ettepanekutele ja lisadele** **ETTEPANEK.** Anda kõigile käesolevas seisukohas tunnustega H-1 kuni H-30 tähistatud ettepanekutele ning lisades A, B ja B1 esitatud iseseisvatele ettepanekutele eraldi sisuline vastus ning põhjendada ettepaneku mittearvestamist või osalist arvestamist.	
		Menetluslikud taotlused Palume käsitleda käesolevat dokumenti koos lisadega Hagudi küla kirjalike arvamuste ja ettepanekutena Rapla valla üldplaneeringu ja KSH aruande avalikul väljapanekul. Palume anda iga tunnusega H-1 kuni H-30 tähistatud ettepaneku ning lisades A, B ja B1 esitatud iseseisvate ettepanekute kohta eraldi sisuline seisukoht. Ettepanekuga arvestamise korral palume näidata, kus täpselt see kajastatakse ÜP seletuskirjas, kaardilahenduses, KSH-s või ÜP elluviimise tegevustes. Osalise arvestamise korral palume eristada, millises osas ettepanekuga arvestatakse ja millises osas mitte, ning esitada arvestamata jäetud osa põhjendus. Kui ettepanek puudutab Hagudi küla varasemas ÜP menetlusetapis esitatud ja „arvestatud“, „arvestatakse“ või „arvestatakse osaliselt“ märgitud küsimust, palume näidata, kus vastav lahendus praeguses planeeringumaterjalis kajastub või millal ja millisel põhjendusel seda muudeti või sellest loobuti.	Arvestatakse. Korduvatele või sisult kattuvatele ettepanekutele võidakse vastus anda üks kord või viitena juba käsitletud ettepanekule.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Käesolevas dokumendis esitatud põhjendused ja lisad moodustavad vastavate ettepanekute sisulise aluse ning neid tuleb käsitleda koos ettepaneku endaga. **Lisad** Lisa A. Ettepanekud Rapla valla ÜP MVA/VM üldosa täiendamiseks Lisa B. Hagudi küla kohapõhine eriosa – Hagudi mõisa, Mõisaallee, põlisküla, väärtuslike maastike ja kohalike maamärkide väärtused ning eritingimused Lisa B1. Hagudi mõisa ja Mõisaallee miljööväärtusliku ala ning mõisa taguse väärtusliku maastiku piiride ja tingimuste täpsustamise ettepanek Lisa C. „Hagudi Mõisaallee väärtuste analüüs ja ettepanekud edaspidiseks“, Kerttu Kõll (volitatud maastikuarhitekt ekspert tase 8) OÜ Sfäär Planeeringud. 1.09.2026 Seotud eraldi seisukoht: „Rapla valla külade seisukoht Rapla valla üldplaneeringus kavandatud T15 uue trassikoridori kohta“ Aranküla, Röa ja Hagudi küla.	
466.	**Rapla valla külade ühendus** 14.09.2026 **dokumendi viide**	Rapla Valla Külade Ühendus peab oluliseks, et uus üldplaneering kujuneks valla pikaajalise ruumilise arengu tegelikuks alusdokumendiks ja kohaliku ühise eluruumi kokkuleppeks. Siinkohal esitame kokkuvõtlikult olulisemad teemad, mis kindlasti vajavad üldplaneeringu edasiarendamisel põhjalikku tööd. Eeldame, et üldplaneering peab olema valla ruumilise arengu üks peamisi alusdokumente vähemalt lähemaks aastakümneks, sellega väljendab vald avalikku huvi ja seda peab saama käsitleda ühiskondliku kokkuleppena, mis toetaks edasiste otsuste mõistlikkust ja olemasoleva elukeskkonna kaitsmist. Üldplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda küsimusest, millist Rapla valda me kohaliku eluruumina soovime säilitada ja arendada ning millised ruumilised lahendused on selleks meie inimestele ja kogukondadele tegelikult vajalikud. Üldplaneeringusse ei peaks kandma lahendusi üksnes põhjusel, et need tulenevad mõne teise asutuse või sektori varasemast kavatsusest. Iga sellise lahenduse puhul tuleb hinnata, kuidas see sobitub Rapla valla terviklikku ruumistruktuuri, kohaliku elu vajadustesse ja valla pikaajalistesse arengueesmärkidesse. KSH ise rõhutab, et ÜP eesmärk on kogu valla ruumilise arengu põhimõtete määratlemine ning KSH eesmärk on inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine. Külade sisenditest joonistuvad välja mitmed probleemid ja vajadused, mis ei puuduta ainult ühte asustusüksust, vaid korduvad eri piirkondades. Seetõttu esitame järgmised vallaülesed ettepanekud. Käesolevate ettepanekutega palume sõltuvalt teemast: • täiendada ÜP ruumilise arengu põhimõtteid ja kasutustingimusi; • täpsustada ÜP kaardilahendust; • täiendada KSH-d küsimustes, mida praeguses hindamises ei ole piisavalt käsitletud; • määrata ÜP elluviimiseks vajalikud edasised tegevused; • jätkata enne planeeringu kehtestamist sisulist koostööd küsimustes, mille lahendus käesoleva avaliku väljapaneku järel muutub. Käesolevas dokumendis on iseseisvad ettepanekud tähistatud eraldi numbritega. Palume iga	Arvestatakse osaliselt. ÜP kaardilahendust, ruumilise arengu põhimõtteid, avaliku ruumi ja hajaasustuse arendamise tingimusi ning teisi ÜP osiseid täiendatakse. Keskkonnaväärtuste juurde lisatakse „toimiv praktiline elu ja teenused hajaasustuses“. Liikumisvõimalused ja ettevõtluskeskkond on kajastatud ruumilise arengu põhimõtete juures. DP koostamise kohustus on ÜP-s määratud kolmest ja enamast elamust koosneva elamu-grupi püstitamisel. „Väljakujunenud asustusmuster“ kaalutluse lähteseisukohana eeldab igakordset sisustamist. Ilma põhjalikuma alusuuringuta ei ole ÜP-s võimalik tingimusi määrata.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		nummerdatud ettepaneku kohta anda eraldi sisuline seisukoht, milles on üheselt arusaadav, kas ettepanekuga arvestatakse, arvestatakse osaliselt või ei arvestata. Ettepanekuga arvestamise korral palume näidata, millises ÜP seletuskirja, kaardilahenduse, KSH või elluviimise tegevuse osas see kajastatakse. Osalise arvestamise korral palume eristada arvestatud ja arvestamata osa ning põhjendada arvestamata jätmist. Käesoleva dokumendi selgitavad ja põhjendavad lõigud moodustavad ettepanekute põhjenduse ning neid ei tule käsitleda ettepanekutest eraldiseisva taustainfona. **1. Hajaasustuse ja toimiva maaelu väärtustamine** **ETTEPANEK 1.1 – toimiv hajaasustus ÜP väärtusena** Lisada ÜP punkti 2.2 „Rapla valla keskkonnaväärtused“: „Toimiv praktiline elu, ettevõtlus, liikumisvõimalused ja teenused hajaasustuses.“ Põhjendus. See on kahtlemata olemasoleva keskkonna oluline väärtus, mille püsimist peab üldplaneering kaitsma. Selleks peab ÜP kõiki osi ka kriitilise pilguga üle vaatama ja vajadusel täpsustama. Sealhulgas tasub teadvustada ja kirja panna, et hajaasustuses elamine erineb linnaelust, paljud maa-elule omased häiringud on seal loomulikud, samas tähendab see tihedat kontakti asulatega ning liikumisvõimalust nii jalgsi kui sõidukitega eri kohtade vahel. Elu on näidanud, et see arusaam võib otsustes kergelt tagaplaanile jääda, mis toob kaasa elukeskkonna kahjustumise. Üldplaneering peab väärtustama toimivat hajaasustuse ruumi ka tulevikuks, sest see on terviklikku elukeskkonda väärindav osa tervikust. Hajaasustus ei ole üksnes hoonestamata ala väljaspool linnalisi asulaid. Seal paiknevad elukohad, ettevõtlus, põllumajandus, kohalik teedevõrk, ühistranspordiühendused, loodus- ja kultuuriväärtused ning inimeste igapäevased liikumisteed. Üldplaneeringuga tuleb vältida lahendusi, mille tulemusena suurte taristu- või arendusprojektide tõttu halveneb olemasolevate külade ühendatus, turvalisus või elukeskkond. **ETTEPANEK 1.2 – hajaasustuse arengutingimuste selgus ja olemasoleva elukeskkonna kaitse** Täpsustada ÜP-s „väljakujunenud asustusmustri“ rakendamise kriteeriume ning määrata, millal üksikute uute elamute lisandumine muutub selliseks tihendamiseks või sisuliselt uueks elamualaks, mis vajab terviklikumat ja avalikumat planeerimist. Põhjendus. Hajaasustuse arendamisel tuleb säilitada piirkonnale iseloomulik asustusstruktuur, olemasolevate majapidamiste mõistlik privaatsus ning maaelu ruumiline kvaliteet. Üldplaneering peab andma piisavalt selged kriteeriumid, mille alusel hinnatakse väljakujunenud asustusmustrit, üldreeglitest kõrvalekaldumise põhjendatust ning seda, millal üksikute uute elamute lisandumine muutub piirkonna selliseks tihendamiseks, mis vajab terviklikumat planeerimist. Väljakujunenud asustusmustri hindamisel tuleb lähtuda ruumiliselt asjakohasest lähialast, arvestades eelkõige hoonestuse paiknemist sama tee või teedevõrgu suhtes, õuealade omavahelisi kaugusi, ajaloolist asustusstruktuuri, kinnistute ja põllumajandusmaa struktuuri, juurdepääse, looduskeskkonda ning tehnilise taristu võimalusi.	ÜP-ga on kavandatud määrata 100 m õuealade vahekaugus üldreeglina, mis võimaldaks asukoha- ja juhtumipõhist kaalumist, mitte absoluutse jäiga numbrilise väärtusena, millesse põhjendatud juhul erandeid teha ei saaks. Selline käsitlus annab ruumi kasutamisel maaomanikku võimalikult vähe koormava toimiva lahenduse. Röa küla asustusega piirkonnas on õuealade laialt levinud väljakujunenud vahekaugused 0 – 140 m, mistõttu ettepanek määrata 400 m vahekaugus tingimuseks hälbiks väljakujunenud asustusmustrist. Ettepaneku põhjenduseks ei ole asjaolusid või kaalutlust välja toodud. Olemasolevate külasüdamete määratlemise käimalükkamiseks oleks vajalik kogukonna tunnetuslik ettepanek, kuid arvestades kahaneva rahvaarvuga Rapla vallas ei oleks ulatusliku tihendamisvajaduse määratlemine demograafilise suundumusega kooskõlas. Kohtades, kus on asustuse arenemiseks ruumi arengu loogikast tulenevad eeldused, nt taristu olemasolu, teenuste kättesaadavus vms, on määratud kompaktse asustuse võimalusega alad, mille puhul võib eeldada hajaasustuse üldreeglist suuremat asustustihedust. Muudes kohtades saab

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Üksikud ajaloolised või erandlikult väikese vahekaugusega hoonestusjuhud ei ole iseseisvalt piisav alus samasuguse hoonestustiheduse laiendamiseks kogu piirkonda. Kui kavandatav hoonestus koos varasema või samaaegselt kavandatava hoonestusega muudab oluliselt olemasolevat asustusstruktuuri, majapidamiste privaatsust, juurdepääse, liikluskoormust või vee- ja reoveekoormust, tuleb arengut hinnata piirkondliku tervikuna ning vajaduse korral kasutada detailplaneeringut või muud terviklikumat ja avalikumat planeerimismenetlust. Järjestikuste projekteerimistingimuste või erandite kaudu ei tohiks kujundada sisuliselt uut kompaktset elamuala olukorras, kus terviklik lahendus eeldaks juurdepääsude, veevarustuse, reoveekäitluse, liikluse või muude ühiste ruumiliste küsimuste koos lahendamist. Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonita piirkonnas tuleb hoonestustiheduse määramisel arvestada ka kavandatava hoonestuse kumulatiivset mõju põhjaveele ja joogiveehaaretele. Kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega alal ei saa ajaloolist või üksikutes kohtades väljakujunenud tihedamat hoonestust käsitleda automaatselt uue tihendamise alusena. **ETTEPANEK 1.3 – hajaasustuse vähim vahekaugus** **Määrata hajaasustuses uue majapidamise õueala ja olemasoleva naabermajapidamise õueala vähimaks vahekauguseks vähemalt 100 m.** **Kui küla või kogukond on menetluses esitanud põhjendatud ettepaneku suurema vähima vahekauguse kohta, tuleb see käsitleda eraldi ning kas sätestada vastava küla tingimusena või põhjendada konkreetselt, miks seda ei arvestata. Röa küla on esitanud ettepaneku 400 m põhimõtte säilitamiseks.** **Hajaasustuses tuleb vahekauguse hindamisel lähtuda eelkõige õuealade, mitte üksnes elamute vahelisest kaugusest.** Põhjendus. Hajaasustuses on õueala elanike aktiivses kasutuses ning üksnes elamute vahelisest kaugusest lähtumine ei kirjelda piisavalt majapidamiste tegelikku ruumilist suhet ega privaatsusvajadust. Hajaasustuses tuleb uue hoonestuse kavandamisel arvestada põhjavee kaitstuse, maapinna kalde, geoloogilise aluspinna, olemasolevate kaevude ning vee- ja reoveelahenduste turvalisusega. Naabrite nõusolek ei saa olla ainus kriteerium juhul, kui joogivee ja reovee jätkusuutlik lahendus ei ole tagatud. Varasemates piirkondlikes tingimustes on elamute või majapidamiste vahekaugusi käsitletud erinevalt; seetõttu on vajalik vallaülene selge alampiir koos võimalusega põhjendatud külapõhiseks diferentseerimiseks. **ETTEPANEK 1.4 – olemasolevate ja kavandatavate kompaktsete külasüdamete määratlemine** **Piiritleda ÜP kaardil nende asustusüksuste kompaktsed osad, mis olemuselt juba moodustavad tihedama asula või mida kavandatakse sellisena arendada, ning määrata nende arengutingimused eraldi neid ümbritsevast tegelikust hajaasustusest.**	tihendamist kaaluda väljakujunenud asustusmustrist lähtuvalt. DP on kohustuslik kolmest ja enamast elamust koosneva elamugrupi kavandamisel. Koha- ja juhtumipõhiselt kaalutakse DP vajadust ka mitmetel teistel juhtudel (ptk 4.3). Valla arengukava ja kantide teekaardid on ÜP sisendid ning ruumilist lahendust vajavaid eesmärke arvestatakse vastavalt ÜP üldistusele. Ettepanekust ei selgu, milliste kogukondlike teenusruumiliste eesmärkide, liikumisühenduste või kogukondliku taristu arendamine ei ole ÜP tingimustel võimalik. ÜP eesmärk on toetada olemasolevaid külakeskusi, tugevdada nende toimimist ja võimaldada kohaliku taristu arenemist. Konkreetne maa vastava juhtotstarbega reserveeritakse juhul, kui vajadus, asukoht ja elluviimise võimalus on piisavalt määratletud.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kompaktse hoonestuse võimalusega aladel tuleb ÜP-s selgelt määrata, millal on katastriüksuste jagamise ja uue hoonestuse kavandamise eelduseks detailplaneering. Põhjendus. Samal ajal tuleb eristada tegelikku hajusat asustust ja olemasolevaid kompaktsemaid külasüdameid. Kompaktsemate külasüdamete määratlemisel ja nende arengutingimuste seadmisel tuleb lähtuda asustusüksuse tegelikust ruumistruktuurist, olemasolevast taristust ja kohalikust eripärast, mitte rakendada kõigile küladele ühetaolist lahendust. Selline ruumiline eristus on vajalik muu hulgas asulasisese liikluskorralduse, hoonestustiheduse, detailplaneeringu vajaduse, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, ühistranspordi ning avalike teenuste asjakohaseks kavandamiseks. **ETTEPANEK 1.5 – valla arengukava ja kantide teekaartide ruumiliste vajaduste kajastamine** **ÜP peab looma ruumilised eeldused valla arengukavas ja kantide teekaartides määratud oluliste ruumiliste arenguvajaduste elluviimiseks. Kui valla arengukavas või kandi teekaardis määratud oluline ruumiline arenguvajadus ÜP-s ei kajastu, tuleb kajastamata jätmist eraldi põhjendada.** Põhjendus. Üldplaneering peab looma ruumilised eeldused valla arengukavas ning kohalikes arengudokumentides määratletud kogukondlike ja teenusruumiliste eesmärkide elluviimiseks. Planeeringulahendus ei tohiks muuta võimatuks või põhjendamatult raskeks valla enda arengudokumentides või kohalikes arengukavades oluliseks peetud teenuste, liikumisühenduste ja kogukondliku taristu säilitamist või arendamist. **ETTEPANEK 1.6 – külakeskuste teenus- ja kogukonnaruumi säilitamine** **Olemasolevate külakeskuste ja alevike arengut kavandades tuleb säilitada ja vajaduse korral reserveerida ruum kohalike teenuste, kogukondlike hoonete, jalgsi- ja rattaliikluse ühenduste ning muu kohaliku elu toimimiseks vajaliku taristu jaoks.** Põhjendus. ÜP peaks toetama olemasoleva kohaliku keskuse toimimist. Külakeskuste ja olemasolevate kompaktsemate külasüdamete puhul tuleb ÜP-s arvestada nende kohaliku teenus- ja kogukonnakeskuse funktsiooniga ning vältida maakasutuslahendusi, mis nõrgestavad nende toimimist või takistavad vajaliku kohaliku taristu kujunemist.	
		2. Turvaline kohalik liikuvus ja ühenduste säilimine **ETTEPANEK 2.1 – turvalise kohaliku liikuvuse üldpõhimõte** **Lisada üldplaneeringusse turvalise kohaliku liikuvuse ja kohalike ühenduste säilimise läbiv põhimõte. Valla asustatud piirkondades tuleb teede ja liikluskorralduse kavandamisel käsitleda mootorsõidukite läbilaskvuse kõrval võrdväärse ruumilise vajadusena kohalike elanike jalgsi, jalgrattaga ja ühistranspordiga liikumise ohutust.** Põhjendus. Planeerida tuleb ruumile vastavad ohutud liiklemiskiirused. Olemasolevate maanteede asulasisestel ja muudel selgelt asustatud lõikudel tuleb kavandada kohalikule elukeskkonnale vastav teeruum ja liikluskiirus. Ka läbiv riigimaantee peab asustatud ruumis arvestama jalakäijate,	Arvestatakse osaliselt. Turvalise liikuvuse üldpõhimõte lisatakse asustuse arengu üldpõhimõtetesse (ptk 3). Asustusega teelõikudel tuleb teeruumi kavandamisel arvestada kohaliku elukeskkonna ja

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		jalgratturite, ühistranspordipeatuste ja pideva sõidutee ületamise vajadusega. ÜP peab looma üldise aluse, et väikeasulate ruum kavandataks võimalikult ohutuks, ning käsitlema jalgsiliikumise tähtsust läbiva põhimõttena. **ETTEPANEK 2.2 – asustatud teelõikude kiirusrežiim** **Asulalise iseloomuga ja muudel selgelt asustatud teelõikudel tuleb kavandada kohalikule elukeskkonnale vastav teeruum ja liikluskiirus ning käsitleda 30–50 km/h kiirusrežiimi ühe põhilise lahendusvahemikuna.** **Kui kogukond on konkreetse probleemse teelõigu kohta esitanud põhjendatud kiiruspiirangu või muu liikluskorraldusliku lahenduse ettepaneku, tuleb seda käsitleda konkreetse ettepanekuna ning anda sellele eraldi sisuline seisukoht; üldine viide kiirusrežiimi hilisemale hindamisele ei asenda konkreetse ettepaneku menetlemist.** Põhjendus. Asulalise iseloomuga teelõikudel tuleb üldjuhul hinnata 30–50 km/h kiirusrežiimi sobivust. **ETTEPANEK 2.3 – kohaliku liikumisvõrgu funktsionaalsuse säilitamine** **Olemasolevate kohalike jalgsi-, ratta-, ühistranspordi- ja maanteeühenduste funktsionaalsus tuleb säilitada. Suur taristuobjekt ei tohi põhjustada olukorda, kus seni jalgsi või jalgrattaga läbitav ühendus elukoha, kooli, ühistranspordipeatuse, teenuse või naaberasustusüksuse vahel katkeb või muutub liiklusohutuse tõttu praktiliselt kasutamatuks.** Põhjendus. Suurte taristuobjektide, sealhulgas riigimaanteede ja raudteetaristu kavandamisel ning üldplaneeringusse integreerimisel tuleb säilitada olemasolevate külade ja alevike kohaliku liikumisvõrgu funktsionaalsus. Kui olemasolev või kavandatav riiklik taristu katkestab kohaliku jalgsi- või jalgrattaühenduse, tuleb konfliktkoht ÜP-s tuvastada ning näha ette põhimõte ohutu ühenduse säilitamiseks, taastamiseks või alternatiivse ühenduse rajamiseks. Ühistranspordipeatuste kavandamisel tuleb arvestada mitte ainult peatuse olemasolu, vaid ka selle kasutusmugavuse ja eri liikumisviiside ühendamisega. **ETTEPANEK 2.4 – KSH kohaliku liikuvuse käsitluse täiendamine** **Täiendada ÜP-d ja KSH-d kohaliku liikumisvõrgu tegeliku toimimise süsteemse käsitlusega ning hinnata, kuidas säilib külade kohaliku liikumisvõrgu tegelik toimivus pärast suurte taristuobjektide rajamist või liikluskoormuse olulist muutumist.** Põhjendus. KSH ise tunnistab, et transpordiühenduste halvenemine soosib elanike lahkumist ning et Rail Baltic ja T15 mõjutavad Rapla valda muu hulgas olemasoleva asustusstruktuuri killustamise kaudu. Samas on KSH-s kohaliku liikumisvõrgu tegelikku toimimist käsitletud väga üldisel tasemel. Näiteks sõna „koolitee“ esineb üks kord üksnes Rapla valla arengukava prioriteedi refereerimisel. Samas ei ole KSH-s esitatud eraldi sisulist käsitlust koolibussi, bussipeatuste, jalakäijate ega raskeveokite	liiklusohutusega. ÜP-ga ei kehtestata konkreetseid liiklus-korralduslikke abinõusid, vaid need otsustab teeomanik liiklusohutuse hinnangu ja liikluskorralduse menetluse alusel. Suurte taristuobjektide kavandamisel tuleb säilitada, taastada või sobivalt asendada kohalikud jalgsi-, ratta-, ühis-transpordi- ja maanteeühendused. Täpne lahendus määratakse taristu planeerimise ja projekteerimise käigus. Ehituslikku projekteerimist ei saa ÜP tingimusega asendada. ÜP ei määratle investeeringute siduvat järjekorda, kuna tegemist ei ole ÜP ülesande, vaid teehoiukava, arengukava ja eelarvestrateegia ülesannetega.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		liikluse mõjust kohaliku liikuvusvõrgu toimivusele.	
		3. Kooliteed, koolibuss ja laste liikumine **ETTEPANEK 3.1 – kooliteed esimese prioriteedina** **Kohaliku liikuvuse ja liiklusohutuse probleemkohtade prioriseerimisel tuleb esimese prioriteedina käsitleda laste kooliteid, koolibussi marsruute ning jalgsi- ja rattateekondi kooli ja ühistranspordipeatusteni.** Põhjendus. Kooliteed, koolibussi marsruudid ning laste teekonnad koolibussi- ja ühistranspordipeatusteni tuleb käsitleda kohaliku liikuvuse ja liiklusohutuse kavandamisel esmatähtsate ühendustena. KSH-s refereeritud Rapla valla arengukava nimetab otseselt prioriteedina lastele ja noortele turvalise keskkonna loomist ning turvalist kooliteed. Seetõttu peab see prioriteet kajastuma ka ÜP liikuvuslahendustes, mitte jääma üksnes arengukava üldeesmärgiks. **ETTEPANEK 3.2 – koolitee käsitlemine tervikteekonnana** **Koolitee ohutust tuleb käsitleda kogu teekonna ulatuses: kodust peatuseni, peatuse ooteala ja teeületus, koolibussi marsruut ning viimane ühendus peatusest koolini.** Põhjendus. Koolitee ohutust tuleb hinnata kogu teekonna ulatuses, sealhulgas teekond kodust peatuseni, bussipeatuse ooteala ja teeületus, koolibussi marsruut ning viimane ühendus peatusest koolini. Koolibussi teekonna puhul tuleb arvestada nii bussi ohutu läbitavuse ja peatumise kui ka laste aastaringselt ohutu jalgsi juurdepääsuga peatusele.	Arvestatakse. Turvalise kohaliku liikuvuse põhimõtet täiendatakse „tervikliku koolitee“ mõiste lisamisega ruumilise arengu põhimõtete hulka (ptk 3).
		4. Kohaliku ühenduse tegelik kasutatavus **ETTEPANEK 4.1 – kohaliku ühenduse tegeliku kasutatavuse kriteeriumid** **Kohaliku ühenduse toimivuse hindamisel ei piisa tee või ühenduse formaalsest olemasolust. Arvestada tuleb ühenduse tegelikku kasutatavust eri liikujatele ja aastaringselt.** • liikluskoormus ja raskeveokite osakaal; • sõidukiirus; • tee laius ja ristlõige; • teepeenra või eraldatud liikumisruumi olemasolu; • nähtavus ristmikel ja väljasõitudel; • teeületusvõimalused; • ühistranspordipeatuste asukoht ja juurdepääs; • aastaringne läbitavus. Põhjendus. Asustatud piirkondades tuleb tagada ristmike, teele väljasõitude ja ühistranspordipeatuste juurdepääsude nõuetekohane nähtavus ning hoida vajalikud nähtavusalad püsivalt vabad nähtavust takistavast haljastusest ja rajatistest.	Arvestatakse osaliselt. Kohalike teede ja tänavate planeerimise ja liikluskorralduse üldiste põhimõtete alla lisatakse kohaliku ühenduse tegeliku kasutatavuse kriteeriumid (ptk 6.4.2). Vahemeetmeid on võimalik kohaldada lähtudes üldistest põhimõtetest. Eraldi ajutisi kiirus-, valgustus-, nähtavus-, teeületus- või muid meetmeid saab rakendada liikluskorralduslikult ilma ÜP-s oleva

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ETTEPANEK 4.2 – vahemeetmed püsiva ohutuslahenduse puudumisel **Piirkondades, kus ohutu eraldatud jalg- ja rattataristu, nõuetekohane teeületus või muu püsiv ohutuslahendus puudub, tuleb kuni püsiva lahenduse rajamiseni koostöös teeomanikuga rakendada sobivaid vahepealseid liiklusohutusmeetmeid.** Põhjendus. Nendeks võivad olla muu hulgas sõidukiiruse alandamine, liikluse rahustamine, nähtavuse parandamine, ohutum teeületus, bussipeatuse nõuetekohane ooteala, valgustus või muu kohapõhine lahendus. **ETTEPANEK 4.3 – liikluskorralduse tegelik jõustatavus** **Kehtestatud kiirus- ja muu liikluskorralduse režiim peab olema tähistatud viisil, mis võimaldab selle üheselt mõistetavat järgimist ja tegelikku järelevalvet.** Põhjendus. Kohaliku liiklusohutuse parandamiseks ei piisa üksnes formaalselt kehtivast liikluskorraldusest, kui liikleja ei saa kehtivat režiimi teekeskkonnast üheselt tajuda või kui seda ei ole võimalik tegelikult järgida ja kontrollida. **ETTEPANEK 4.4 – küla või aleviku „värava“ lahendus** **Võimaldada ja toetada asustatud teelõikudel küla või aleviku „värava“ lahendusi, mis ühendavad kohaliku identiteedi, külaruumi tajutavuse ja liiklusrahustuse eesmärgid.** Põhjendus. Asustatud piirkondades, mida läbib suure liikluskoormusega tee, võib kohaliku elukeskkonna tajutavuse ja liikluse rahustamise toetamiseks kavandada küla või aleviku „värava“ lahendusi. Küla või aleviku värav võib koosneda asustusüksuse nimest, kohaliku identiteedi sümbolist, maastiku- või ruumikujunduselemendist ning liiklejat kohaliku elukeskkonnaga arvestavale sõidukäitumisele suunavast teabest. Värava lahendus ei ole üksnes dekoratiivne tähistus, vaid võib olla seotud ka sõidukiiruse muutuse, teekeskkonna visuaalse kitsendamise, haljastuse, teeületuskoha, bussipeatuse või muu liiklust rahustava ruumilise lahendusega. Riigitee puhul tuleb selline lahendus kavandada koostöös teeomanikuga. Rapla vallale omase maalise asustusstruktuuri puhul tuleb külasid läbivate teede kavandamisel ja liikluskorralduse kujundamisel senisest selgemalt esile tuua, et tee ei ole üksnes läbisõidukoridor, vaid ka kohaliku kogukonna ühises kasutuses olev eluruum. Küla või aleviku „värava“ lahendus võib selleks olla visuaalselt selgelt tajutav ruumiline tähistus, mis aitab liiklejal märgata asustatud piirkonda sisenemist ning toetab kohaliku elukeskkonnaga arvestavat sõidukäitumist. Selliste lahenduste väljatöötamisel tuleb teha koostööd kohaliku omavalitsuse, teeomaniku, külade ja kogukondade esindajate ning vajaduse korral teiste omavalitsuste ja külade ühendustega, sest samalaadsed vajadused esinevad laiemalt ka väljaspool Rapla valda. Käesolevale ettepanekule on illustratiivse näitena lisatud Aranküla külatee märgi kavand (vt Lisa 4).	aluseta. Liikluskorralduse tegelik jõustatavus on liikluskorraldusliku järelevalve, mitte ÜP küsimus. Küla või aleviku väravat saab kasutada ühe võimaliku ruumikujundus- ja liiklusrahustus-meetmena. ÜP ei saa kehtestata uut liiklusmärki ega kohustuslikku tüüplahendust. Värava tähistuse paigaldamisel tuleb teha koostööd tee omanikuga ja puudutatud maaomanikuga.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		5. Olemasoleva raudtee ja raudteejaamade roll kohaliku liikuvuse selgroona **ETTEPANEK 5.1 – olemasoleva raudtee roll** **Käsitleda Tallinn–Rapla–Viljandi raudteed ja Rapla valla raudteejaamu kohaliku ja regionaalse liikuvuse põhitaristuna.** Põhjendus. Olemasoleva raudtee kasutuse suurendamine ja perspektiivne rongiliikluse tihendamine on Rapla valla jaoks oluline võimalus vähendada autost sõltuvust ning parandada ühendusi Rapla, Tallinna ja teiste keskuste vahel. **ETTEPANEK 5.2 – raudteejaamad multimodaalsete sõlmedena** **Kavandada raudteejaamad eri liikumisviise ühendavate sõlmpunktidena, tagades ohutu jalgsija rattajuurdepääsu, rattaparklad, bussi- ja rongiliikluse sidumise, pargi-ja-reisi parkimise piisava mahu ning mugavad ümberistumisvõimalused.** Põhjendus. ÜP peab käsitlema raudteejaamu mitte üksnes transpordipeatustena, vaid eri liikumisviise ühendavate sõlmpunktidena. KSH enda vastavusanalüüsis on kirjas, et raudteejaamades tuleb tagada hea ligipääs jalgsi, autoga ja kergliiklusega ning piisavad ja mugavad pargi-ja-reisi võimalused; samuti soovitatakse ilmastikukindlaid ja valgustatud rattaparklaid. **ETTEPANEK 5.3 – Rapla ja Hagudi jaamade P+R ja teenindusruumi perspektiivse laiendusala reserveerimine** **Reserveerida Rapla ja Hagudi raudteejaama juures ÜP kaardil ala pargi-ja-reisi parkimise ning jaama teenindava liikumisruumi perspektiivseks laiendamiseks.** **Kui olemasoleva jaamamaa piires ei ole piisavat laiendusruumi, tuleb ÜP menetluses määrata selleks sobiv külgnev ala.** Põhjendus. Selle põhimõtte rakendamiseks peab ÜP vaatama ka tuleviku ruumivajadust, mitte üksnes tänast olukorda. **ETTEPANEK 5.4 – jaamade sidumine kohaliku jalgsi- ja rattavõrguga** **Tagada raudteejaamade ja peatuste sidumine kohaliku jalgsi- ja rattaliikluse võrguga ning käsitleda jaama juurdepääsu terviklikult, mitte üksnes jaama kinnistu piires.** Põhjendus. Jaamade kasutatavus sõltub lisaks rongiliiklusele sellest, kas jaama on võimalik turvaliselt ja mugavalt jõuda jalgsi, jalgrattaga, ühistranspordiga ja autoga.	Arvestatakse. Raudteepeatustesse lisatakse „pargi-ja-reisi“ parklad kaardil. Seletuskirja täiendatakse.
		6. Suurte taristuobjektide mõju kohalikele ühendustele **ETTEPANEK 6.1 – kohalike ühenduste funktsionaalsuse tagamine suurte taristuobjektide puhul** **Riiklikult oluliste taristuobjektide kavandamisel ja üldplaneeringusse integreerimisel tuleb tagada olemasolevate kohalike ühenduste funktsionaalsuse säilimine. Selleks tuleb välja selgitada taristu mõju kohalikele ühendustele ning kavandada vajalikud ruumilised**	Arvestatakse. Turvalise liikuvuse üldpõhimõte lisatakse asustuse arengu üldpõhimõtetesse (ptk 3).

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		lahendused nende säilitamiseks, taastamiseks või ohutuks asendamiseks. • kohalike teede järjepidevus; • kooliteed; • ühistranspordi toimimine; • jalgsi- ja rattaliikumine; • kohalikud juurdepääsud; • pääste- ja teenindusliiklus; • hajaasustuse funktsionaalne sidusus. Põhjendus. Rapla maakonnaplaneeringu põhimõtteid refereerides märgib KSH ise, et riiklikult tähtsate objektide arendamisel tuleb suhtuda kaalutletult olemasolevasse ruumilisse keskkonda ning leida lahendused, mis võimalikult vähe suurendavad häiringut ka kohalikule elanikkonnale. Probleem on Rapla vallas juba praktiliselt ilmnenud. Kuku külas paikneb Hagudi koolist ligikaudu ühe kilomeetri kaugusel Rail Balticu kohal kohalikku ühendust teenindav viadukt, mille lahendus ei taga eraldatud jalgsi- ja rattaliikumise võimalust. Selline lahendus muudab muidu sobiva pikkusega koolitee turvalise jalgsi või rattaga kasutamise problemaatiliseks. See juhtum näitab, et suurte taristuobjektide puhul ei piisa põhitrassi tehnilise toimimise hindamisest. Hinnata tuleb ka seda, kas kohalik liikumisvõrk jääb pärast taristu rajamist funktsionaalselt terviklikuks. **ETTEPANEK 6.2 – T15 uue maanteekoridori väljajätmine ÜP lahendusest** **Jätta 2020. aasta eskiisprojektil põhinev T15 uus maanteekoridor käesolevast üldplaneeringu lahendusest ja jooniselt välja.** Põhjendus. Uute maanteetrasside kavandamisel tuleb lähtuda kehtivatest kõrgema tasandi planeeringulahendustest ning nende muutmise vajaduse korral käsitleda trassivalikut tervikliku ruumilise ülesandena. Projekteerimise üheks aluspõhimõtteks peab olema hajaasustuse vajaduste, olemasolevate kohalike ühenduste ja elukeskkonna toimimise arvestamine ning selleks vajalik sisuline koostöö mõjutatud elanike ja kogukondadega. T15 praeguse koridori sobimatuse üksikasjalikud põhjendused esitatakse eraldi külade ühises T15 seisukohas.	Riiklikult oluliste taristuobjektide kavandamisel tuleb säilitada, taastada või sobivalt asendada kohalikud jalgsi-, ratta-, ühis-transpordi- ja maanteeühendused. Täpne lahendus määratakse taristu planeerimise ja projekteerimise käigus. Ehituslikku projekteerimist ei saa ÜP tingimusega asendada, seega tingimusi ÜP seletuskirja ei lisata. 2020. aasta eskiisprojektil põhinev T15 uus maanteekoridor jäetakse ÜP-st välja.
		7. Arenduste kumulatiivse ja koosmõju terviklik hindamine **ETTEPANEK 7.1 – kumulatiivse ja koosmõju hindamise kohustus** **Lisada ÜP ruumilise arengu üldpõhimõtetesse nõue, et kavandatava tegevuse mõju tuleb hinnata koos olemasolevate, lubatud, menetluses olevate ja teadaolevalt kavandatavate tegevustega, kui nende mõjualad kattuvad, mõju kandub samale loodus- või elukeskkonnale või tegevused kasutavad sama taristut või loodusressurssi.** **Tootmis- ja kaevandamistegevuse ruumilise mõju hindamisel tuleb selle lahutamatu osana käsitleda ka tegevusest põhjustatud raskeveokiliiklust ning mõju kohaliku teedevõrgu**	Ei arvestata Nõustume, et uute tegevuste kavandamisel tuleb arvestada piirkonna olemasolevat keskkonna-seisundit ja teiste tegevuste võimalikku koosmõju. Nimetatud

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		toimivusele ja ohutusele. Põhjendus. Kumulatiivse mõju hindamine peab hõlmama vähemalt mõju põhjaveele ja joogiveevarudele, pinnaveele ja veerežiimile, maavarade kasutamise ulatusele ja intensiivsusele, müra, vibratsiooni, tolmu ja muu häiringu koosmõju, raskeveokite liikluskoormust, kohalike teede toimimist ja liiklusohutust, jalgsi ja rattaga liikumist, rohevõrgustiku sidusust, elupaikade killustumist, väärtuslikke maastikke ja kultuuripärandit, asustuse püsimist, avalike teenuste kättesaadavust ning elanike elukeskkonna kvaliteeti. Rapla valla puhul on selline tervikkäsitlus eriti oluline, sest mitmes piirkonnas kattuvad suuremahulised taristuprojektid, olemasolevad ja kavandatavad kaevandused, maanteed, raudteed ning kohalike elanike igapäevane elukeskkond. Suuremahuliste taristuobjektide rajamisega kaasnev maavaravajadus ei ole ruumiliselt lahutatav olemasolevate karjääride tegevusest, nende võimalikust laiendamisest ega uutest geoloogilistest uuringutest. Kui samas piirkonnas suureneb samaaegselt kaevandamise ulatus, lõhkamiste sagedus, raskeveokiliiklus ja surve kohalikele teedele või põhjaveele, võib kogumõju olla oluliselt suurem kui iga tegevuse eraldi hindamisel. **ETTEPANEK 7.2 – piirkonna keskkonna- ja elukeskkonna taluvusvõime** **Lisada ÜP-sse põhimõte, et ühe piirkonna keskkonna- ja elukeskkonna taluvusvõime ei ole piiramatu ning uue koormuse lisamisel tuleb arvestada piirkonna olemasolevat ja juba lubatud koormust, mõju kestust ja kuhjumist, keskkonna tundlikkust ning pöördumatu või raskesti taastatava kahju ohtu.** Põhjendus. Mitme olemasoleva, lubatud ja kavandatava tegevuse mõju võib ajas kuhjuda selliselt, et piirkonna tegelik koormus muutub oluliseks või ülemääraseks ka juhul, kui iga üksiktegevuse mõju on eraldi menetluses hinnatud vastuvõetavaks. Seetõttu tuleb uute arenduste, taristuobjektide ja ressursikasutuse kavandamisel hinnata mitte ainult kavandatava tegevuse enda mõju, vaid ka piirkonna olemasolevat koormust; samasse piirkonda juba lubatud või kavandatud tegevusi; mõju kestust, ulatust ja kuhjumist ajas; mõjutatava loodus- ja elukeskkonna tundlikkust; ning võimaliku pöördumatu või väga raskesti taastatava kahju ohtu. Eriti ettevaatlikult tuleb käsitleda olukordi, kus võimalik mõju puudutab ressursse või väärtusi, mille taastamine pärast kahjustumist ei pruugi olla võimalik või võib võtta väga pika aja. Sellisteks mõjudeks võivad olla näiteks põhjavee kvantitatiivse või kvalitatiivse seisundi halvenemine, joogiveeallikate kahjustumine, märgalade või veerežiimi püsiv muutus, rohevõrgustiku oluliste ühenduste katkemine, väärtusliku maastikustruktuuri pöördumatu hävimine või muu pikaajaline elukeskkonna muutus. Mida suurem on võimaliku pöördumatu kahju ulatus ja tagajärgede raskus, seda kõrgem peab olema nõutav kindlus, et kavandatav tegevus koos olemasoleva koormusega ei ületa piirkonna taluvusvõimet. **ETTEPANEK 7.3 – uue teabe korral kordushindamine ja sekkumine**	põhimõte tuleneb juba kehtivatest õigusaktidest ega vaja üldplaneeringus täiendava üldise hindamiskohustusena sätestamist. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS) ning selle alusel kehtestatud nõuded näevad ette olulise keskkonnamõju, sealhulgas asjakohaste koosmõjude hindamise. KMH eelhinnangu koostamisel tuleb keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 § 4 p 7 kohaselt arvestada kavandatava tegevuse koosmõju teiste asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega. Mõju hindamisel lähtutakse selleks ajaks kujunenud keskkonna-seisundist, milles kajastuvad juba elluviidud tegevuste mõjud, ning võetakse arvesse teadaolevaid kavandatavaid tegevusi, millel võib olla oluline koosmõju samadele keskkonnakomponentidele ja mille osas on piisav teave mõjude hindamiseks. Hindamise ulatus sõltub kavandatava tegevuse iseloomust, mõjualast ja võimalikest mõjudest. Kõigi ettepanekus loetletud mõjuvaldkondade hindamine iga arenduse puhul sõltumata nende asjakohasusest ei ole põhjendatud. Piirkonna keskkonnataluvuse arvestamise põhimõte tuleneb

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kui seire, uuringute, elanike põhjendatud tähelepanekute, järelevalveandmete või muu uue teabe põhjal ilmneb, et tegelik mõju on olnud varem hinnatust suurem, koosmõju ületab varasema hindamise eeldusi, keskkonna- või elukeskkonna seisund halveneb või suureneb pöördumatu kahju oht, tuleb enne täiendava samalaadse koormuse lisamist hinnata piirkonna kumulatiivset mõju tervikuna ning määrata kohaliku omavalitsuse pädevuse piires vajalikud planeeringu-, seire- ja leevendusmeetmed. Põhjendus. Piirkonna taluvusvõime hindamine ei või piirduda üksnes uue tegevuse loa või planeeringu menetlemise hetkega. ÜP elluviimisel tuleb arvestada olukorraga, kus pärast varasemate otsuste tegemist ilmneb seire, uuringute, elanike põhjendatud tähelepanekute, järelevalveandmete või muu uue teabe põhjal, et tegelik mõju on olnud varem hinnatust suurem; mitme tegevuse koosmõju on hakanud ületama varasema hindamise eeldusi; keskkonna- või elukeskkonna seisund halveneb; suureneb võimalik pöördumatu kahju oht; või piirkonna koormus on lähenemas või jõudnud tasemele, millele täiendava koormuse lisamine ei ole enam põhjendatud. Kui vajalikud meetmed kuuluvad teise asutuse pädevusse, tuleb kohalikul omavalitsusel algatada selleks koostöö või pöörduda loaandja või järelevalveasutuse poole olemasolevate tingimuste, seire või muude kaitsemeetmete ülevaatamiseks. See põhimõte on eriti oluline piirkondades, kus koormus kujuneb paljude eraldi otsuste summana ja kus üksikmenetluste kaupa ei pruugi tervikpilt olla nähtav. **ETTEPANEK 7.4 – KSH kumulatiivsete mõjude käsitluse täiendamine** **Täiendada KSH-d kumulatiivsete mõjude käsitlusega sama süsteemselt ka põhjavee, kaevandamise intensiivistumise, raskeveokiliikluse, maastikulise killustumise, kohaliku liikuvuse ja elukeskkonna taluvusvõime küsimustes.** Põhjendus. KSH tunnistab, et T15 puhul tuleb arvestada Rail Balticu, olemasoleva raudtee ja T15 müra koosmõju. Samas ei ole selles samas süsteemsuses käsitletud teisi võimalikke koosmõjusid, näiteks kaevandamise intensiivistumist, põhjavee koormust, raskeveokiliiklust, maastikulist killustumist, liikuvuse pärssimist või kohaliku elukeskkonna taluvusvõimet.	samuti KeHJS-est. Seaduse § 2² kohaselt on keskkonnamõju oluline muu hulgas juhul, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi. Seega tuleb keskkonna tundlikkuse, olemasoleva koormuse ning mõju kestuse ja pöörduvusega arvestada juba kehtiva keskkonna-mõju hindamise korra alusel. ÜP-ga täiendava määratlemata piir-kondliku taluvusvõime kriteeriumi kehtestamine ei ole vajalik. Ka uue teabe ilmnemise korral tuleb seda arvestada edasistes asjakohastes planeerimis- ja loamenetlustes. Kui seire või muu teave osutab senisest suuremale keskkonnamõjule või keskkonna-nõuete rikkumisele, on võimalik vajadusel rakendada meetmeid vastava loa- või järelevalve-menetluse raames. ÜP KSH-s on käsitletud planeerin-guga kavandatava maakasutuse ja taristu mõju ÜP täpsusastmes. Sealhulgas on hinnatud mõju põhjaveele, RV-le, maavarade kasutamisele, transporditaristule ja elukeskkonnale. KeHJS § 40 lõigete 2 ja 3 kohaselt peab KSH lähtuma strateegilise planeerimisdokumendi eesmärki-dest, sisust ja kehtestamise tasandist ning arvestama võimalu-

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
			sega hinnata üksikasjalikumaid küsimusi edasistes menetlustes. ÜP-ga ei määrata võimalike tulevaste kaevandamisalade täpseid tegevusmahte, kaevandamise intensiivsust ega raskeveokite veomahte. Nende tegevustega kaasnevad konkreetsed keskkonnamõjud ja vajalikud leevendusmeetmed tuleb välja selgitada vastavate tegevuste kavandamisel ja loamenetlustes, arvestades selleks ajaks olemasolevat keskkonnaseisundit ja teiste tegevuste asjakohast koosmõju. Ettepanekutes esitatud koosmõju hindamise, keskkonnataluvuse arvestamise ja uue teabe kasutamise põhimõtetega nõustutakse. Need on juba reguleeritud planeerimisseaduse ja KeHJS-ega ning nendega on ÜP ja KSH koostamisel arvestatud planeeringu täpsusastmest lähtuvas ulatuses. Konkreetsete arenduste mõju, sealhulgas koosmõju teiste tegevustega, tuleb hinnata vastavates planeerimis- ja loamenetlustes. Seetõttu ei ole põhjendatud ÜP-sse täiendavate üldiste hindamiskohustuste lisamine ega KSH aruande täiendamine ettepanekus soovitud ulatuses.
		8. Miljööväärtuslikud alad (MVA), väärtuslikud maastikud (VM) ja külade ruumilised väärtused **ETTEPANEK 8.1 – väärtuse, kaitse-eesmärgi, tingimuse ja ruumilise ulatuse seos**	Arvestatakse.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Iga miljööväärtusliku ala, väärtusliku maastiku või muu kohaliku kultuuriväärtusega ala või objekti puhul tuleb ÜP-s määrata ja omavahel siduda: väärtus → kaitse-eesmärk → rakendatav tingimus → tingimuse ruumiline ulatus / kaart. **Miljööväärtusliku ala või väärtusliku maastiku piirang ja lisatingimus peab olema seostatav planeeringus määratletud konkreetse väärtuse ja kaitse-eesmärgiga. Väärtusliku ala määramine ei tohi asendada sisulist selgitust selle kohta, mida konkreetses asukohas säilitatakse ja miks.** Põhjendus. Iga miljööväärtusliku ala, väärtusliku maastiku või muu kohaliku kultuuriväärtusega ala või objekti puhul peab planeeringust olema arusaadav, milles väärtus seisneb, mis on selle säilitamise kaitse-eesmärk, milline tingimus seda eesmärki rakendab ning millises ruumilises ulatuses tingimus kehtib. Planeeringust peab olema üheselt tuvastatav, millises ruumilises ulatuses tingimus kehtib ja kuidas see on ÜP kaardil nähtav. **ETTEPANEK 8.2 – maastiku ja ajaloolise ruumistruktuuri terviklik käsitlus** **Miljööväärtuslike alade ja väärtuslike maastike kaitse- ja kasutustingimustes tuleb käsitleda väärtusena lisaks hoonetele ka ajaloolist asustus- ja õuestruktuuri, teedevõrku, alleesid ja puiesteid, mõisasüdame ruumilist ülesehitust, avatud kultuurmaastikku, vaateid, pärandobjekte ning nende omavahelisi seoseid.** Põhjendus. MVA ja VM väärtus ei pruugi seisneda ainult hoonetes või fassaadides. Väärtuse kandjaks võivad olla ka ajalooline asustus- ja õuestruktuur, teedevõrk, alleed ja puiesteed, mõisasüdame ruumiline ülesehitus, avatud kultuurmaastik, vaated, pärandobjektid ning nende omavahelised seosed. Miljööväärtuslike alade kaitse- ja kasutustingimustes tuleb lisaks hoonetega seotud väärtustele kaitsta ka maastiku, ajaloolise ruumistruktuuri ja liikumisteede terviklikkust. **ETTEPANEK 8.3 – ajalooliste alleede, puiesteede ja teesihtide säilitamine** **Ajalooliste alleede, puiesteede ja nendega seotud teesihtide puhul tuleb säilitada nende ruumiline terviklikkus, ajalooline telg, maastikuline tajutavus ning ökoloogiline sidusus. Uute teede, tehnovõrkude, rajatiste ja hoonestuse kavandamisel tuleb vältida nende põhjendamatut katkestamist, killustamist või kitsendamist. Enne kahjustava lahenduse kaalumist tuleb võrrelda vähem kahjustavaid asukoha- ja lahendusvariante.** Põhjendus. Ajaloolised alleed ja teesihtide ruumilised seosed võivad olla miljöö- ja maastikuväärtuse kandjad iseseisvalt, mitte üksnes neid ääristavate hoonete või üksikpuude kaudu. **ETTEPANEK 8.4 – külade avalik ja rekreatiivne ruum** **Käsitleda ÜP-s külade avalikku ja rekreatiivset ruumi kohaliku ruumilise väärtuse ja kogukonna elukeskkonna osana ning arvestada seda maakasutuse ja taristulahenduste kavandamisel.**	Kõigile miljööväärtuslikele aladele ja väärtuslikele maastikele on väärtused, kaitse-eesmärgid ja kasutustingimused omistatud kui need on teada. Kohtades, kus kohaspetsiifilisi tingimusi määratud ei ole, kehtivad üldised tingimused. Väärtuslike maastike ruumistruktuuri käsitlusaluseid täiendatakse seletuskirjas (ptk 6.1, 6.2.1, 6.2.2).

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Põhjendus. Külades võivad selleks olla külaplatsid, ajaloolised teed ja alleed, pargid, veekogud, matka- ja jalgrattateed, maastikuvaated ning muud kogukonna tegelikus kasutuses olevad ruumid. **ETTEPANEK 8.5 – väärtuslike alade võrreldav kohtlemine ning üld- ja eritingimuste kooskõla Sarnase iseloomu ja väärtustega alade käsitlemisel tuleb kasutada võrreldavaid hindamiskriteeriume. Kui samalaadset väärtust või kaitsetingimust rakendatakse ühes piirkonnas, kuid teises võrreldavas piirkonnas mitte, tuleb erinev kohtlemine ruumiliselt ja sisuliselt põhjendada.** **ÜP üldised maakasutus- ja ehitustingimused peavad olema kooskõlas väärtuslike alade kaitse-eesmärkide ja eritingimustega. Üldine maakasutusõigus ei tohi muuta miljööväärtusliku ala, väärtusliku maastiku, rohevõrgustiku või muu kaitstava ruumilise väärtuse tingimusi sisutuks või omavahel vastuoluliseks.** Põhjendus. Kui üld- ja eritingimused kattuvad, peab planeeringust olema üheselt arusaadav, milline tingimus konkreetses asukohas kohaldub ja kuidas lahendatakse nende võimalik vastuolu.	
		9. Kohaliku liikuvuse probleemkohtade kaardistamine ja tegevusprogramm **ETTEPANEK 9.1 – kohaliku liikuvuse ja liiklusohutuse tegevusprogrammi koostamine** **Määrata ÜP elluviimise ülesandeks Rapla valla külade ja alevike kohaliku liikuvuse ja liiklusohutuse tegevusprogrammi koostamine.** • kooliteed; • koolibussi marsruudid ja peatused; • bussipeatusteni viivad ühendused ja teeületused; • puuduvad jalgsi- ja rattaliikluse ühendused; • ohtlikud ristmikud ja väljasõidud; • suure liikluskiirusega teelõigud asustatud piirkondades; • raskeveokite transiidist mõjutatud kohalikud teed; • suurte taristuobjektidega katkestatud või halvenenud kohalikud ühendused. Põhjendus. Programmi eesmärk on anda vallale ja kogukondadele praktiline alus, millele tugineda koostöös Transpordiameti ja teiste teeomanikega, et iga küla ei peaks samu põhimõttelisi liiklusohutuse küsimusi eraldi nullist lahendama. **ETTEPANEK 9.2 – tegevusprogrammi kohustuslik väljund** **Programmis tuleb probleemkohad prioriseerida ning määrata iga prioriteetse probleemkoha kohta vähemalt soovitud tulemus ja lahendussuund, lühi- ja pikaajaline tegevus, vastutav osapool, vajalikud koostööpartnerid ning edasise rakendamise etapp. Konkreetne tehniline lahendus määratakse vajaduse korral koostöös teeomanikuga.** Põhjendus. Programmi raames tuleb käsitleda muu hulgas küla- ja alevikuväravate, liiklusrahustuse, bussipeatuste, teeületuskohtade, nähtavuse parandamise ning muude lühi- ja pikaajaliste ohutuslahenduste rakendamist.	Arvestatakse osaliselt. Ettepanekust ei selgu, millist eesmärki peaks täitma ÜP-ga täiendavalt ellukutsutav liiklus-ohutusprogramm ning kuidas jaguneksid ülesanded juba olemasolevate liiklusohutus-programmi, selle elluviimiskava ja teehoiukava vahel, mis praegu moodustavad kogukonnale ja vallale praktilise koostöö aluse Transpordiameti ja teiste teeomanikega. Esitatud sisendit saab kasutada olemasoleva liiklusohutus-programmi koostamisel.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		ETTEPANEK 9.3 – Lisa 1 - 4 sidumine tegevusprogrammiga **Käesoleva dokumendi Lisa 1, Lisa 2, Lisa 3 ja Lisa 4 probleemkohad ja ettepanekud tuleb võtta tegevusprogrammi koostamise lähteandmeteks ning nende edasine käsitlemine peab olema jälgitav.** Põhjendus. Lisad ei ole ammendavad. Avaliku väljapaneku lõpuni saabunud täiendavad kogukondade sisendid tuleb lisada samasse kaardistusse ning programmi koostamise käigus tuleb kogukondadega andmeid täiendada.	
		10. Üldplaneeringu ettepanekute menetlemise ja otsustusprotsessi läbipaistvus **ETTEPANEK 10.1 – ÜP otsustusprotsessi ja pädevuste avalikustamine** **Avalikustada ja selgelt kirjeldada ÜP avalikul väljapanekul esitatud ettepanekute edasine menetlemise ja otsustamise kord.** • ÜP juhtrühma moodustamise kehtiv alusdokument ja selle hilisemad muudatused; • juhtrühma praegune koosseis; • juhtrühma ülesanded, otsustusõigus ja vastutuse piir; • kord, mille järgi avalikul väljapanekul esitatud ettepanekuid hinnatakse ja nende kohta seisukoht kujundatakse; • selgitus, millised küsimused otsustatakse ametnike või juhtrühma tasandil ning millised esitatakse vallavalitsusele või vallavolikogule; • viis, kuidas dokumenteeritakse ettepanekute arvestamise või arvestamata jätmise põhjendused ning planeeringulahenduse muudatused. Põhjendus. Planeerimisseaduse järgi on üldplaneeringu koostamise korraldaja kohaliku omavalitsuse üksus. Avaliku väljapaneku ajal esitatud arvamustele peab planeeringu koostamise korraldaja andma põhjendatud seisukoha ning avalikul arutelul põhjendama planeeringu koostamisel valitud lahendusi. Seetõttu peab olema arusaadav, kelle pädevuses on esitatud ettepanekute sisuline kaalumine ning milline on konsultantide, ametnike, ÜP juhtrühma, vallavalitsuse ja vallavolikogu roll. Peame oluliseks, et konsultandi ülesanne planeeringulahenduse koostajana oleks selgelt eristatav kohaliku omavalitsuse ülesandest teha avalikes huvides kaalutletud otsuseid. **ETTEPANEK 10.2 – iga ettepaneku täielik menetlusjälg** **Tagada, et iga avaliku väljapaneku ettepaneku puhul oleks menetlusmaterjalist tuvastatav ettepaneku algne sisu, kujundatud seisukoht, arvestamise ulatus, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjendus, planeeringudokumendi konkreetne koht, kus arvestatud ettepanek kajastub, ning ettepaneku tõttu tehtud planeeringulahenduse muudatus.** Põhjendus. Avalikkusel peab olema võimalik jälgida, kuidas tema esitatud ettepanekust kujuneb otsus ning millistel kaalutlustel jääb ettepanek arvestamata. **ETTEPANEK 10.3 – varasemalt arvestatuks märgitud ettepaneku tegeliku kajastumise kontroll**	Arvestatakse osaliselt. Avaliku väljapaneku ettepanekud koondatakse koos valla seisukohtadega ja neid käsitletakse avalikel aruteludel. ÜP koostamise korraldaja on Rapla vallavalitsus ning planeeringu kehtestab vallavolikogu. Juhtrühma olemasolu ei ole menetluses nõutav. Ettepanekute hindamise korda ei ole kehtestatud. Menetlust puudutav teave on avalik ja avaldatakse vastavalt planeerimis-seaduses sätestatule. Ettepanekute tabelis esitatakse ettepaneku sisu, viide originaaldokumendile, valla seisukoht koos põhjendusega ning planeeringudokumendi koht, mida muudetakse. Menetlusreeglid ei nõua kõigi asutusesiseste tööetappide ja arutelude avaldamist. Varem arvestatuks märgitud ettepanekute kajastumine kontrollitakse planeeringu ajakohastamisel. Kui lahendust on muudetud, põhjendatakse seda menetlusmaterjalides. Olulised planeeringulahenduse muudatused ja nende põhjendused kajastatakse

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kui varasemas menetlusetapis on ettepanek märgitud „arvestatud“, „arvestatakse“ või „arvestatakse osaliselt“, peab hilisemast ja lõplikust planeeringumaterjalist olema üheselt tuvastatav, millises ÜP teksti-, kaardi-, KSH- või tingimusosas see kajastub. Kui varem arvestatuks märgitud lahendust hilisemas planeeringuversioonis enam ei ole või selle sisu on oluliselt muudetud, tuleb näidata, millal, millises menetlusetapis ja millisel põhjendusel sellest loobuti või seda muudeti. Põhjendus. Varasem vastus „arvestatakse“ või „arvestatakse osaliselt“ ei tõenda iseenesest, et ettepanek on lõplikus planeeringulahenduses ellu viidud. **ETTEPANEK 10.4 – planeeringu varasemates versioonides sisaldunud lahenduste muutmise jälgitavus** **Planeeringu varasemates versioonides sisaldunud väärtuste, tingimuste ja ruumiliste lahenduste hilisem muutmine või eemaldamine peab olema dokumenteeritud koos muudatuse aja, sisu ja põhjendusega.** Põhjendus. Ettepanekute menetlemise jälgitavus peab hõlmama ka varasemates menetlusetappides esitatud sisendite ning planeeringu varasemates versioonides sisaldunud väärtuste, tingimuste ja lahenduste hilisemat muutmist või eemaldamist koos selle põhjendusega.	menetlusmaterjalides. Kõigi töö-versioonide iga redaktsioonimuuda-tuse kohta eraldi muudatuslogi ei koostata, kuna sellise logi pidamine on ebaproportsionaalselt töömahukas.
		11. Üldplaneeringu edasine menetlus ja uue avaliku väljapaneku vajadus **ETTEPANEK 11.1 – sisulise koostöö ja tervikliku ajakohastamise etapp** **Jätkata pärast käesolevat avalikku väljapanekut enne ÜP kehtestamist sisulist koostööd esitatud ettepanekute, lahendamata vastuolude ja eri planeeringudokumentide kooskõla saavutamiseks. Selle töö tulemusena tuleb koostada ajakohastatud terviklik planeeringumaterjal, milles ÜP seletuskiri, kaardilahendus ja KSH on omavahel kooskõlas ning käesolevate ja varasemate ettepanekute menetlemine on jälgitav.** Põhjendus. Käesoleva avaliku väljapaneku jooksul esitatud ettepanekud puudutavad mitmeid ÜP põhilahenduse seisukohalt olulisi küsimusi, sealhulgas kohalikke ühendusi, taristuobjekte, asustusstruktuuri, väärtuslikke alasid ja kumulatiivseid mõjusid. Käesoleva avaliku väljapaneku jooksul ilmnenud küsimused ja esitatud ettepanekud vajavad põhjalikku läbitöötamist, teiste planeeringuteemadega seostamist, kohaspetsiifilist täpsustamist ja laiapõhjalist koostööd. Leiame, et mitmes olulises küsimuses ei ole selline sisuline koostöö enne üldplaneeringu vastuvõtmist piisavalt toimunud ning vajalik koostööperiood saab sisuliselt käivituda nüüd. **ETTEPANEK 11.2 – uus avalik väljapanek** **Käesolevat avalikku väljapanekut ei saa käsitleda Rapla valla üldplaneeringu viimase sisulise avaliku väljapanekuna.** **Pärast sisulise koostöö ja planeeringulahenduse tervikliku ajakohastamise etappi tuleb ajakohastatud üldplaneering koos KSH-ga esitada uuele avalikule väljapanekule.**	Arvestatakse. Kuivõrd kavandatavad muudatused muudavad ÜP põhilahendust, korratakse puudutatud ametiasutustega kooskõlastamise ja avaliku väljapaneku etappi. Tabelis on antud iga esitatud ettepaneku kohta seisukoht üksikettepaneku kaupa ja ettepanekute kogumina. Esitatud selgitused ja viited moodustavad ettepanekuga arvestamise, osalise arvestamise või mittearvestamise põhjenduse ning neid tuleb käsitleda koos ettepaneku sisuga.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Põhjendus. Uus avalik väljapanek peab võimaldama avalikkusel hinnata üht terviklikku ja omavahel kooskõlalist planeeringulahendust ning jälgida, kuidas avaliku väljapaneku ja varasemate menetlusetappide ettepanekud on lõplikku lahendusse jõudnud või miks nendega ei ole arvestatud. **Menetluslikud taotlused** Käesolevat dokumenti palume käsitleda Rapla valla üldplaneeringu avalikul väljapanekul esitatud kirjalike arvamuste ja ettepanekute kogumina. Palume iga käesolevas dokumendis eraldi nummerdatud ETTEPANEKU ning Lisa 1 iga tunnusega L1-xx tähistatud ettepaneku kohta anda eraldi sisuline seisukoht. Ettepanekuga arvestamise korral palume näidata, kus täpselt see kajastatakse ÜP seletuskirjas, kaardilahenduses, KSH-s või ÜP elluviimise tegevustes. Osalise arvestamise korral palume eristada, millises osas ettepanekuga arvestatakse ja millises osas mitte, ning põhjendada arvestamata jäetud osa. Ettepanekuga mittearvestamise korral palume esitada sisuline põhjendus ja kaalutlused, millele otsus tugineb. Kui ettepanek puudutab varasemas menetlusetapis juba „arvestatud“, „arvestatakse“ või „arvestatakse osaliselt“ märgitud küsimust, palume näidata, kus vastav varasem lahendus praeguses planeeringumaterjalis kajastub või millal ja millisel põhjendusel seda muudeti või sellest loobuti. Käesolevas dokumendis esitatud selgitused, juhtuminäited ja viited moodustavad vastavate ettepanekute põhjenduse ning neid tuleb käsitleda koos ettepaneku sisuga. **Lisad** Lisa 1. Rapla valla külade ja alevike kohaliku liikuvuse probleemkohad ja kogukondade ettepanekud – käesolevas dokumendis. Lisa 2. Kaiu kandi liikuvus- ja liiklusohutuse sisend – eraldi manus. Lisa 3. Aranküla liikuvuse probleemkohtade joonis – käesolevas dokumendis. Lisa 4. Aranküla küla „värava“ illustratiivne kavand – käesolevas dokumendis.	
467.	**Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium** 14.09.2026 **dokumendi viide**	Oleme tutvunud üldplaneeringu materjalidega ja palume Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisel ning Maa- ja Ruumiameti volitusel olevate kinnisasjade planeerimisel arvestada järgmiste ettepanekutega: 1) Alu alevikus asuvale Tiigi tn 8 kinnisasjale (katastritunnus 66901:001:0759, pindala 22 573 m², sihtotstarbeta maa) on kavandatud aianduse maa-ala (AM) juhtotstarve. Arvestades, et Tiigi tn 8 kinnisasi piirneb munitsipaalomandis olevate Mammaraja (katastritunnus 66801:001:0373, pindala 14 012 m², sihtotstarve maatulundusmaa), Jaaniku tee 2 (katastritunnus 66801:001:0015, pindala 24 682 m², sihtotstarve üldkasutatav maa) ja Püünepealse (katastritunnus 66801:001:0014, pindala 5047 m², sihtotstarve üldkasutatav maa) kinnisasjadega, mida kasutatakse või on võimalik kasutada aiamaadena, teeme ettepaneku	Arvestatakse. 1) Alu alevikus Tiigi tn 8 juhtotstarve kehivas ÜP-s on korterelamumaa, mistõttu segahoonestus-ala kavandamine on põhjendatud; 2) Alu alevikus Aiaääre tee 2 kinnisasjale määratakse osaliselt

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		määrata Tiigi tn 8 kinnisasjale segahoonestusala juhtotstarve. 2) Alu alevikus asuvale Aiaääre tee 2 kinnisasjale (katastritunnus 66801:001:0034, pindala 15 220 m², sihtotstarbeta maa) on kavandatud valdavalt kaitsehaljastuse maa-ala (HK) juhtotstarve. Nõustume kaitsehaljastuse maa-ala (HK) juhtotstarbe määramisega kinnisasja läänepiirile, kuna kinnisasjast läände jäävad olemasolevad elamud. Samas jäävad kinnisasjast põhja- ja idasuunas olemasolevad või kavandatavad tootmismaad, mistõttu ei pea me põhjendatuks kinnisasjale kaitsehaljastuse maa-ala (HK) juhtotstarbe määramist nii suures ulatuses. Palume määrata Aiaääre tee 2 kinnisasjale tootmise maa-ala (T) juhtotstarve kuni Tallinna maanteeni, analoogselt kõrvalasuva eraomandis oleva Tallinna mnt 17 kinnisasjaga (katastritunnus 66904:005:0070). 3) Hagudi alevikus asuvale Liini tn 8 kinnisasjale (katastritunnus 66801:001:0041, pindala 4160 m², sihtotstarbeta maa) on kavandatud haljasala ja parkmetsa maa-ala (HM) juhtotstarve. Kuna kinnisasi piirneb olemasolevate elamutega, sellele on tagatud juurdepääs avalikult teelt ning see külgneb munitsipaalomandis oleva Liini pargi kinnisasjaga (katastritunnus 66901:001:0817, pindala 17 598 m², sihtotstarve üldkasutatav maa), teeme ettepaneku määrata Liini tn 8 kinnisasjale väikeelamu maa-ala (EV) juhtotstarve. 4) Raikkülas asuvale Põlluääre tee 9 kinnisasjale (katastritunnus 66801:001:0107, pindala 7037 m², sihtotstarve maatulundusmaa) ei ole juhtotstarvet määratud. Teeme ettepaneku kavandada kinnisasjale segahoonestuse maa-ala (S) juhtotstarve, kuna see on kooskõlas ümbritsevate kinnisasjade maakasutuse juhtotstarvetega, milleks on valdavalt määratud segahoonestuse maa-ala (S). 5) Rapla linnas asuvale Piiri tn 4 kinnisasjale (katastritunnus 66801:001:0038, pindala 6859 m², sihtotstarbeta maa) on kavandatud haljasala ja parkmetsa maa-ala (HM) juhtotstarve. Arvestades kinnisasja piirnemist olemasolevate elamumaadega teeme ettepaneku kaaluda väikeelamu maa-ala (EV) juhtotstarbe määramist osale kinnisasjast. 6) Kaiu alevikus asuvale Lapsuliblika kinnisasjale (katastritunnus 27701:001:0336, pindala 9485 m², sihtotstarve maatulundusmaa) on kavandatud haljasala ja parkmetsa maa-ala (HM) juhtotstarve. Arvestades, et kinnisasi piirneb osaliselt ka elamumaadega, teeme ettepaneku määrata väikeelamu maa-ala (EV) juhtotstarve Lapsuliblika kinnisasja osale, mis ulatub Tehnika tn 6 kinnisasja piirist kuni kinnisasjal asuva elektriõhuliinini. Juhime tähelepanu sellele, et käesolev kiri väljendab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, kui maaomaniku seisukohti ega oma puutumust Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi seisukohaga, mis antakse üldplaneeringu heakskiidu	kaitsehaljastuse, osaliselt tootmise maa-ala juhtotstarve; 3) 5) 6) Hagudi alevikus Liini tn 8, Rapla linnas Piiri tn 4 ja Kaiu alevikus Lapsuliblika maaüksustele määratakse väikeelamu maa-ala juhtotstarve; Kaius täiendavalt ka kaitsehaljastuse juhtotstarve riigimaantee äärde jäävale alale. 4) Raikkülas Põlluääre tee 9 määratakse segahoonestusala juhtotstarve.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		menetluses planeerimisseaduse § 90 lõike 31 alusel.	
		Pärast ÜP avalikustamise perioodi esitatud ettepanekud (ettepanekute arvestamise seisukohad kujundatakse järgmistes menetlusetappides)	
468.	**Eraisik 23.09.2026**	Miljööväärtuslikul alal tuleb enne avalikku ruumi skulptuuri, mälestusmärgi, pingi või muu püsiva kujunduselemendi paigaldamist küsida vallavalitsuse nõusolekut. Nõusoleku andmisel hinnatakse kavandatava elemendi asukohta, mõõtmeid ja kujundust ning selle sobivust ala väljakujunenud miljööga.	
469.	**Eraisik 24.09.2026**	Palun registreerida käesolev pöördumine Rapla valla üldplaneeringu menetluses täiendava seisukohana ning käsitleda selles tõstatatud küsimusi üldplaneeringu edasisel menetlemisel ja 12. oktoobril 2026 toimuva Rapla piirkonna avaliku arutelu ettevalmistamisel. Pöördumine puudutab Hagudi külas asuvat Klassi kinnistut (katastritunnus 66903:003:0157), mille pindala on 18 730 m² ehk 1,873 ha ja sihtotstarve maatulundusmaa 100%. Seisukoha esitamise ajendiks on Rapla valla üldplaneeringule esitatud Hagudit puudutav ettepanek H-8, milles on muu hulgas käsitletud hajaasustuses uute majapidamiste kavandamisel 20 000 m² kinnistu suurusest lähtumist ning vähemalt 100 m õuealade vahekauguse põhimõtet. Klassi on juba olemasolev ja enne uue üldplaneeringu kehtestamist moodustatud katastriüksus. Selle pindala jääb 20 000 m² piirist väiksemaks üksnes 1270 m² võrra. Kinnistu kavandatav kasutus on maaeluline ja väikese koormusega: loomapidamine, sealhulgas hobuste pidamine, väikemahuline põllumajanduslik tegevus ja aiandus ning neid teenindavad hooned ja rajatised. Eesmärk ei ole kujundada piirkonda tihedalt paiknevaid iseseisvaid elamukrunte. Veevarustus, reoveekäitlus, juurdepääs, tuleohutus ja muud tehnilised küsimused on võimalik lahendada kinnistupõhiselt ja kehtivate nõuete kohaselt. Rapla valla 02.04.2026 üldplaneeringu eelnõu peatükis 5.2.2 „Hajaasustusega alad“ on minu hinnangul kasutatud põhjendatult paindlikumat ja kohapõhist lähenemist. Uute eluhoonete õuealade vahekaugus naaberelamu õuealast või elamugruppide õuealadest on määratud üldjuhul 100 meetriks. Samuti võimaldab eelnõu võtta arvesse konkreetsele külale omast asustusstruktuuri, mille puhul võib õuede vahekaugus erineda ning määrav ei ole üksnes moodustatava katastriüksuse pindala. Pean oluliseks, et selline kohapõhist kaalumist võimaldav lähenemine säiliks ka üldplaneeringu lõplikus lahenduses. Põhjavee ja joogivee kaitse, reoveekäitlus, tuleohutus, juurdepääs ning olemasoleva hajaasustusliku keskkonna säilitamine on põhjendatud eesmärgid. Nende eesmärkide saavutamiseks ei ole aga minu hinnangul vajalik seada kõigile olemasolevatele kinnistutele automaatset ja absoluutset 20 000 m² pindalanõuet, kui konkreetse kinnistu puhul on võimalik kõik vajalikud keskkonna-, ehitus- ja ohutusnõuded nõuetekohaselt täita.	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Palun üldplaneeringu edasisel menetlemisel arvestada järgmiste ettepanekutega. Kui üldplaneeringusse lisatakse 20 000 m² kinnistu suuruse põhimõte, palun sõnastada üheselt, et see ei välista enne üldplaneeringu kehtestamist õiguspäraselt moodustatud väiksema katastriüksuse kasutamist ühe maaelulise majapidamise rajamiseks. Olemasoleva alla 20 000 m² katastriüksuse puhul peaks säilima võimalus teha kinnistupõhine kaalutlusotsus, kui nõuetekohaselt on võimalik lahendada veevarustus, reoveekäitlus, tuleohutus, juurdepääs ning naaberkinnistute õigustatud huvide kaitse. Palun säilitada 100 m õuealade vahekauguse juures üldplaneeringu eelnõus kasutatud sõnastus „üldjuhul 100 m“, mitte muuta seda absoluutseks miinimumkauguseks. See võimaldab arvestada olemasolevat asustusstruktuuri, kinnistute kuju, juurdepääse, looduslikke tingimusi ja muid konkreetse asukohaga seotud asjaolusid. Palun täpsustada üldplaneeringus mõiste „uus majapidamine“ tähendust. Ühe tervikliku maaelulise majapidamise juurde kuuluvad loomapidamishooned, varjualused, põllumajanduslikud abihooned, kasvuhooned ja muud majapidamist teenindavad ehitised ei peaks moodustama eraldiseisvaid „uusi majapidamisi“, mille suhtes rakendataks omavahel 100 m vahekauguse nõuet. Palun tagada, et hooajalisi või suvilalisi eraldiseisvaid elamiskohti puudutavad tingimused ei laieneks automaatselt maaelu, loomapidamise, aianduse või põllumajandusliku kasutusega seotud abihoonetele ja rajatistele. Palun vastata kirjalikult ka järgmistele Klassi kinnistut otseselt puudutavatele küsimustele. Kas Rapla valla menetluses oleva üldplaneeringu järgi oleks olemasolevale 18 730 m² suurusele Klassi kinnistule (66903:003:0157) võimalik kavandada üks terviklik maaeluline majapidamine, kui veevarustus, reoveekäitlus, juurdepääs, tuleohutus ja muud nõuded lahendatakse nõuetekohaselt? Kas ettepanekus H-8 käsitletud 20 000 m² põhimõte on kavas üldplaneeringusse üle võtta? Kui 20 000 m² põhimõte võetakse üle, kas ja kuidas hakkab see mõjutama enne üldplaneeringu kehtestamist moodustatud olemasolevaid alla 20 000 m² katastriüksusi, sealhulgas Klassi kinnistut? Kas 20 000 m² käsitletakse absoluutse ehitusõiguse eeltingimusena või üldise planeerimispõhimõttena, millest on konkreetse kinnistu asjaolusid arvestades võimalik põhjendatud juhul kõrvale kalduda?	

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.

Jrk nr	Esitaja, kuupäev, nr	Seisukoht, arvamus, ettepanek	Ettepanekuga arvestamine
		Kas üldplaneeringu eelnõu peatükis 5.2.2 sätestatud põhimõte, mille kohaselt on uute eluhoonete õuealade vahekaugus „üldjuhul 100 m“, jääb sellisel kujul üldplaneeringusse? Palun arvestada, et Klassi kinnistu pindala erineb 20 000 m² piirist vaid 1270 m² ehk ligikaudu 6,4%. Seetõttu oleks üksnes pindalal põhinev automaatne ehitusvõimaluse välistamine kinnistu tegelikke olusid, kavandatava tegevuse mõju ning tehniliste lahenduste nõuetekohasust hindamata ebaproportsionaalselt jäik. Palun käesolev seisukoht üldplaneeringu menetluses registreerida ning teavitada mind kirjalikult, kuidas esitatud ettepanekute ja küsimustega edasises menetluses arvestatakse.	

Ettepanekud koondas vallaarhitekt. Kirjaviis muutmata, kuid korrigeeritud on silmajäänud ilmselged trükivead. Ettepanekuid on täiendatud katastriüksuste numbritega, kus ettepanek puudutab konkreetset katastriüksust.

Ettepanekute arvestamise kokkuvõte:

	ettepanekuga arvestamise viis	ettepanekute gruppide hulk
	ettepanekuga valdavas osas arvestatakse või on juba arvestatud	38
	ettepanekuga arvestatakse osaliselt	39
	ettepanekuga ei arvestata	6
	ettepaneku lahendamine vajab täiendavat informatsiooni	3

Viimati uuendatud 3. novembril 2026.

Lühendid: DP - detailplaneering; KMH - keskkonnamõju hindamine; KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine; RV – roheline võrgustik; SK – seletuskiri; ÜP - üldplaneering.